

tatabánya

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS
GAZDASÁGTUDOMÁNYI
EGYETEM

ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI KAR

LAKÓÉPÜLETTERVEZÉSI
TANSZÉK

tatabánya

Az építészet tanítása, a hallgatókkal való közös gondolkodás során a valóság és a fikció egyszerre van jelen. A pedagógiai céloknak megfelelően a kettő közötti arány, illetve ideális egyensúly azonban sokféle lehet, évfolyamonként és kurzusonként más és más. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) Építészmérnöki Karán a több oktatási forma között legnagyobb hallgatói létszámmal működő, osztatlan, öt-éves képzés tíz féléve, hat alapozó és négy specializációs szemeszterre tagolódik. A tíz félév alatt tíz tervezési feladat segíti a hallgatókat abban, hogy eljussanak a szakmagyakorlás kapujáig. A Lakóépülettervezési Tanszék az alapképzésben és a specializáció választás után is több tervezési kurzus gondozója. Az első hat szemeszterben jellemzően a lakóépület tervezéssel, míg a specializáció választás utáni négy szemeszterben az egyetemes építészeti tervezéssel kapcsolatos kutatás és oktatás tartozik a tanszék tevékenységi körébe.

A tervezési feladatokban évfolyamtól függetlenül egyvalami közös. A valóság és a fikció együttes jelenléte. A valóság, mint létező és megismerhető, felfedezésre sarkall, a gyűjtés és megértés módszereinek elsajátítását feltételezi, míg a fikció, mint ismeretlen, a létrehozás és kísérletezés gyakorlatának megszerzését teszi szükségessé. A két fogalom, valóság és fikció látszólag ellentétes, az építészetben azonban szorosan összekapcsolódik, a kettő nem létezhet egymás nélkül. Az épületek valóságos helyre készülnek, valóságos helyzetekre keresnek választ, és valóságos anyagokból épülnek fel, ugyanakkor minden építészeti alkotás egyedi és megismételhetetlen gondolati konstrukció eredménye. A hely, a tágabb értelemben vett – gazdasági, kulturális, szociológiai – környezet, az anyag, a technológia lehetőségei mind kötöttségek, melyek mégsem korlátoznak, hanem irányba állítják a gondolatokat és így válnak

a kísérletezés kiindulópontjává. A fikció a szabadság, ami sosem a korlátok nélküli alkotást jelenti, hanem a valóságból eredeztethető egyéni verziók megszámlálhatatlan lehetőségét.

A Lakóépülettervezési Tanszéken belül három alkotó, kutató műhely működik. A Fenntartható lakóhelyek műhely, a Szociális lakhatás műhely és a Kraft, moduláris építészet műhely. A három kutatócsoport három aktuális és releváns nézőpontot képvisel az építészet tág horizontján. Három külön expedíció, melyek célja nem az egymással való versengés, hanem az építészet összetettségének felmutatása. A három műhelynek köszönhetően a tanszéken zajló kutató-, oktatómunka legnagyobb értéke a valóság gyökereiből kinövő nagyszámú kísérlet, terv, valamint ezek összevetése, és az összevetés alkalmával kibontakozó közös beszélgetésekből leszűrődő tanulságok. A féléves munka során születő tervek nem egy ideális megoldást keresnek, hanem nézőpontokat nyújtanak az adott helyzet sokféle értelmezéséhez, ezzel egy kérdés alapos körüljárásához.

Egy településsel, közösséggel való együttműködés természetes módon illeszthető a tanszék oktatási, kutatási tevékenységébe. Az együttműködés segít abban, hogy az egyetem ne távolodjon el a valóságtól, ne váljon elszigeteltté. Az együttműködés tanulságainak közzététele sokszor új nézőponttal gazdagítja a közösséget, minden érdeklődő számára elérhetővé, megismerhetővé teszi az építészképzés keretében létrejött eredményeket, az egyetemen felhalmozódó tudást. A közzétett tervek az építészet legfrissebb, legaktuálisabb művészeti, elméleti és gyakorlati megnyilvánulásait juttatják a közösség tagjaihoz, ezzel erősítve azt az érzést, hogy az építészet nem magánügy, nem is egy szűkebb közösség privilégiuma, hanem közügy. Nem utolsó sorban az együttműködés az egyetemen számára piaci lehetőség is, ami napjainkban egyre fontosabbá válik.

Nagy öröm, és egyúttal nagy felelősség, hogy Tatabánya város és a Lakóépülettervezési Tanszék együttműködésnek eredményeként a 2022/2023 tanév első szemeszterében több tervezési feladatnak e város adta a témáját. Tatabánya kiváló helyszín, hiszen a több településből 1947-ben létrejövő város rendkívül összetett és változatos. Bár az egykor önálló falvak napjainkban egy megyeszékhely település-

részeiként élnek tovább, sajátos karakterüket máig megőrizve szolgálnak gazdag szociológiai, kulturális, társadalmi és történeti kiindulópontként. Falu és város, természet és ipar, kulturális sokszínűség és lokális karakter mind felfedezésre váró, elfeledett, vagy szemünk előtt heverő mozaikdarabjai annak a színes egésznek, amit Tatabányaként ismerünk. Létező és működő közösségek megtartása, lehetőségeik fejlesztése, a város egyedi és felismerhető identitásának felmutatása és erősítése, egy sajátos karakterrel bíró épített környezet megértése és továbbépítése sokszor a legnehezebb építészeti feladat, mely csak úgy valósulhat meg, ha régi és új egymást erősítve jelenik meg a településképben.

A katalógusban szereplő hallgatói tervek mindegyike egy-egy jelenben gyökerező, de a jövő felé forduló történet, melyek az értelmező szövegekkel kiegészülve régi és új, a valóság és a fikció lehetséges összefüggéseit mutatják be. Köszönet a történetíráshoz nyújtott konzulensi segítségért a tanszék főállású és meghívott oktatóinak, a történetek létrehozásáért és a féléves munkáért a hallgatóknak, az együttműködés kapcsán tapasztalt nyitottságért minden résztvevőnek.

Nagy Márton Kálmán DLA
tanszékvezető, egyetemi docens
Lakóépülettervezési Tanszék,
BME Építészmérnöki Kar

TARTALOMJEGYZÉK

3	BEVEZETŐ	218	Ornamentika
8	TATABÁNYA ÉS A BME LAKÓÉPÜLETTERVEZÉSI TANSZÉK EGYÜTTMŰKÖDÉSE	222	Spontán építészet
		226	Hallgatói tervek
12	LAKÓÉPÜLETTERVEZÉS 2 [LA2]	268	Társadalmi fenntarthatóság és az együttműködés tanulságai
14	Építészeti koncepció	272	TANSZÉKI MŰHELYEK
18	Lakozás és életformák + Hallgatói tervek	274	Fenntartható lakóhelyek műhely
62	Település és strukturáltság + Hallgatói tervek	276	Kraft műhely
		278	Szociális lakhatás műhely
108	Tájtól a kertig + Hallgatói tervek	280	Lakóépülettervezés 2 műterem
150	Lépték és karakter + Hallgatói tervek	286	UTÓSZÓ
		288	HIVATKOZOTT SZERZŐK
196	SPECIALIZÁCIÓS TERVEZÉSI TÁRGY ÉS SPECIALIZÁCIÓS KIEGÉSZÍTŐ TÁRGY [STT+SKT]	289	KÉPJEGYZÉK
		290	IMPRESSZUM
198	Építészeti koncepció		
200	Kép, pályázatok + Hallgatói munkák		

„A fejlődést előidézni szeretnénk, nem pedig követni!” Évek óta ez a szemlélet inspirálja a féléves tervezési kurzusok témaválasztását a BME Építésztechnika Kar Lakóépülettervezési Tanszékén. Aktuális, valós problémákkal küzdő területek, települések, településrészek mikro- és makroközösségeit felemelő programok kerülnek a hallgatói csoportokhoz megoldásra. A kutatás módszereivel felépített oktatási és tervezési folyamat átveli a szemesztereket. A feltárt adottságok, kötöttségek, társadalmi és szociális körülmények, a terület története a beavatkozás mikéntjét és mértékét határozzák meg.

Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata a város feltáratlan lakhatási lehetőségeinek kiaknázására városfejlesztési stratégia létrehozásába kezdett, melynek célja, hogy a lakóterületfejlesztéssel kapcsolatos várospolitikai döntések megalapozásához szakmai iránymutatást nyújtson: a helyi identitás növelés és közösségépítés, a szociális és bérlakás program felépítése, az innováció – inkubáció – infrastruktúra fejlesztés, a fiatalok helyben tartása és további területeken. A lakhatással kapcsolatos fejlesztési stratégiája mellett hasonló fontosságú a településen hiányzó közösségi funkciók feltárása, elhelyezése és megtervezése.

Az Önkormányzat az általa közvetlenül megvalósított, illetve felügyelt városfejlesztési projektek kapcsán fontosnak tartja a fenntartható városfejlesztést, az élhető és egészséges városi környezet kialakítását, a megfelelő környezet- és levegőminőség megteremtését, valamint a biodiverzitás megőrzését a város és az agglomerációs övezet vonatkozásában. Az Önkormányzat a megvalósított fejlesztéseivel és egyéb, szakpolitikai jellegű tevékenységeivel hozzá kíván járulni a Tatabányára és agglomerációjára vonatkozó hosszú távú városfejlesztési és közlekedésfejlesztési tervekben, stratégiákban foglalt célkitűzések megvalósulásához,

és elkötelezett aziránt, hogy az általa megvalósított, illetve felügyelt beruházások az élhetőbb, fenntarthatóbb várostérségi működést szolgálják.

A BME Lakóépülettervezési Tanszékének kutatási tevékenységeinek területe a környezettudatos és fenntartható fejlődés mellett – máig leg hangsúlyosabban – a lakókörnyezet és a lakóépületek általános tervezése és elemzése. Kiemelt kutatási terület a lakhatás – mint pl. a fiatalok lakhatási kérdéseinek vizsgálata és megoldása, a piaci és szociális alapú bérlakás építés, a szociális lakhatás, alacsony intenzív lakóformák vizsgálata – mai életkörülményekhez, elvárásokhoz történő kialakítása, lehetőségeinek vizsgálata és a lakókörnyezet működéséhez és élhetőségéhez tartozó közösségi funkciók hozzárendelése, megtervezése.

A tanszéken végzett tervezési és kutatási munkákról tudomást szerzett Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata, s a hosszabbtávú településfejlesztési célok érdekében mindezen elvek és szempontok figyelembevételével együttműködést kezdeményezett a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Lakóépülettervezési tanszék alapítványával. Az együttműködésről megállapodás kötött a felek között,

melynek értelmében a kooperáció 2022 szeptemberében – az őszi tanulmányi félévben – megkezdődött. Az őszi félévben a tanszék Tatabánya városfejlesztési stratégiájához illeszkedően tervezési és kutatási témákat hirdetett meg a graduális képzésben résztvevő hallgatói számára. A munkában megközelítőleg 320 hallgató és 50 oktató vett részt. Az együttműködés keretében olyan kutatások, valós helyszínen készíthető tervezési programok valósultak meg, amelyeknek eredménye az Önkormányzat tevékenységét, a lakókörnyezet fejlesztési céljainak elérését segítik

és egyúttal az egyetem számára lehetővé teszik szakmai tudásának felhasználását, szélesítését, a kutatás eredményeinek publikálását.

Az őszi félév egyik nagy tervezési feladata családi házak tervezése volt a Lakóépülettervezés 2 tantárgy keretében Tatabánya, Felsőgalla városrészében. Nyolc lakótelekre készültek a másodéves hallgatói tervek. A hallgatók a féléves feladatként elkészítendő terveken a helyi lakókörnyezet alakulását tanulmányozták. A tervek a „friss megközelítés” okán, hosszabb távon követendő fejlődési irányok lehetőségét vázolják fel. A jövő építészeinek célja a városi lakóépületek megfizethető, esztétikus, egyben kedvező üzemeltetésű, tehát fenntartható kialakítása volt.

A feladat megoldását szeptember elején Felsőgalla helyszíni bejárásával kezdték a diákok, majd ezt követte a tervek alapját képző tervezői programalkotás, a településtörténeti kutatás és a koncepciótervek készítése és a tervek folyamatos fejlesztése. A hallgatók a szemeszter közepéhez érkezve vázlattervi tervbemutatóval összegezték addigi munkájukat, melyen az önkormányzat képviselőjében a polgármester, a településrész önkormányzati képviselője és a város főépítésze is részt

vettek. A szemeszter végén az egyetemen tartott „kipakolás” keretében mutatták be végleges terveiket a hallgatók. Ezekből a tervek közül kerülnek kiállításra a legjobbak, és készül ez az előre meghatározott mottórendszer szerint tipologizált és a lakosság számára is elmagyarázott építészeti tervek tartalmazó kiadvány.

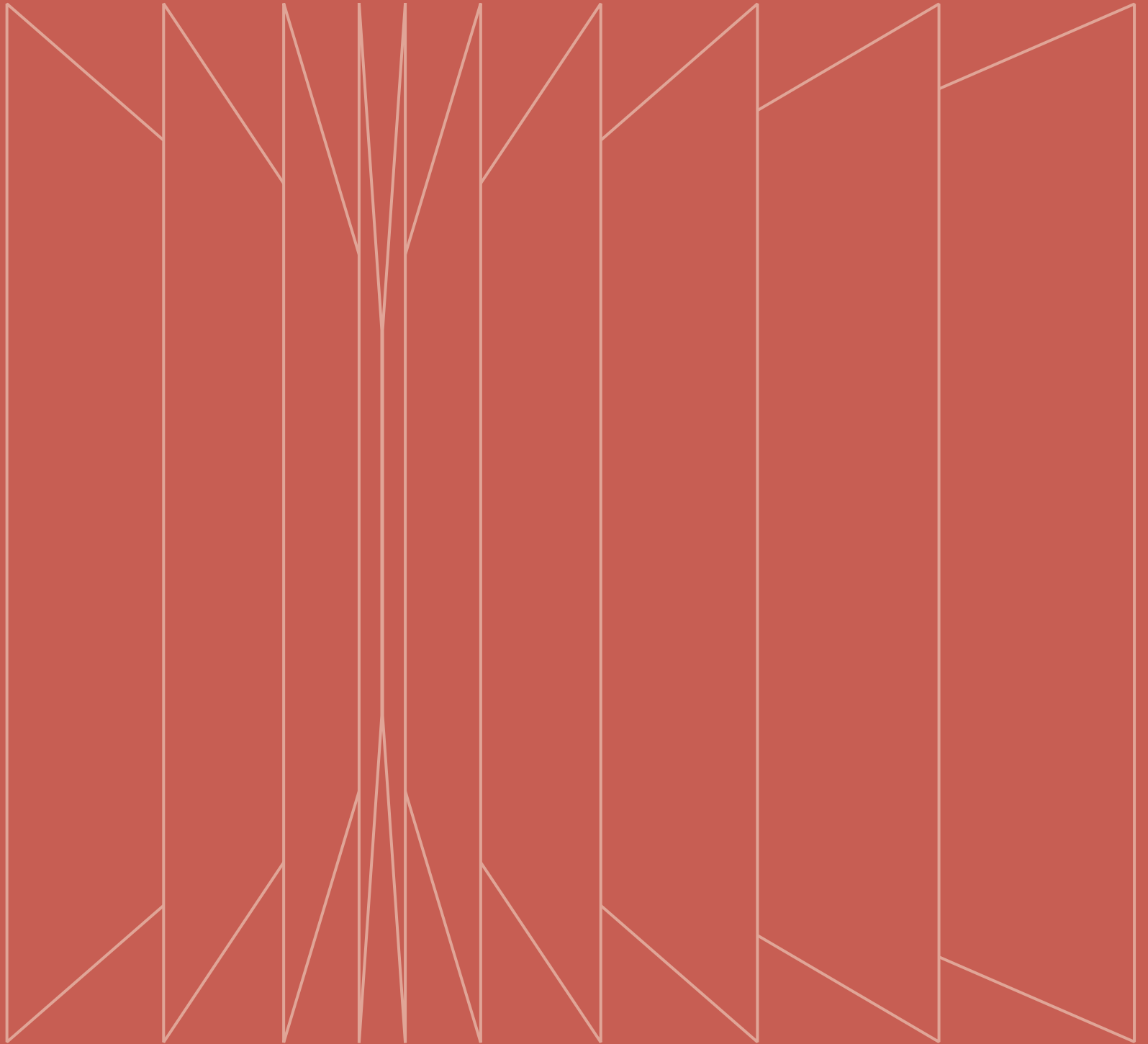
Az őszi félév másik tervezési feladata a Specializációs tervezési tárgy (STT) és Specializációs kiegészítő tárgy (SKT) keretében került meghatározásra. A negyedéves hallgatók a bányai Erőmű-hűtőtó területén aktívan jelenlévő horgász szabadidős tevékenység figyelembevételével a tó körüli kisléptékű középületek tervezését kapták feladatul, alapvetően szabadidős, rekreációs és sport tevékenységű funkciókkal. A tervek segítséget adhatnak az Önkormányzatnak a terület hosszútávú, szabadidő funkciójú fejlesztési tervének megfogalmazásához, a bányai Erőmű-tó környezetének fejlesztéséhez.

Az együttműködés keretében a projekt alapú módszernek köszönhetően megvalósul az oktatás-kutatás-ipari kapcsolatok egyesítése, mely az egyetemen a tervezési kurzusok minden szereplője részére komoly inspirációt jelent, az önkormányzat részére pedig magas színvonalú iránymutatást nyújt távlati céljai megfogalmazásához és eléréséhez. Az eredeti elképzelés szerint az együttműködés hosszabb távra tervezett, így nagyon bízunk benne, hogy a következő szemeszterek során is lesz mód a közös együtt gondolkozásra és együtt dolgozásra Tatabánya építészeti arculatának megfogalmazása érdekében.

Varga Tamás DLA
egyetemi docens
Lakóépülettervezési Tanszék

LA2

Lakóépület-
tervezés 2

A BME Építésztechnológiai Karán másodévből találkoznak a leendő építészek az első igazi lakóház tervezési feladattal. A LAKÓ2 kurzus célja a térbeli gondolkodásról, az otthonról, az otthonosságról szóló diskurzus előtérbe helyezése. A féléves feladat a tér- és tömegformálásra és az épített környezet adottságaira, kapaszkodóira koncentrálnak. A Tatabányával való együttműködés eredményeként 2022 őszén a LAKÓ2 kurzus mottója a vidéki élet és a fenntartható otthon volt, melynek keretében a hallgatók Felsőgalla több, kijelölt helyszínére készítettek kisléptékű lakóépület terveket.

Felsőgalla a város egyik meghatározó területe, sváb eredetű, önálló központtal, szolgáltatásokkal, közösségi élettel rendelkező, falusias karakterét máig megőrző településszövet, mely a megyeszékhely központjától csupán néhány percre, a fővárostól alig egy órára található. A vidéki élet értékei, nyugodt, izolált környezete miatt ideális lakókörnyezet a természet közelségét kedvelők számára. A tervezési terület kiválasztásánál három szempont, a létező infrastruktúra és telekosztás, a karakteres településkép, valamint a nagyszámú beépíthető, megüresedett telek, volt meghatározó.

A területen annak ellenére, hogy működő infrastruktúrával, a településrész történetével összefüggő kulturális mintázatokkal, a természeti és épített környezet együttállásából következő egyedi hangulattal rendelkezik, mégis sok helyen romos épületekkel, beépítetlen telkekkel, elhagyott portákkal találkozhatunk. A kompakt város ideáját követve a meglévő telekstruktúra sűrítésének előnyeire kívántuk irányítani a figyelmet a város horizontális kiterjedését növelő külterületi parcellázások helyett, melyek hosszútávon a kiszolgáló hálózatok üzemeltetése miatt komoly költséget és fenntartási nehézséget rónának a városra. Az infrastrukturális előnyök

mellett, a létező és működő közösség, a sváb gyökereit máig megőrző szomszédság és települési karakter identitásának megőrzése és erősítése szintén a választott terület mellett szólt.

A tervezés során alulépített telkek és foghíjak beépítésén keresztül vizsgáltuk a terület intenzívebb beépítésének lehetőségeit. A Szent István utca és a Bódis-hegy közötti területen a hallgatók számára kijelölt telkek a terület topográfiai adottságának és úthálózatának köszönhetően meglepően változatosak. A klasszikus keskeny, hosszú, fésűs beépítésű telek mellett saroktelek, lejtős, esetenként sziklafalban végződő parcel-lák, kis alapterületű, vagy épp a környező struktúrától eltérő, szokatlan méretű és arányú, valamint zsákutcával feltárt, zárványszerű telek is volt a kiválasztottak között. A sokféle telek egyszerre tipikus, a geometria és a jellemző beépítés miatt rokon más magyarországi települések telkeivel, de egyszerre egyedi is, hiszen a tájolás a Vértes adta fantasztikus természeti környezet, valamint a település történetének építészeti lenyomatai sajátos karaktert eredményeznek. A telkekre született megoldások is egyszerre modellértékűek és helyspecifikusak.

TATABÁNYA

A féléves munka négy, a lakhatás kapcsán aktuális, de kellően tág téma körül szerveződött, melyek a helyszín megismerése után, annak érdekében kerültek rögzítésre, hogy a tervezés alapvetéseit tematizáljuk, a munkát koncentrált szempontok szerint szervezzük. Az alábbi négy témát határoztuk meg: Lakozás és életformák; Település és strukturáltság; Tájéltól a kertig; Lépték és karakter.

Ezek a témák egyszerre tartalmazznak általános kérdéseket a kortárs lakóépülettervezés és a vidéki élet témakörében és a helyhez erősen kötődő szempontokat is, egyúttal segítik a nagyszámú terv értelmezését is.

Az első téma kapcsán a lakozással és életformákkal foglalkoztak a hallgatók. A technológiai fejlődés és a rohamosan változó igényekhez alkalmazkodni képes térrendszerek iránti igény az építészetben is szemléletváltáshoz vezetett. Az utóbbi években a vidéki lakhatás iránt érezhetően megnőtt az érdeklődés, melyet a világjárvány tovább erősített. A kitalált megrendelő kapcsán meghatározott otthonkép, a térszervezés adaptivitása és a funkcionális összetettség kulcsfogalmak voltak a fél-éves munka során.

A település és strukturáltság mottó mentén a településrész jövőbeli sűrítésének lehetőségeit vizsgálták a hallgatók. Településeink beépítési intenzitásának növekedése természetes folyamat, mely legtöbb esetben organikusan jött létre. A felsőgallai településkép sűrítése többféleképpen elképzelhető. A magassági, vagy alapterületi korlátozások felülvizsgálata érdekes kísérletekhez vezet. A sűrítés kapcsán a legizgalmasabb építészeti kérdés az új beépítések illeszkedése a kialakult szövetbe.

A tájtól a kertig fogalompár segítségével a zöldterületek megőrzésének lehetőségeit, a kortárs kerthasználatot, a természet és az épített környezet, a kert és a lakótér, a közterület és a magánterület határainak problémakörét tanulmányozták a tervezők. Napjainkban minden zöldfelület felértékelődik, ezért kiemelkedően fontos tervezési szempont, hogy a kert ne maradjon, be nem épített területként jöjjön létre, hanem az épületek között kialakuló önálló karakterrel rendelkező helyként formálódjon, amely egyúttal a közösségi együttlét tere is. A kertek kis alapterületük ellenére is a Felsőgallához hasonló falusias lakókörnyezetek egyik legvonzóbb jellemzője.

A lépték és karakter két olyan építészeti eszköz, mely egy kortárs lakóépület és a meglévő településkép és települési szövet egymáshoz való viszonyát definiálja. A létező beépítési sémák átíratái, a helyre jellemző traktusszélesség, arány, additív formálás és a máig felismerhető jellegzetes anyaghasználat mind olyan eszközök, amelyek az örökölt karakter továbbélését segíthetik.

Lakozás és életformák

Krízisek idején mutatkozik meg az ember alkalmazkodóképessége: szinte bárhol át tud vészteni rövidebb-hosszabb időt, legyen az kicsi, szűkös, barátságtalan hely, vagy a másik véglet, egy intimitást kizáró zsúfolt tornaterem. Akár családok is képesek sok mindent elviselni, de csak átmenetileg, és azt sem sérülések nélkül, ezért mindenki törekszik az optimális lakhatás megteremtésére. Stabilabb korokban ez viszonylag egyszerű feladat, szinte csak anyagi kérdés, gyorsabban változó viszonyok között már a célok kijelölése is feladja a leckét az építészek és az urbanisták számára.

Nem kétséges, hogy gyorsan változó, átmeneti korban élünk. Az életmód generációnként változik, máshogy dolgozunk, tanulunk, kommunikálunk, más terekre van szükségünk, mint akár tíz évvel ezelőtt. Amit ma építünk, nem biztos, hogy ebben a formában használható lesz a következő évtizedben. Hogyan lehet erre a helyzetre felkészülni? Első lépésként érdemes megismerni a változás folyamatát, kezdve a múlttal.

Amikor még általános volt a földművelés, a jellemzően egytraktusos, háromsztatú parasztházak az év nagyobb részében leginkább alvóhelyként működtek, így a nagy létszámú családok igényeit több-kevesebb kompromisszummal ki tudták elégíteni. A paraszti munka háttérbe szorulásával és a több szabadidővel megnőttek a házakkal szembeni igények, az emberek száraz, tiszta, világos, fürdőszobával ellátott, kényelmes lakásokra vágytak. A huszadik század második felének ajánlata a városi többlakásos ház volt, és ennek falusi párja, a „kádár kocka”. Mindkettő a modern építészet, a funkcionalizmus terméke, még ha ez a funkcionalizmus kissé szűkösnek és kényelmetlennek is bizonyult Kelet-Európában.

A hatvanas évek komfortos lakótelepi lakásai és falusi kockaházai a többség számára óriási előrelépést jelentettek. Akkorát, hogy

a problémák csak évtizedekkel később kezdtek jelentkezni: ezek a használatra optimalizált, hálózobákkal, fekhelymentes nappalival, fürdőszobával és egyéb mellékhelyiségekkel ellátott lakások egy idealizált családot céloztak meg, annak is egyetlen állapotát. A lakók nem tudnak mit kezdeni az egyre szaporodó tárgyakkal és eszközökkel, sehol egy tartalék négyzetméter. Tartalék helyiség sincs, bármilyen kicsi, pedig időnként szükség lenne rá. Mindenből pont annyi van és akkora, hogy a minimum meglegyen, térélményről végképp nem lehet beszélni.

A szűkösség és rugalmatlanság addig tolerálható, amíg jelentős változások nem következnek be az életmódban. Ilyen a család létszámának növekedése vagy csökkenése, ilyen a távmunka és távoktatás megjelenése. A lakások belső szervezése képtelen arra, hogy az épp elköltözött gyerekek helyén idegenek lakjanak. Ha újabb gyerek születik, sokszor a költözés az egyetlen megoldás. Távmunkára az a lakás alkalmas, ahol mindenkinek van saját szobája vagy dolgozója, nem az, ahol jellemzően ketten laknak egy szobában. Megoldást jelenthetne a lakás bővítése, de ez a lakótelepeken kizárt, a kockaházaknál aránytalanul nagy erőfeszítéssel jár.

A felsorolt problémák nem Tatabánya problémái, ezek mindenhol megoldandó feladatok, különösen a mi régióinkban. A feladat kettős: megoldásokat kell találnunk a meglévő, szűkös és rugalmatlan lakásállomány megújítására, ugyanakkor gondolkodnunk kell a jövő, vagy inkább a jelen élhető modelljein, a rugalmasan használható, távmunkára is alkalmas, lehetőség szerint térélményt adó lakóházak típusain. Ez utóbbiakra tettek kísérletet a másodéves építészhallgatók.

Első és legegyszerűbb megoldás tartalékokkal rendelkező házakat építeni. A funkcionalista minimumoknál nagyobb alapterületű helyiségek építése nem pazarlás, kis területi növekedés is nagy mértékben növeli a használati értéket. Ennél is hasznosabb lehet lakásonként egy-két apró helyiség hozzáadása a minimálisan szükségeshez, amelyek a pillanatnyi igények szerint lehetnek dolgozószobák, vendégszobák, újabb családtagok szobái vagy akár csak tárolóhelyiségek.

Radikálisabb megoldás a tereket függetleníteni a funkciótól, amennyire csak lehet. Ennek a kortárs elképzelésnek az a kiindulópontja, hogy

minél semlegesebb egy térrendszer, annál jobban be tudja fogadni a változásokat. Az ilyen lakások legtöbbször egyenlő méretű, nem meghatározott rendeltetésű helyiségek szöveteként jelennek meg, természetesen kivételekkel: a vizes helyiségek nem mozdíthatók.

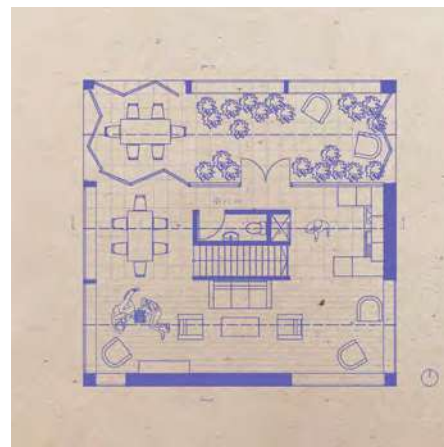
Hasonlóan radikális megoldás az egyterűség. Az ilyen lakások a meglévő, legtöbbször kisebb-nagyobb cellákból összetett lakások ellenpontjaként jelennek meg. A vizes helyiségek itt is zárványok, az egyéni területek intimitását téri takarás, függöny, esetleg mobil fal biztosítja.

Ígéretes irány a funkcionalizmus felülvizsgálata és továbbfejlesztése. Ha nem az a kiindulás, hogy a lakás „privát” része hálósobákból és egy közös fürdőszobából áll, hanem kis, fürdőszobával és tárolóval ellátott hálóegységekből, akkor kis alapterületi veszteség árán nagy rugalmasságot nyerünk. Ezek az egy-, legfeljebb kétszemélyes egységek alkalmasak alvásra, munkára, tanulásra, de nem csak a család számára: akár albérlőnek kiadhatók vagy munkatérnek is használhatók. Az így kialakított lakások átmenetet képeznek a családi lakóhely és a co-housing vagy co-working között, miközben bármelyik funkcióra kompromisszumok nélkül használhatók.

Az említett közösségi lakhatásra példa Mihály Slomit több generációs lakókísérlete, amelyben a nyugdíjhoz közelítő tulajdonosok fiatalok változó csoportjával élnek együtt. Hasonló Záhonyi Nikoletta terve, ahol térben elkülönített, közvetlen kertkapcsolatos, fürdőszobás egységek állnak a lakók rendelkezésére. Egyterű megoldással több tervben talál-

kozhatunk, érdemes ezek közül kiemelni Fehér Józsa Cseperke szabadon formált, galériás épületét és Pallos Lőrinc udvar köré szervezett elegáns lakóterét. Raszterre szerkesztett lakóstruktúrára példa Kis Flóra kétszintes, átmeneti terekben gazdag családi háza.

Tértartalékkal találkozhatunk Pusztai Dániel tervében, ahol a lakás megszokott helyiségein

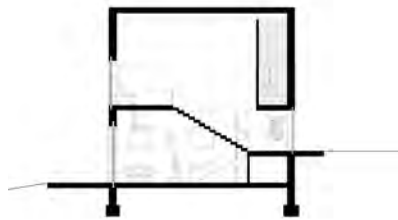
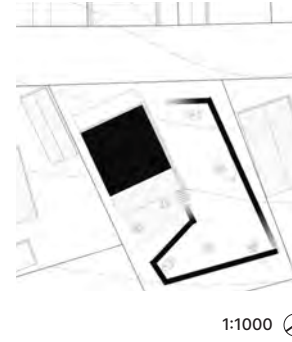
kívül egy nagy méretű, két szint magas alkotótér segíti a közös időtöltést, az alkotást, az egymásra találást. Sajben Barbara tervében a tartalék a belakás lehetőségét jelenti: a tervező javaslatot tesz a rendelkezésre álló, de kezdetben még üres térrészek későbbi hasznosítására.

A huszadik század funkcionális elvein alapuló, de továbbfejlesztett és a helyszínhez alkalmazkodó megoldásokat láthatunk Biró Zsombor, Nagy Tímea, Schauer-mann János és Szilva Sára tervén.

Becsi Dorka és Brjeska Laura terve a helyszín különlegességét, a sziklafal látványát vonja be a nappali helyiségek terébe. Dóka Gabriella a lakóházat talapzatnak használja, hogy a tetején napozzunk és medencében fürdjünk; Mészöly Csenge a földszinti zárt helyiségek fölé egyetlen nagy, szabadon használható üvegházat tervez, ahol az egész család együtt lehet. Prőhle Borbála gondolatgazdag tervének központi eleme az utcára néző kétszintes közösségi tér, amely apró átrendezésekkel tud alkalmazkodni a változó lakóközösség igényeihez.

A családi házak kisebb-nagyobb mértékben bővíthetnek is. Juhász Ádám épülete borospincét rejt magában, Horváth Rebeka házában barista lakója a földszinten kávé szolgál fel, Horváth Lili Flóra épülete kiállítóteret, stúdiót és lakóházat egyben. A lakás és a kiegészítő funkció térbeli kapcsolata más és más, de minden esetben a működésből következik.

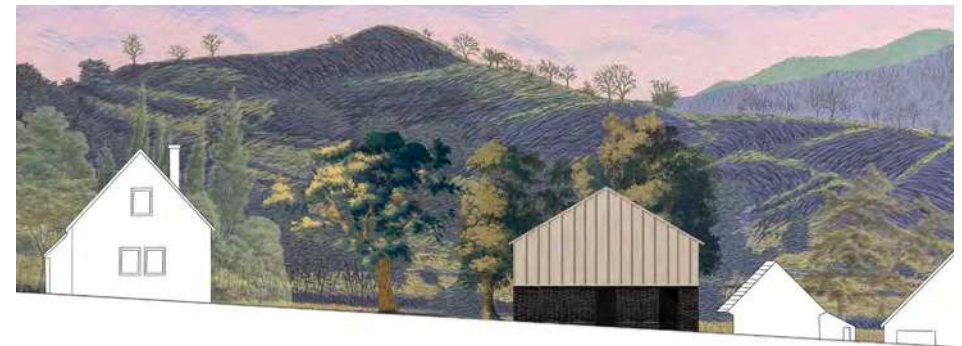
A lakhatás megújítása a kortárs építészet nagy kérdése. A bemutatott koncepciók jelzik, hogy van munka, van előrehaladás. De miközben a közelmúlt kérdéseit próbáljuk megválaszolni, a jelen és a közeljövő még nagyobb feladatok elé állít minket. Reagálnunk kell az energiaválságra, a klímaválságra, a munka és a munkaerő mozgására, a mesterséges intelligencia kihívásaira... hamarabb, mint gondolnánk.

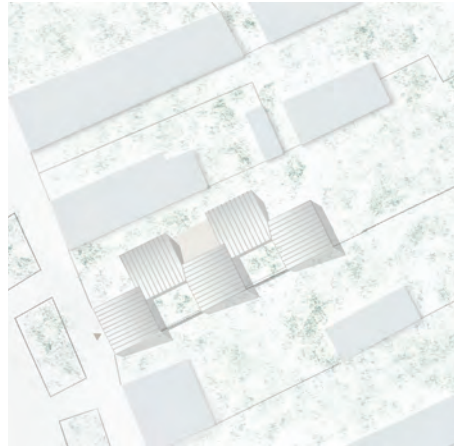

A ház specifikusan egy idős házaspár és két-három fiatal részére keresi azt a térstruktúrát, amely az eltérő életmódból adódó problémákra téri megoldást nyújt. A házaspár a ház egy részét időszakosan kiadja olyan fiataloknak, akik életmódjuk, munkájuk miatt nyugalmas, alkotásra optimális helyet keresnek. Ennek elemei változó mértékben alakíthatóak.

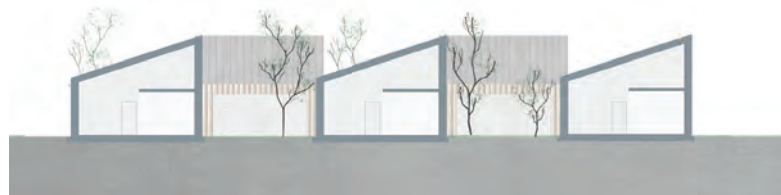

1:400

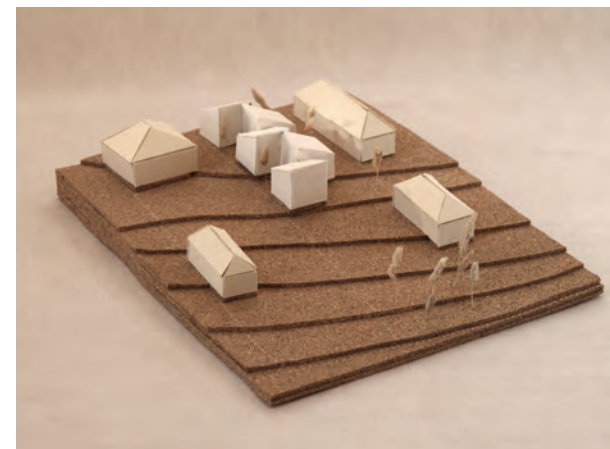

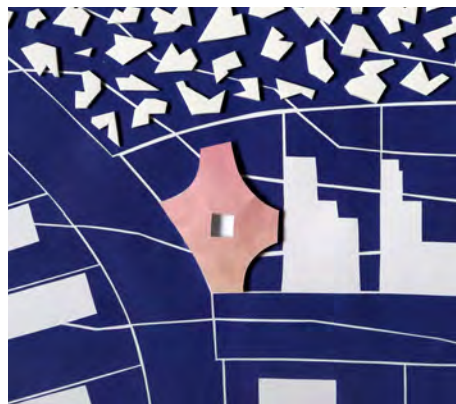
1:1000 🕒

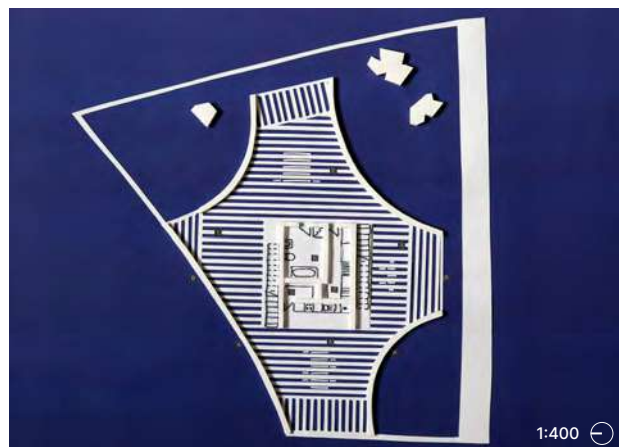
1:400 🕒

Egy olyan co-housingra alkalmas épületet próbáltam tervezni, ahol kis létszámmal tudnak együtt élni. Fontos volt a belső külső terek kapcsolata, így a kis belső kertek az egyes terek között, amit a bevilágítást is segítik. Próbáltam az átmeneti terek, közös terek és egyéni terek között egyensúlyt teremteni és mindegyiknél izgalmas kertkapcsolatokat kialakítani.

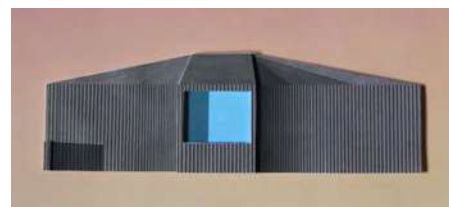

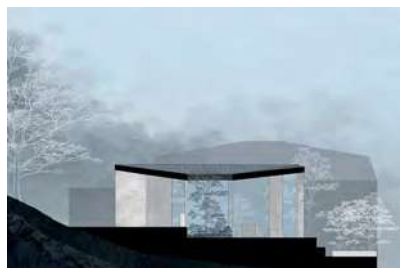
1:1000 ↻

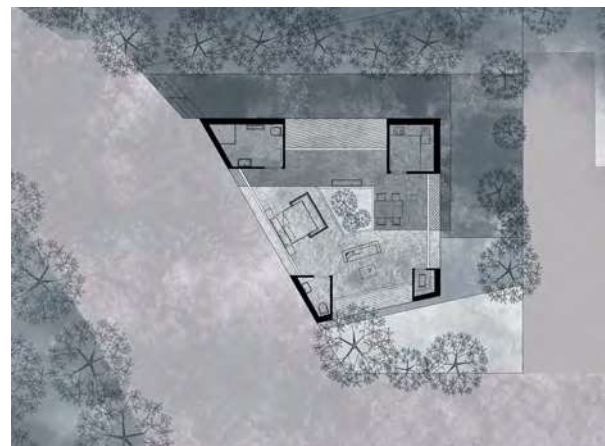
1:400 ↻

A házat először a telek, majd a környezet formálta, illetve az, akinek terveztem: egy egyedülálló nő, aki grafikus és műgyűjtő. A nagy, nyitott terek arra szolgálnak, hogy a kincseket, amiket a ház lakója gyűjtött, elhelyezhesse ott, mint egy kiállítás darabjait. A monumentális megnyitások a ház három pontján, a ház körüli környezetre koncentrálnak, melyek inspiráció forrásként szolgálnak a művészek. Ahogy egy múzeumban is szabadon lehet sétálni, úgy itt is felfedezhető ez a szabadságérzés, ugyanis a mindennapi teendőkhöz szükséges terek körüljárható tömegként helyezkednek el a ház közepén. Ennek a tömegnek a két oldalán lépcső vezet fel az igazi kiállítás helyszínére, melyre felülről egy bevilágítón keresztül esik a fény. A kert lépcsőzetesen emelkedik a ház felé, azt kiemelve a földből, mintha az is egy kiállítás része lenne.

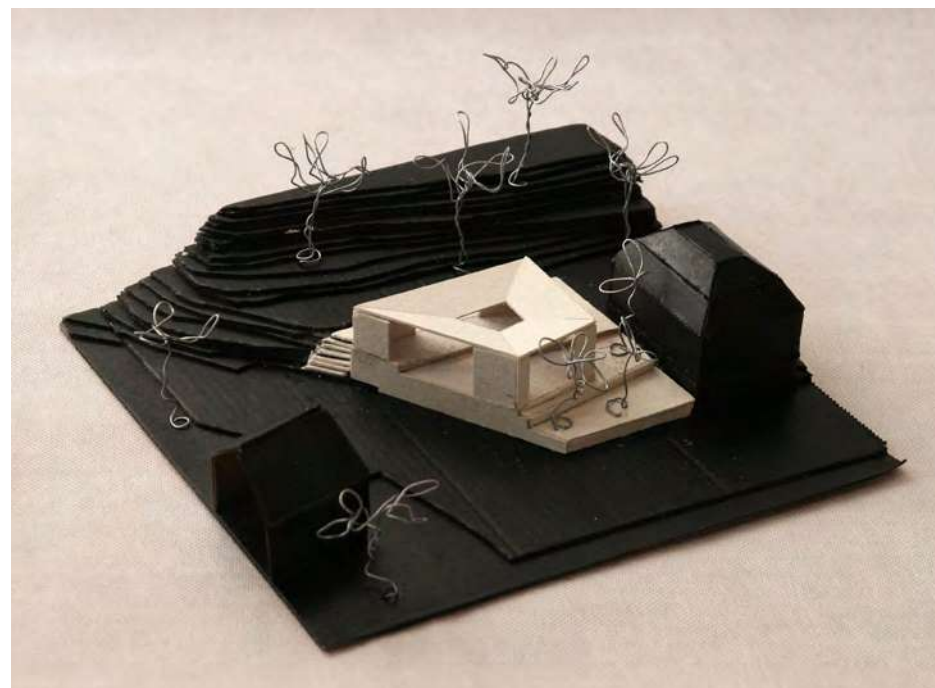

A terv inspirációja egy erdész életkörülményeit, szükségleteit veszi alapul, az erdész világának eszközeivel dolgozik. A saroktelek nem ad nagy mozgásteret, ugyanakkor speciális helyzete miatt a ház formai önállósága biztosított. A telek végében meredek domboldal kezdődik, melyet erdő borít. Az épület ennek mentén helyezkedik el, lépcsőzetessége alkalmazkodik a domborzathoz, az alaprajz követi a telekhatárokat a kedvezőbb benapozottság és a jobb adottságú kert érdekében. A belső és külső növényzet az erdő egyfajta szelídebb folytatásaként jelenik meg, valamint részben takarja a szomszéd ház tömegét és a nem kívánatos belátást. A koncepció elsődleges célja, hogy a belső tér kommunikáljon a természetes környezettel, az elhatárolódás, privát szféra létrejötte átmeneti terek és áthatások segítségével valósul meg. A lakóterek között szabad átjárás biztosított, a kiszolgáló helyiségek önállóak és zártak. A nyitott homlokzatok és a belső kert biztosítják, hogy a napfény és a természet áthassa a teret.

1:400

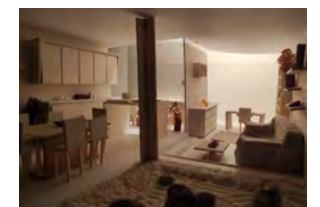
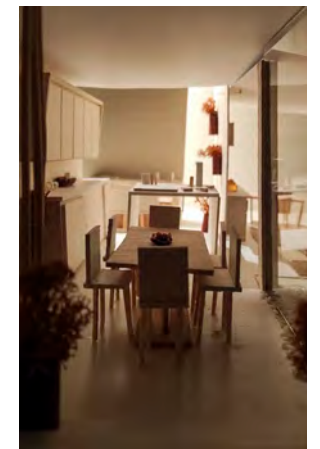

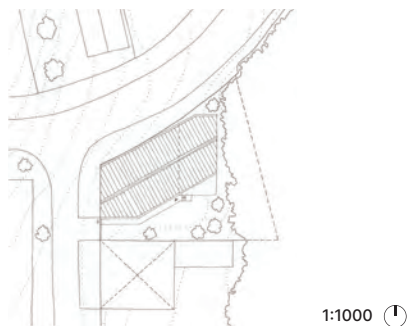

Centrális, zárkózott, magába forduló épület, átriumok által meghatározott raszterben. Egyszerre szemléli a külvilágot, és önmagát a saját szerkezetén keresztül.

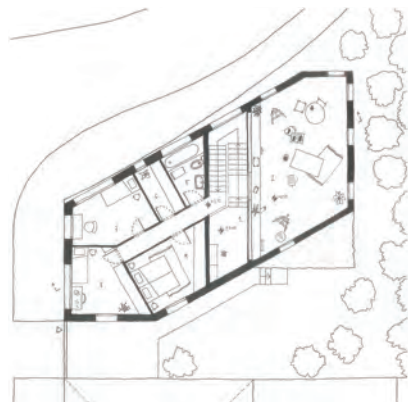
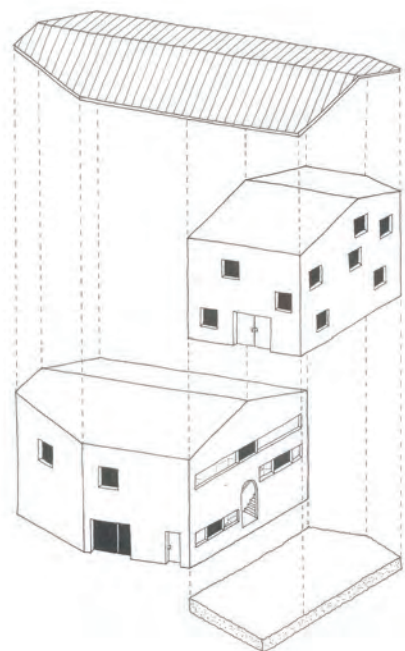

1:400

1:1000 ⬇️

1:400 ⬇️

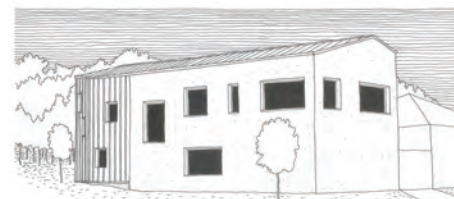
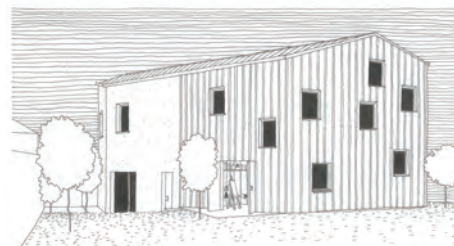
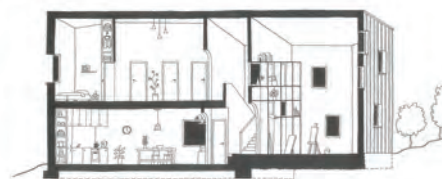

AFONKA AL
FESZIG

ANTUKA NY
FESZIG

FIU GYERMEK, 15

LANY GYERMEK, 6

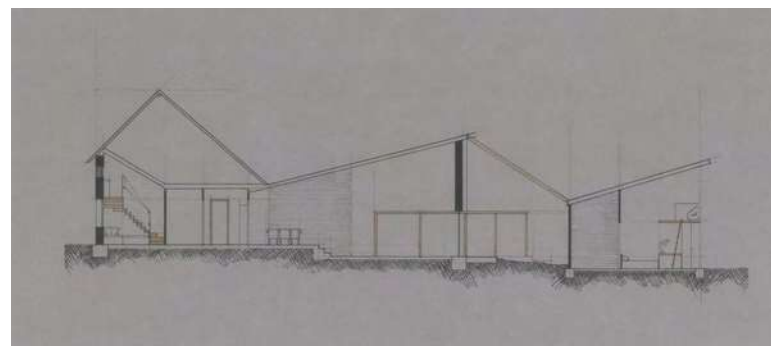

A telken talált beton alap volt a tervezés kiindulópontja, amelyre egy alkotótér épült és amihez mintegy kiegészítésként csatlakozik a lakóház többi tere. A két térrészt egy lépcső választja el, mely ugyanakkor összeköti a különböző funkciójú szobákat.

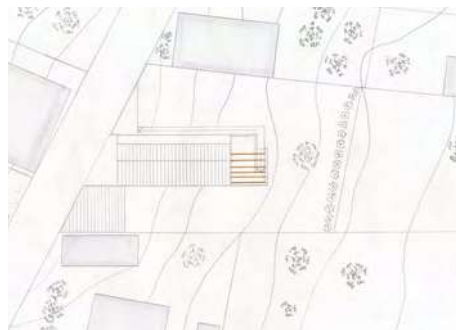

1:1000

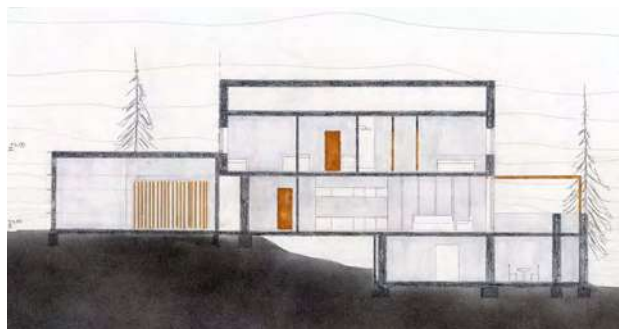
A felsőgallai látogatás után egyértelmű volt, hogy ezt a telket választom, megragadott. A szomszédban lakó idős házaspár várt minket, beszélgettek velünk. Ez egyből irányt adott a tervemnek, nagyon jónak és fontosnak tartom a közvetlen kapcsolatot a körülöttünk élőkkel. A telek és a beépíthető terület keskenysége miatt a tereket minimalizálni kellett, ez a zöldfelületgazdálkodásban és az épület fenntarthatóságában is előnyössé vált. A tetőformálás részben adódott az utcai homlokzat alapján, másrészt rengeteg változat után sikerült azt megtalálni, ami a „hagyományost” megbontja, de az épületet összefogja.

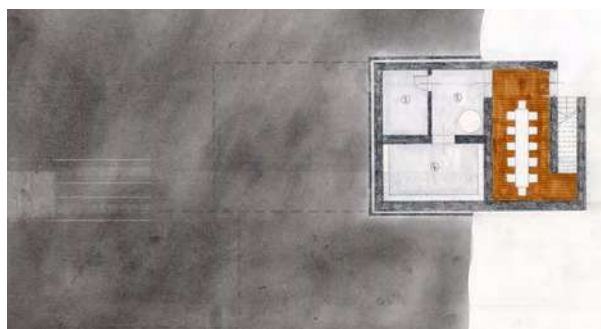
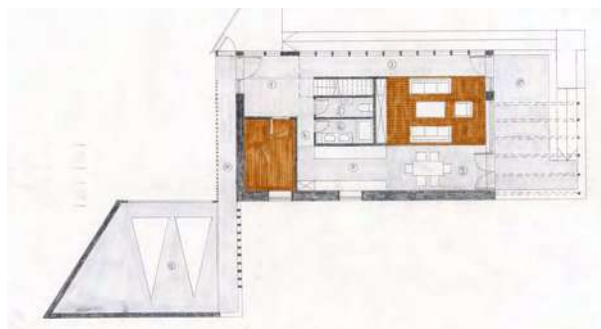
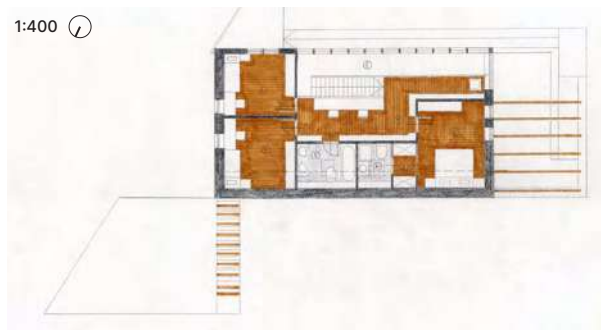
1:400

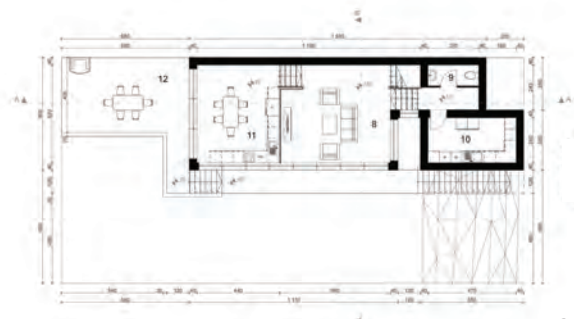
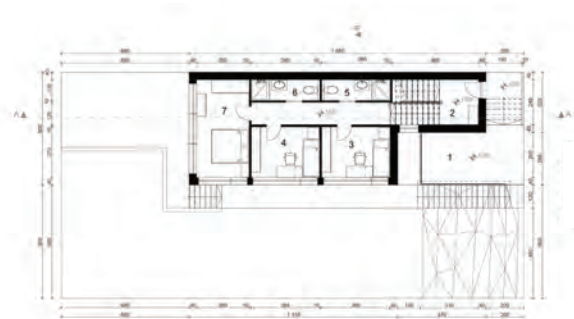
1:1000

1:400

A tervezéskor a lakóépület főkonceptiója Felsőgalla településképebe való illeszkedés volt. Ezt mutatják már a vázlattervek is megjelenő elemek, mint a nyeregtető, az oldalfolyosó, az utcára merőleges épülettengely és az egyszerű alaprajzi geometria, a téglalap alakú alaprajz. Ezen hagyományos építészeti elemek progresszív részletekkel lettek ötvözve: pl. az oldalfolyosó bevilágítása óriási üvegfelülettel; korszerű falélezéses homlokzati burkolat, amely utcafronton lezárja az épületet, míg a kert felé pedig kinyitja; belső galéria kialakítása; a garázs, valamint közlekedőjének megjelenése és kapcsolata a főépülethez.

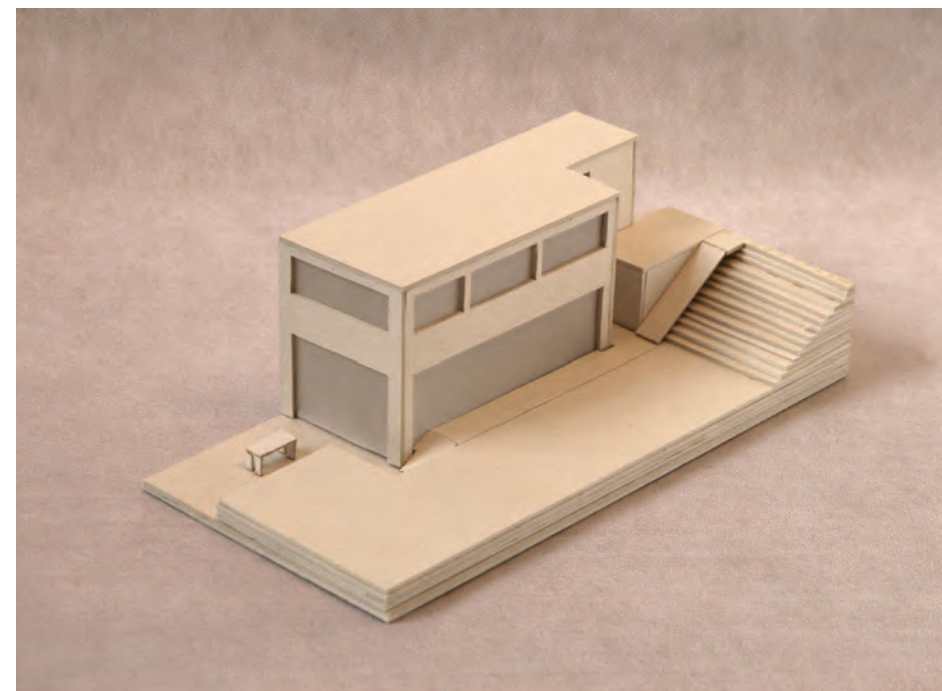
1:400

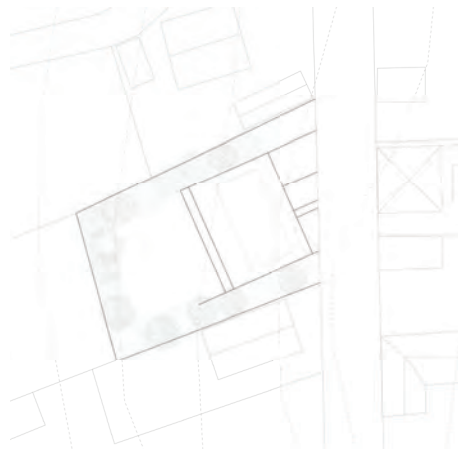

1:1000

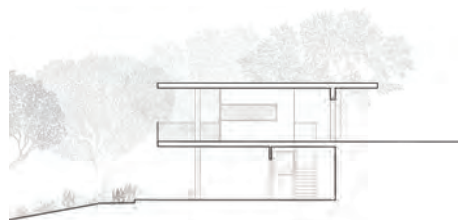
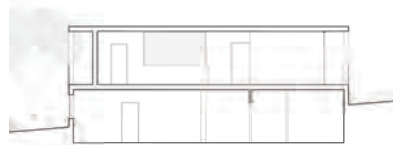

A tervezés során leginkább a környezet és a ház kapcsolatára figyeltem – nyílások, ki- és bejáratok, szintek –, ezekkel foglalkoztam a legtöbbet. Végeredményül egy olyan családi házat próbáltam alkotni, amely egyszerű, de mégis izgalmas szerkesztéssel alkalmazkodik a terepszonyokhoz. Formailag is egy letisztult, könnyen értelmezhető látványra törekedtem.

1:1000

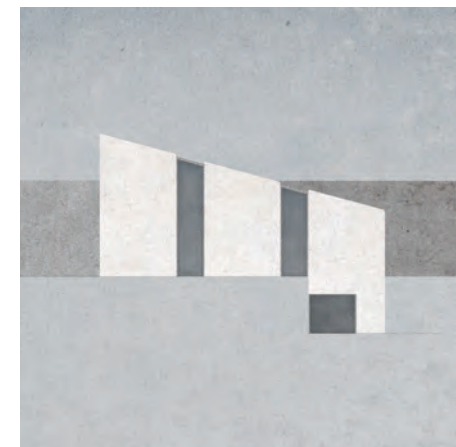
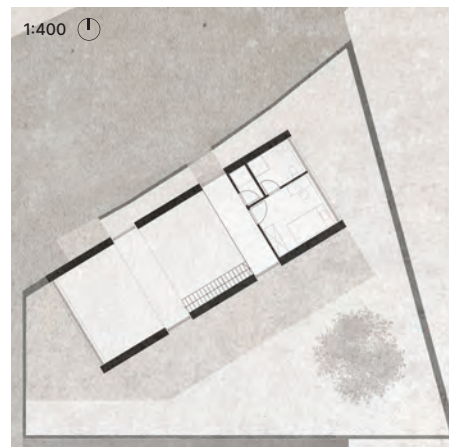

1:400

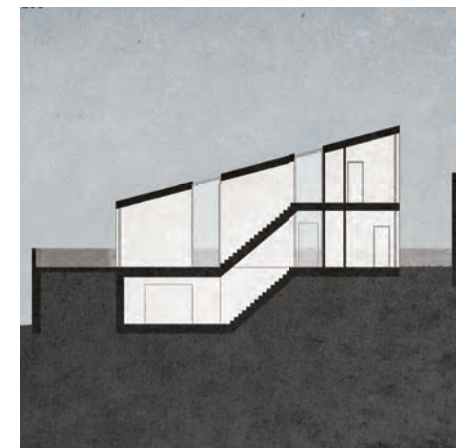
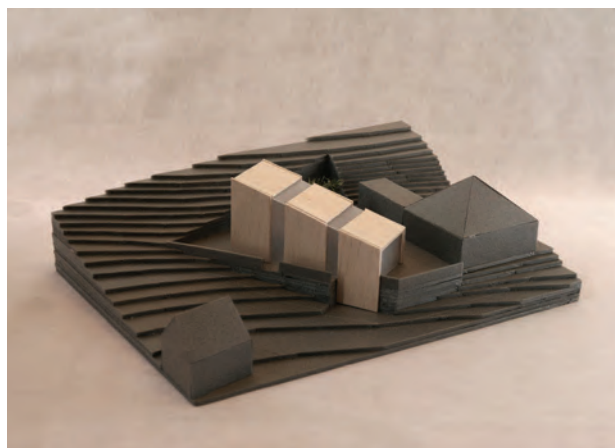

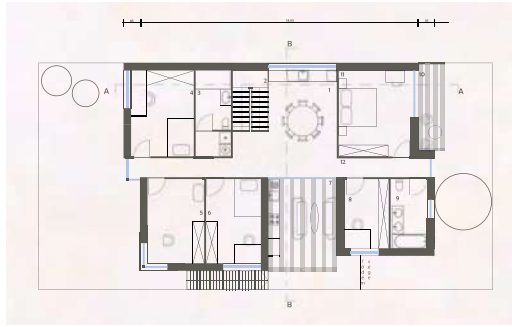
A tervezés során a célom egy tágas, közös életteret, és védett, privát pihenőtereket magába foglaló otthon létrehozása volt, a panorámát és a telek lejtését felhasználva.

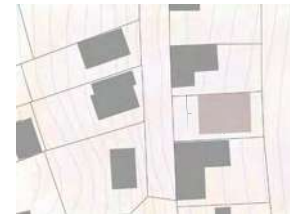

A félév során a célom az volt, hogy erre a kicsi és szabálytalan formájú saroktelekre olyan házat tervezzek, amely egy kis család minden igényét kielégíti. Az ablakok kialakítása és a téralakítás tágas hatást hivatott kölcsönözni az egyébként kis alapterületű háznak. A nagy üvegfelületek sok fényt engednek be és megnyitják a belső teret a külső felé.

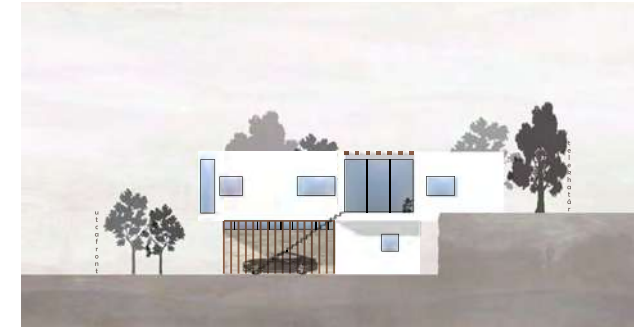

1:400 ⌚

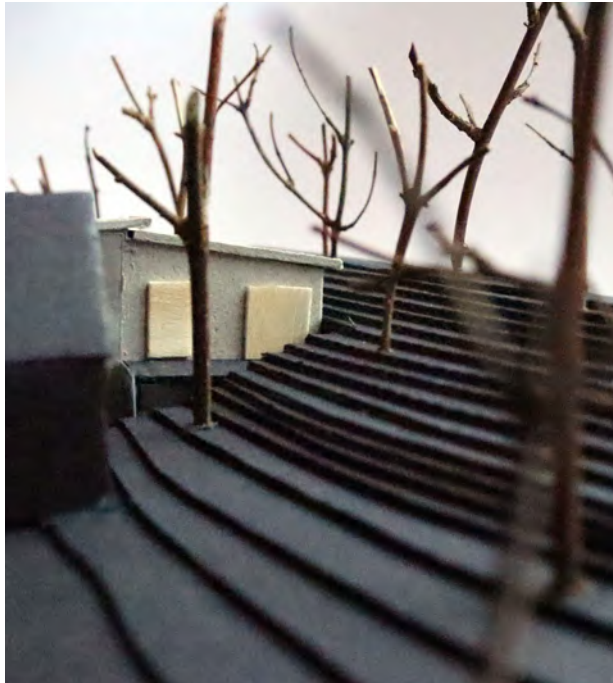
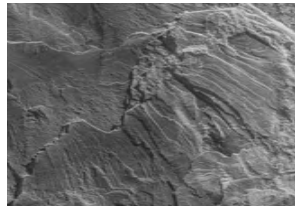
1:1000 ⌚

A ház tervezésekor az egyik legfontosabb szempontnak tartottam, hogy hű maradjak a telekhez. Tatabányán sok különlegességet találhatunk, ezeket szerettem volna mindannyian kiemelni. A házam földszintje teljes rálátást kap a telken talált sziklafalra, ami nem csak szokatlan és izgalmas, de egy igazi tatabányai különlegesség is. A homlokzatburkolathoz is remek támpontot adott, igyekeztem egy kicsit visszacsempészni belőle.

A terv lényege kettős: a telek adottságaival való együttműködés, illetve az azzal való kontrasztba állítás az alapja. Előbbi a természetes, durva sziklafalba való beköltözésben, míg utóbbi az erre válaszoló egyszerű, sima felületű beton használatában teljeseedik ki.

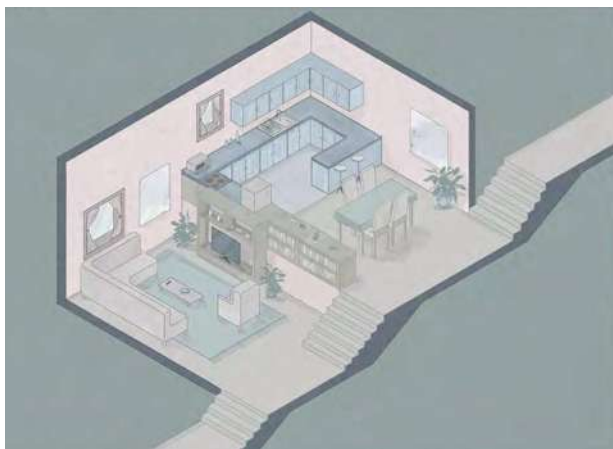

1:400 ⌚

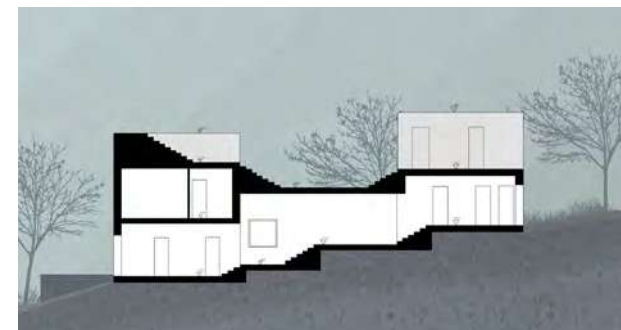

1:1000 ⌚

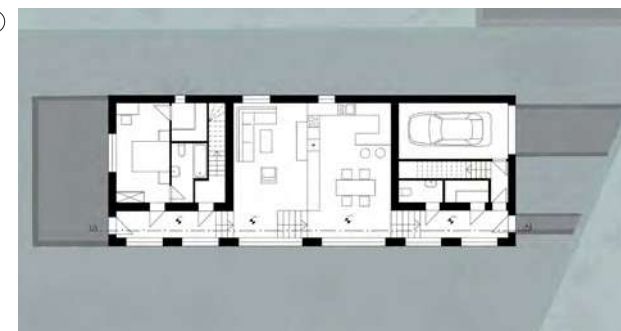
1:1000 ⌚

A lejtőn álló ház követi a domborzat lejtését, így a földszint helyiségeit lépcsők kötik össze egy hosszú folyosón. A ház hosszúka formájú, a tetején tetőterasz van végig, a nyugati oldalon egy medencével.

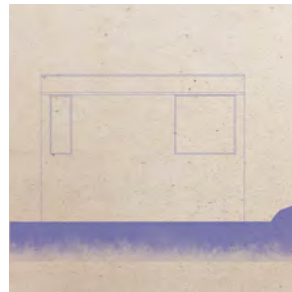
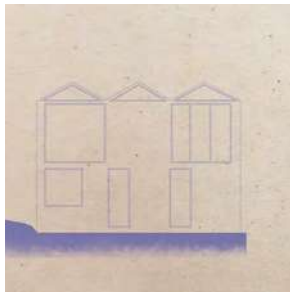
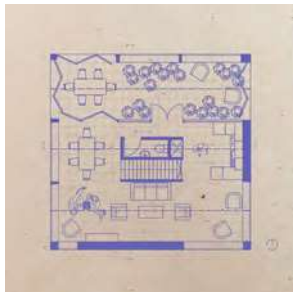
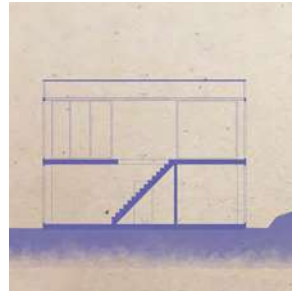
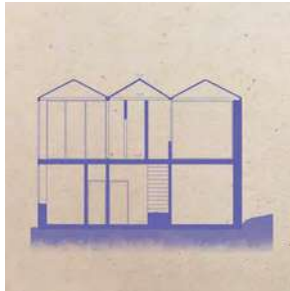

1:400 ⌚

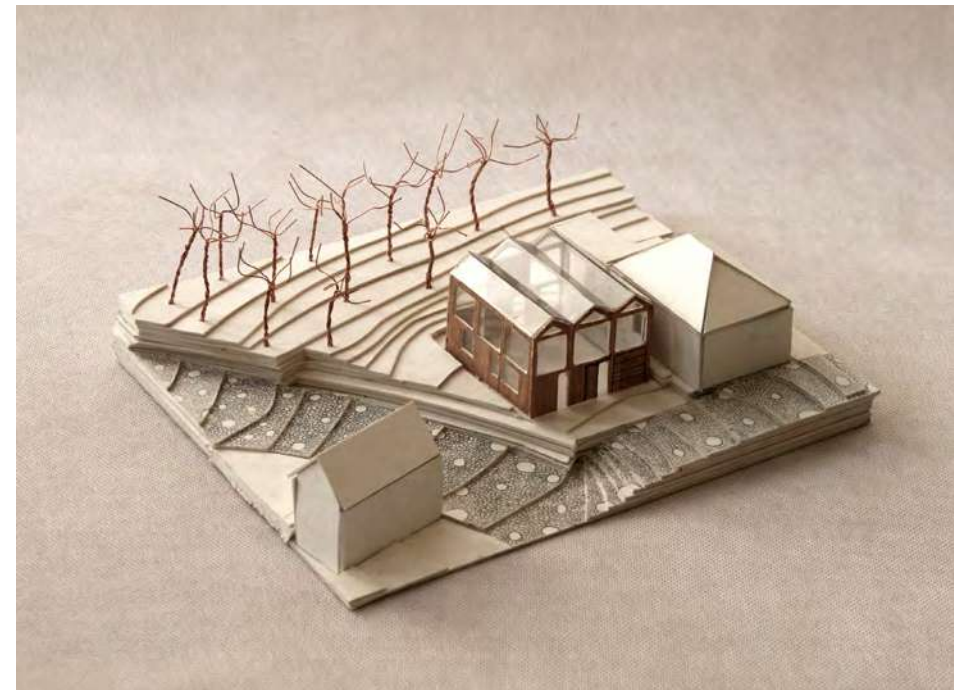
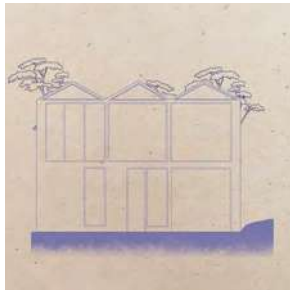
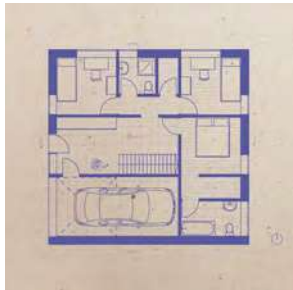

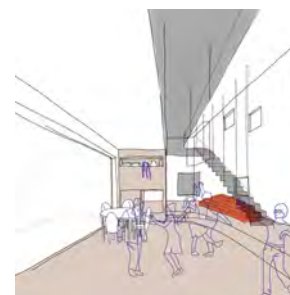
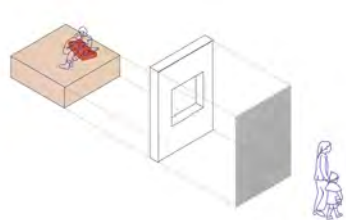
A koncepció középpontjában a növényzettel teli üvegház áll. Ez a lakóház legmeghatározóbb belső tere. Az anyaghasználat és a formaképzés is erre épül, illetve az így kapott tetőidom formálja a belső téri struktúrát.

1:1000 ⌚

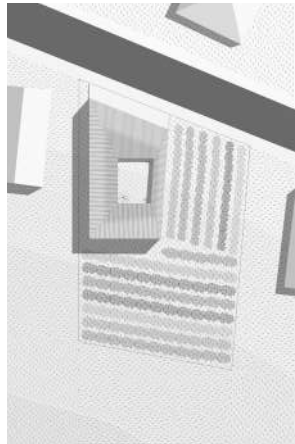
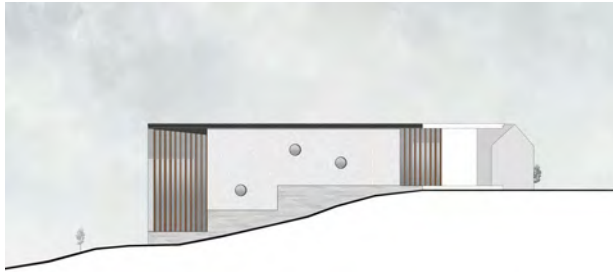
1:400 ⌚

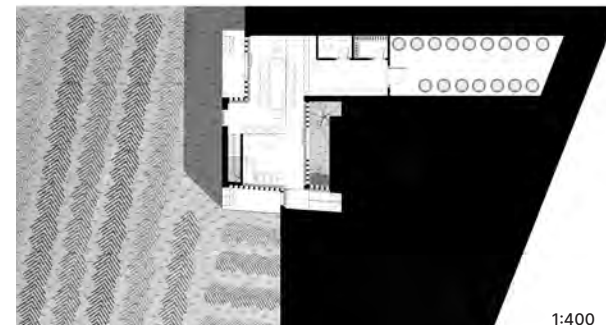
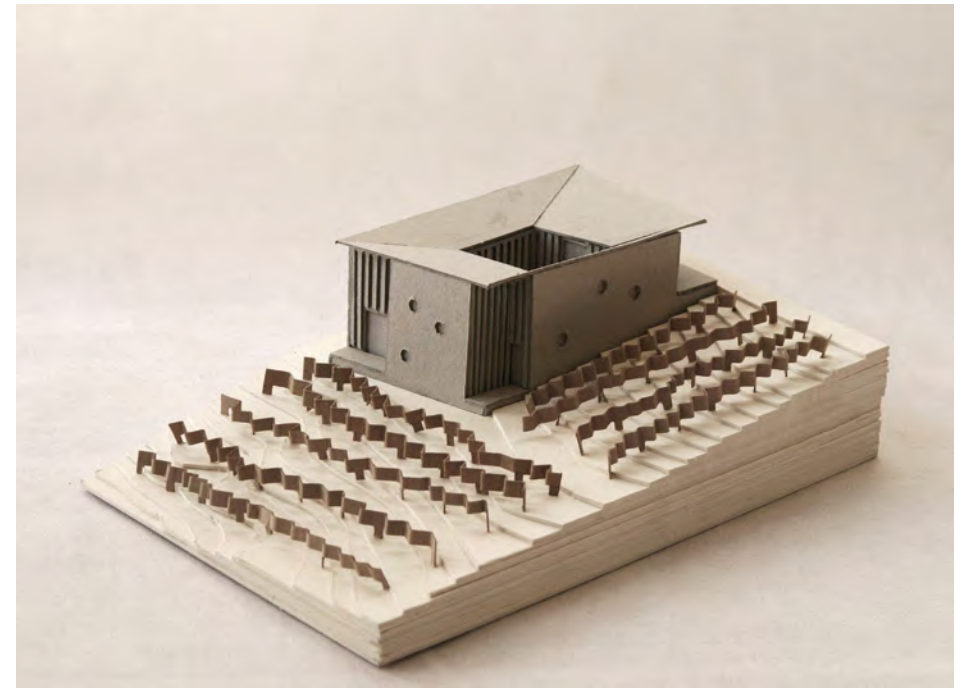

A telekhatáron végighúzódo kerítés nemcsak árnyékot ad, hanem védoburokként öleli körbe a házat, egy intimebb többfunkciós belső teret létrehozva, amely alkalmazkodni tud a változó lakóközösség igényeihez.

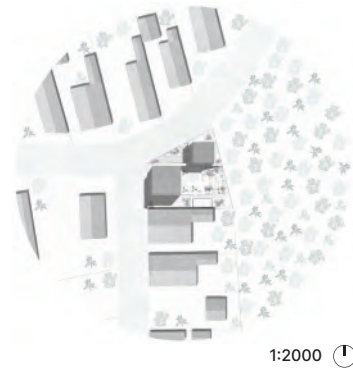

1:1000

1:400

Ez a lakóház egy borásznak lett tervezve, amelyben tud vendégeket fogadni és borkóstolókat tartani. Az épület egy garzonlakás és egy borospince együttese. A félév központi kérdése volt, hogy hogyan tudunk egy épületen belül úgy lelépcsőzni, ahogyan a szőlős domboldalon, présházból a borospincébe. Az épület tömege ennek a lejtásnak ad keretet, egy kis átrium szervezi ketté a ház lakó és vendéglátó területeit.

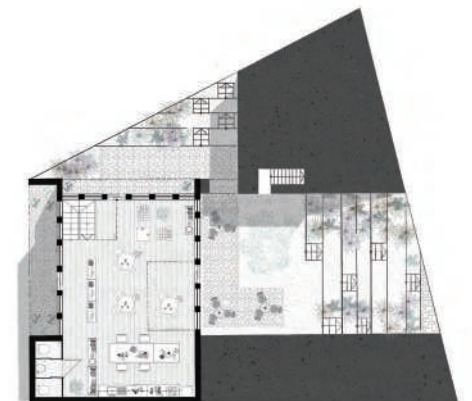

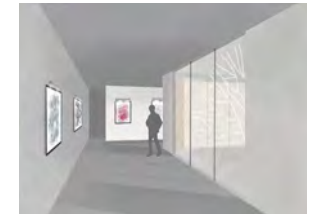
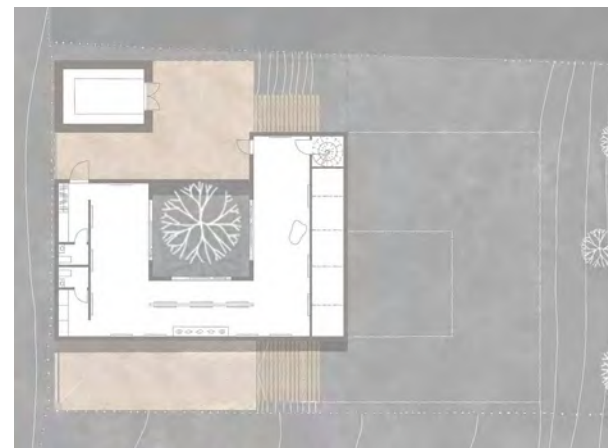
1:2000

A terv egy kávézót üzemeltető barista és családja számára készült. A lakóhely földszintje egy kávézó is egyben, a publikus tér így a lakóház közösségi tere is egyben. A három irányba megnyíló fogyasztótér szervezi a házat. A kert így éppúgy a vendéglátás része lehet, ahogyan maga a ház is, melynek támfalszerű kialakítása nagyvonalú. A kávézó légtérében kialakított kis galériásor ugyanakkor alkalmas a lakás intimebb funkcióinak befogadására, könnyed szerelt kialakítása az otthonosságot jelenti. A kávécserje növényháza a fő tömeg súlyosságát oldja.

1:400

Az épületet egy egyedülálló képzőművésznek terveztem, akinek nemcsak lakóterre, de egy kiállítóterre is szüksége van a munkáinak bemutatására. Ennek a két eltérő funkciónak az összehangolását tűzi ki célul a tervem.

Település és strukturáltság

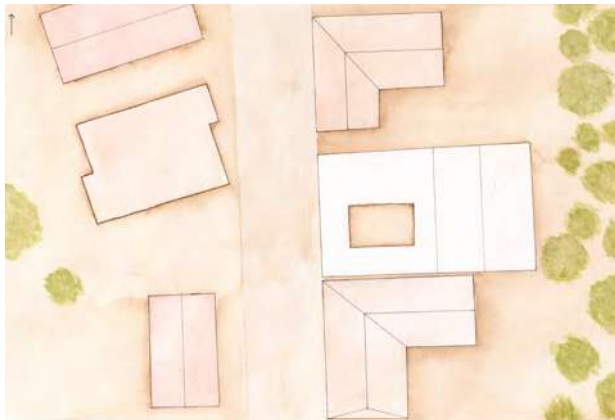

Az egyetemi képzés során születő hallgatói tervek olyan gondolatki-
sérletek, amelyek mentesek a szabályozási követelményektől, és men-
tesek a megrendelői ellentmondásoktól is. Ezek tisztán koncepcionális
alkotások, amelyek meghatározója a hallgató érettsége, valamint a kon-
zulens érdeklődése és éppen aktuális pedagógiai elképzelése.

A kiválasztott hallgatói tervek gondolatki-sérletek, tehát őszinte tükrei
annak, hogy kicsit még „kívülről tekintve”, friss szemmel milyen szélső-
ségei, értelmezései lehetségesek egy meglévő történeti településszövet
strukturális folytatásának. Kurzusunk nem építészettörténeti, sem telepü-
léstörténeti fókuszú, csupán az alapos szemlélődés során felszippantott
helyi hangulatot tekintette a tervezés kiindulási pontjának. Mégis, ezen
őszinte és elfogulatlan hozzáállásnak köszönhetően, a terveink kapcsán
bármennyire is naiv, mégis fontos építészeti kérdések fogalmazhatóak
meg egy település struktúrájának fenntarthatóságával, jövőjével, szabá-
lyozási előírányozásával kapcsolatban.

Egy épület léptékét, de magát a faluképet is annak tagoltsága határoz-
za meg. Pogány Frigyes „Terek és utcák művészete” című munkája szerint

a településstruktúra
évszázados örök-
ség, ugyanakkor ma
minden eddiginél
gyorsabb léptékben
változnak a környe-
zetet alkotó elemek.
Tatabánya telepü-
lésközponti területei,
egyor önálló falvak

lévén, a magyar falu
hagyományos telepe-
dési formáit, falusias
szövetét hordozzák
magukkal mind a mai
napig. A helyszínek
az utcára merőleges
hosszanti házak-
ból, és a házaknak
helyt adó szalagtel-
kekből adódik a fő
szerkezete.

Ez a szerkezet
a meglévő épített kör-
nyezetünk kultúránk

fontos részét képezi, így kétség nem fér hozzá, hogy értékei védendők
és ápolandók. Ugyanakkor a mai kor lakóházával kapcsolatban mind
funkcionális, mind kulturális értelemben kortárs elvárásokat támasztunk,
a korábbi, hagyományos megoldásokhoz képest sokkal összetettebb téri
világot igényelve. Adódik tehát a kérdés, hogy egy település jövőképét
hogyan lehet úgy felrajzolni, hogy az a kulturális folytonosságot meg-
követelve az új építészeti műveket egyszerre szabályozza, és inspirálja
azokat változást, megújulást hozva.

A hallgatói tervek segítségével arra teszünk kísérletet, hogy a ha-
gyományos paraméterekkel meghatározott szabályozási elvek mellett
olyan, tágabban értelmezhető fogalmak fontosságát mutassuk be, mint
a strukturáltság és a tagoltság, melyek a szabályozásokban szereplő
követelményeknél sokszor sokkal lényegibb építészeti vonások. Falvai
Balázs „Átadás után – a beköltözés jelenetei” című munkájában is kiemeli,
hogy a település strukturáltsága mellett fontos házaink helyes belső téri
strukturáltsága, ami egy épület tartósságát, átalakíthatóságát, ezáltal
használati tartalmait jelentheti. A mellékelt tervgyűjtemény olyan kom-
pozíciók sorozata, amelyek bár formailag környezetüktől első ránézésre
távolik, mégis elemeik számával, méretével, tagoltságukkal, udvar-ház

arányokkal, sűrűségükkel, egyszóval kialakított léptékük segítségével céljuk, hogy a lehető leg-szorosabb, közvetlen kapcsolatba kerüljenek a környezetükkel.

A falvak, a városiasodó települések történeti fejlődésének természetes iránya, hogy vertikálisan kezdenek sűrűsödni.

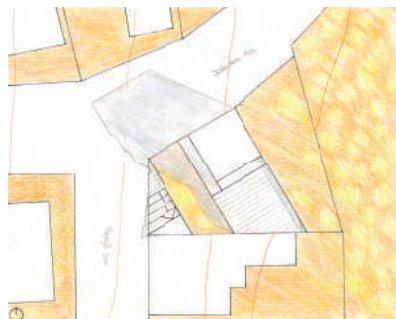
Építési szabályozási

rendszerünk köbe és olyan szabályokat, amelyeket a pillanatnyi állapot védelme szül. Bár időszakonként felülvizsgálatra kerülnek a szabályozási követelmények, mégis ezen rögzítettségnek köszönhetően nem születhetnek zászlóvivő példák, amelyek fejlődést generálhatnak. Terveink lényeges hányada számol az esetleges ráépítések, toronyszerű képződmények vonzó víziójával. Az emeletráépítés, a tornyos tömegkialakítás, a vertikális sűrítés hallgatóink számára szerethető, karakteres építészeti eszközök lehetnek. Ilyen vertikális lehetőségeket használó tervek például Móczár Anna saroktelken elhelyezett szépen tagolt lakótornya, vagy Sal Noémi egész kert birtokba vevő épületszövetéből kimagasodó lakótornya.

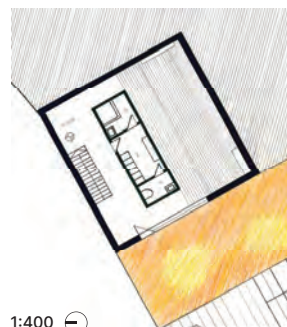
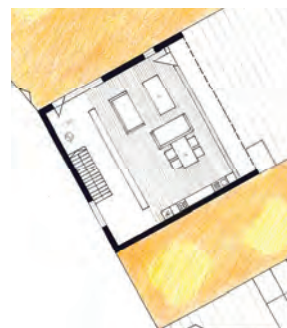
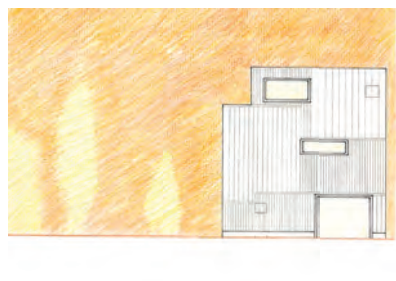
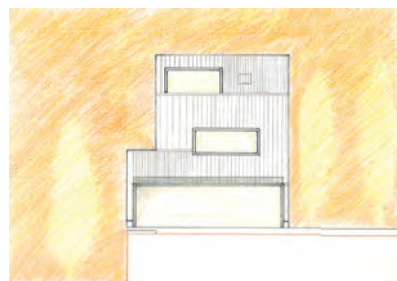
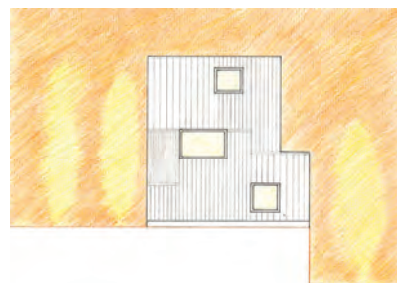
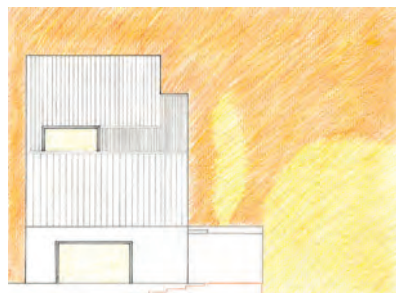
Egy helyi építési szabályozás övezetekben, paraméterekben rögzít az adott telekcsoportokra, területekre vonatkozó előírásokat, követelményeket. Ezen szabályok az utcafront felől közelítik a beépítési kérdéseket, a telektömbök belsejének irányában a hátsókert fogalmával zárul a szabályozás és a tervezés. Ugyanakkor a tömbbelső sokszor nagyon izgalmas, titokzatos területek. Meggyesi Tamás „A városépítés útjai és tévútjai” című munkája is bizonyítja, hogy a falusi, kisvárosi tömbbelső jól fejleszthetőek, rehabilitálhatóak.

A tömbbelső látképe mindig más, mint az utcakép. Mi lenne, ha a telekvégekben más építési szabályok lennének érvényesek, amelyek segítik a település sűrítését, hogy esetleg fejlesztési területként hatalmas közműköltségekkel ne külterületeket kelljen beépíthetővé tenni? A telekhátsók beépítése, a maradék területek, a keszkesza szomszédság közé szabott izgalmas, rejtett épületegyüttesek hallgatóink számára vonzó tervezési szituációkat jelentenek. Ilyen szituációt keresett Márton Veronika, aki a tömbbelsőben kijelölt telken hozott létre egy izgalmasan zárt, mégis oldott épületstruktúrát, vagy Kovács Dániel, aki ugyanezt tette egy saroktelkének intenzív beépítésével. Míg Angyal Bendegúz az utcafronti beépítés sűrítésére tesz kísérletet azzal, hogy a teljes telkére befeszülő épületstruktúrában gondolkodik, addig Báthory Dániel, Csernák Marcell és Rápl Anna ugyanezt teszi, csak egy-egy szalagtelken – lehetséges fejlődési irányt villantva fel a magyar szalagtelkes településszövet tömbbelsőjének fejlesztésére.

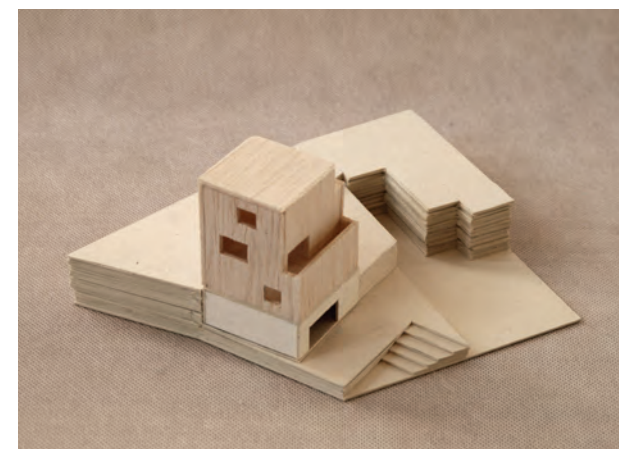
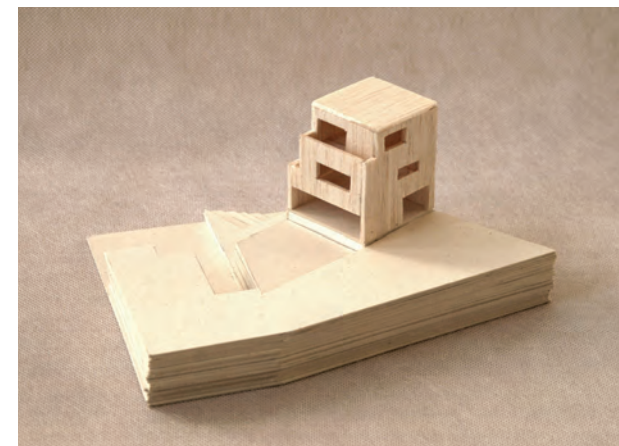
1:1000

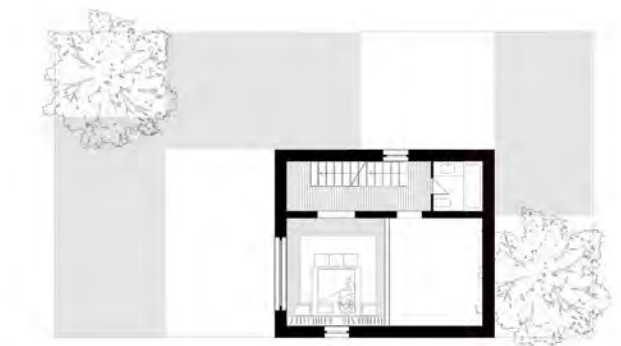

1:400

A lakóházat egy fiatal házaspárnak terveztem, akik a nagyvárosból kiszakadva költöznek Felsőgallára. A feleség gyógytornász, aki otthon szeretné végezni a munkáját. A helyszínről csodás kilátás nyílik Felsőgalla központjára. A tervezésben fő szempont volt, hogy a munkahely elkülönüljön a lakrésztől. Ezáltal a kertnek két bejárata van.

Az egyikből csak a gyógytornász rendelőt, a másiktól csak a lakórészt lehet megközelíteni. A kertben támfalak helyezkednek el, amelyek akadályozzák a két funkció vegyülését. Mivel a telek mérete viszonylag kicsi, ezért felfelé terjeszkedtem az épülettel. Nem csak a kertben, hanem a házban is elkülönülnek szintenként a funkciók.

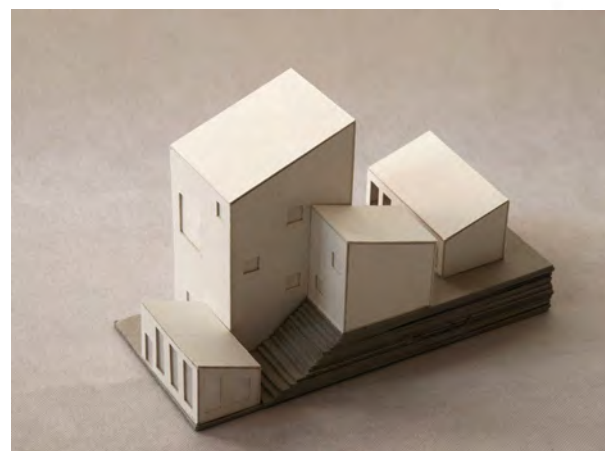
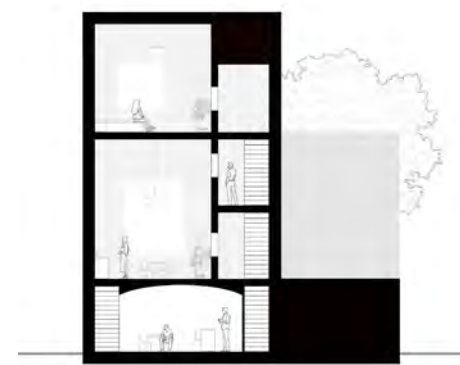
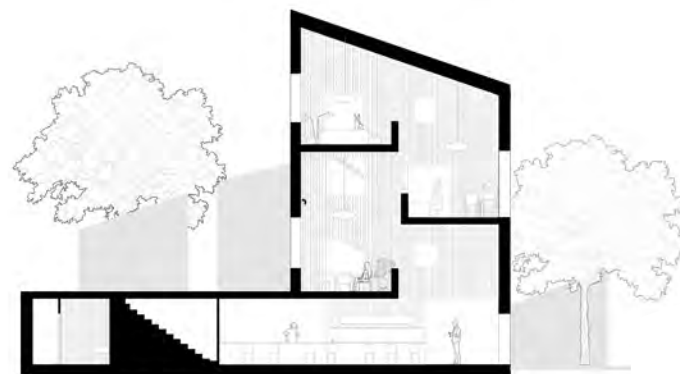

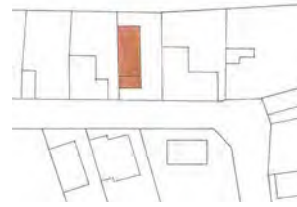
1:400

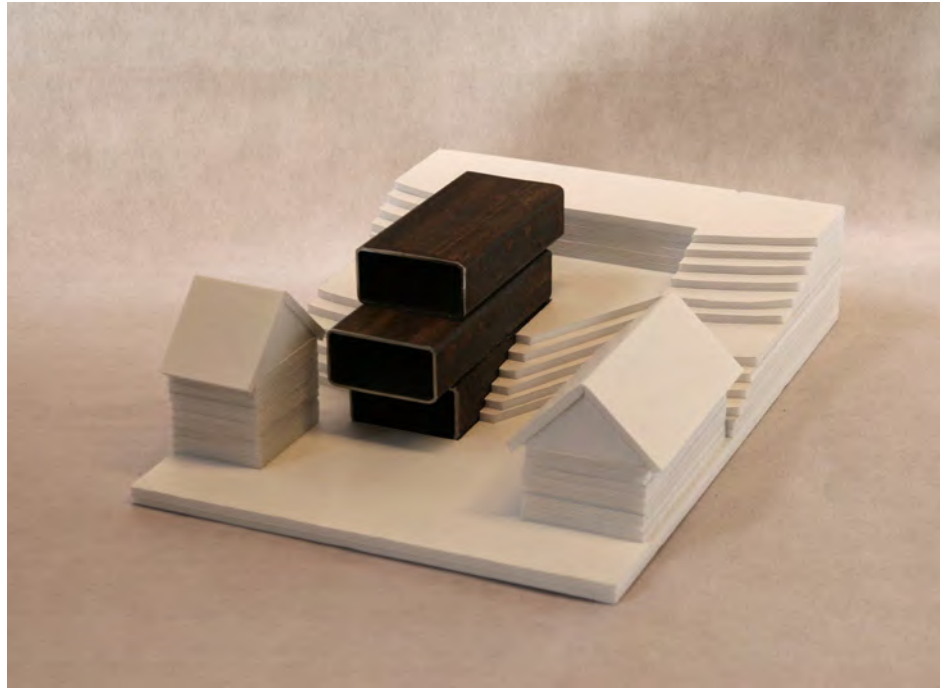
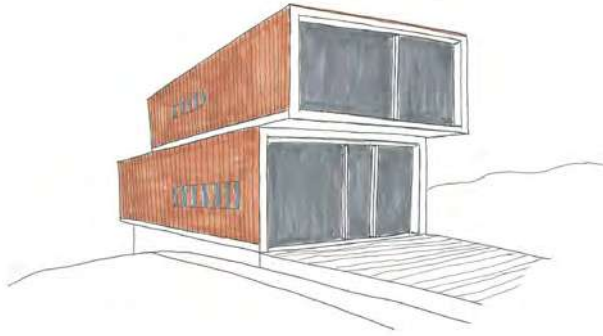
A kis telek intenzív épület-
struktúrával lett beépítve,
így lehetővé vált, hogy annak
tulajdonosa a földszinten
vendéglátással foglalkozzon,
az emeleten pedig
a hátsókert felé közvetlen
kertkapcsolattal, családias,
meghitt kert alakuljon ki.
Mivel a vendéglős szereti
a munkáját, lakótornya finom,
galériás térkapcsolattal
fűződik a vendéglő tere fölé.

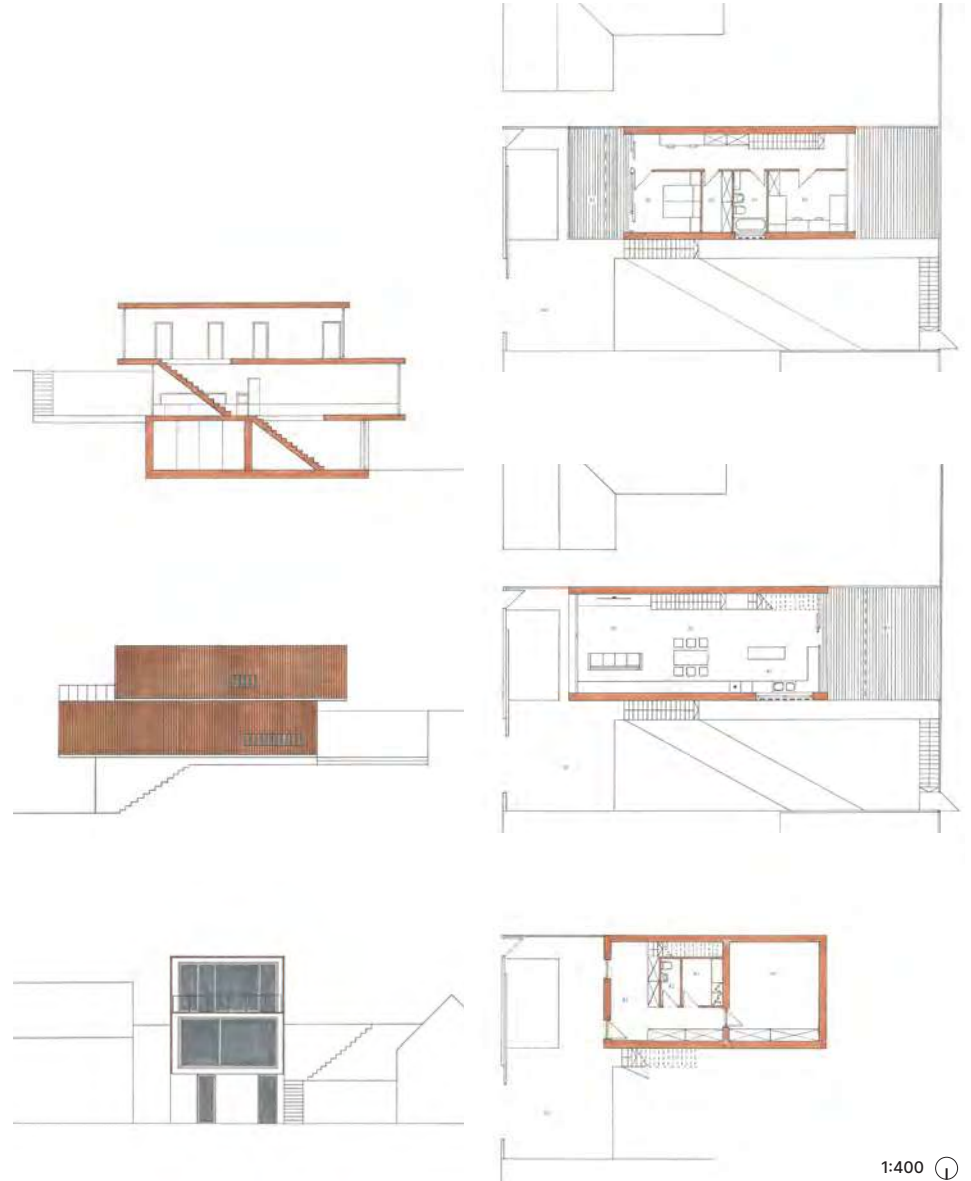
1:1000

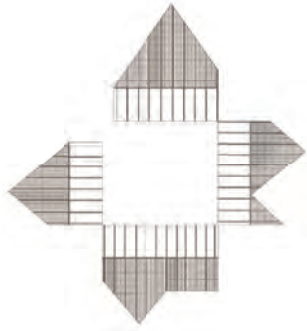
1:2000 ↻

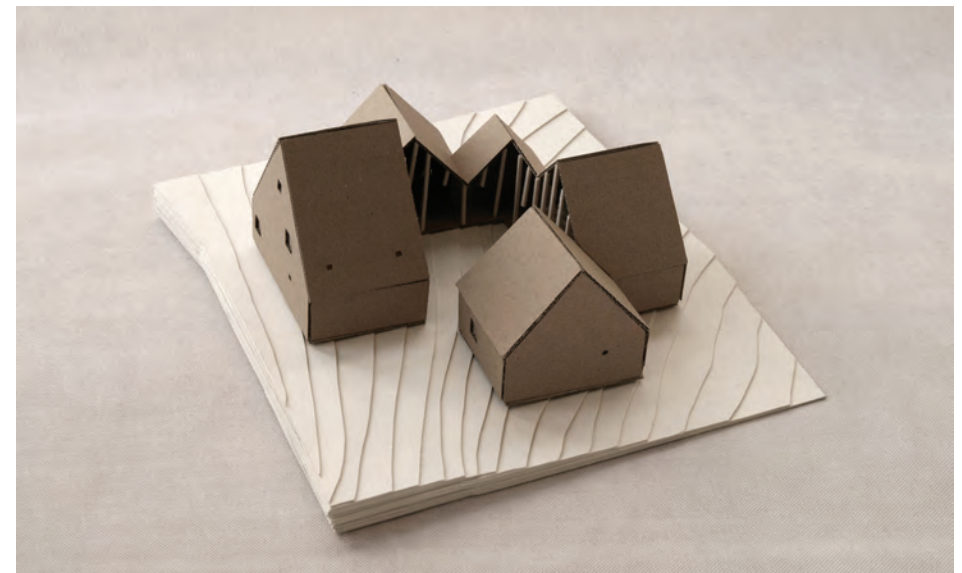
A koncepció hosszirányban nyitott terek megalkotása volt erre a szűkös telekre. A lakótér így kapcsolatot teremt a hátsókert és a panorámás kilátás között.

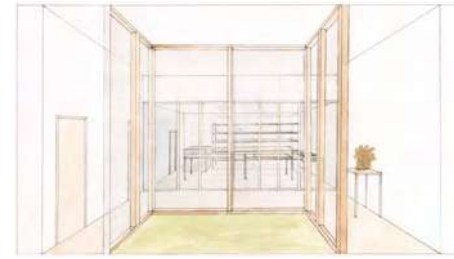
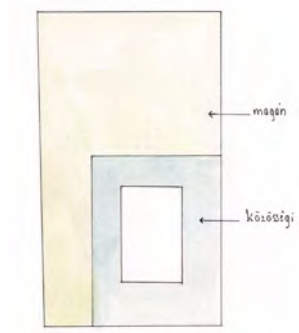

1:400 ↻

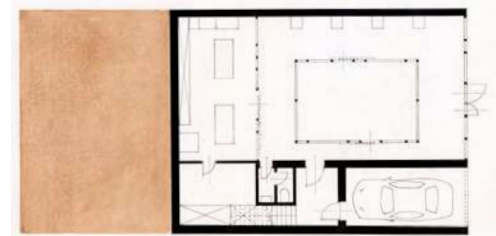

Ez a ház egy tanár család számára lett tervezve. Mivel a szülők pedagógusok, így a ház terei alkalmasak kis-csoportok korrepetálására, magánórák tartására is. A párnak sok gyermeke van, de számolva azzal, hogy egyszer ők is felnőnek, a ház struktúrája alkalmas arra, hogy idővel megforduljanak funkcionális arányai, és egy garzonnyi területen túl akár foglalkoztatóként működjön az egész ház.

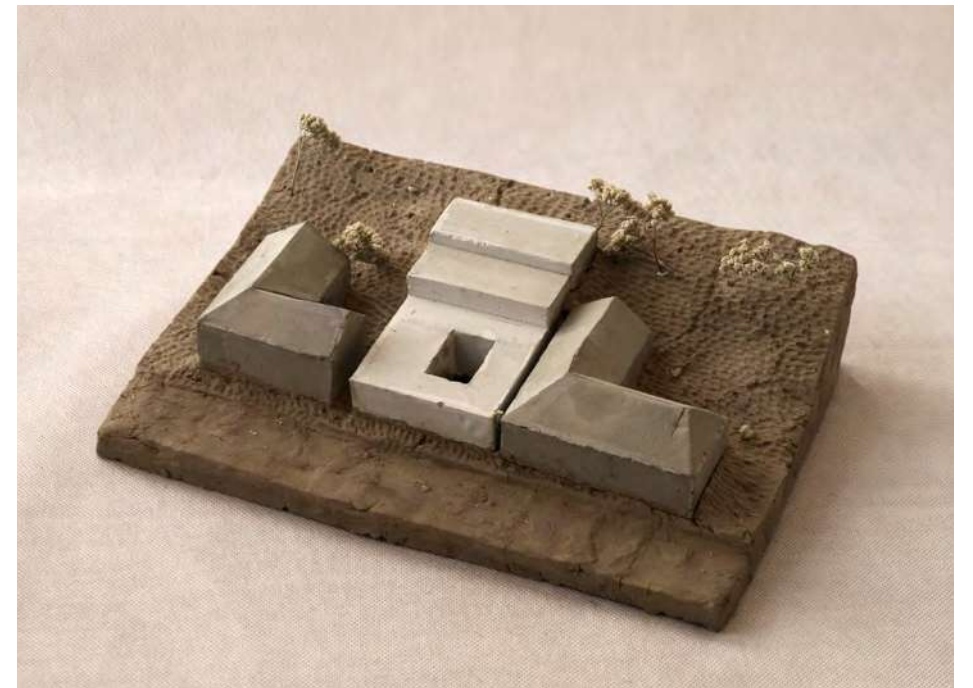
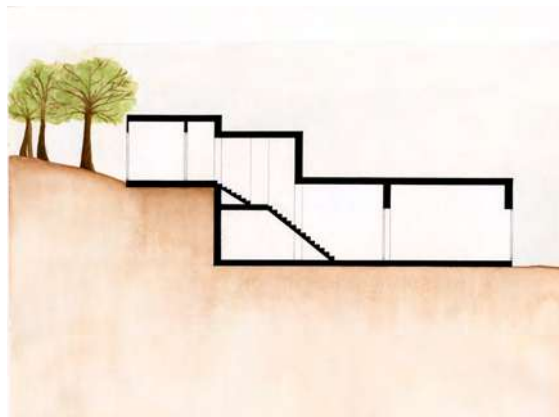
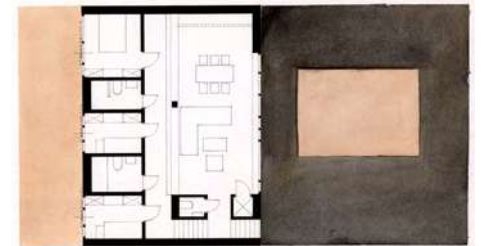
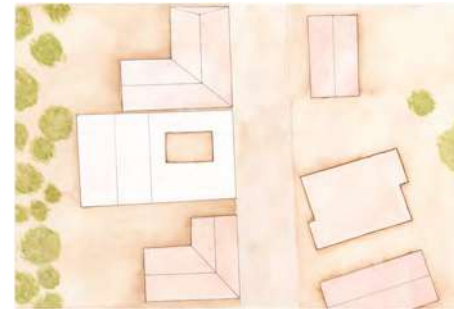
1:400

A belső térrendszert a terep nagymértékű emelkedése határozza meg. A házat funkció szempontjából két részre lehet osztani: a család magántere és az alkotás kiállító- és műterme; ezeket egy nagyobb szintemelkedés választja el.

1:1000

1:1000

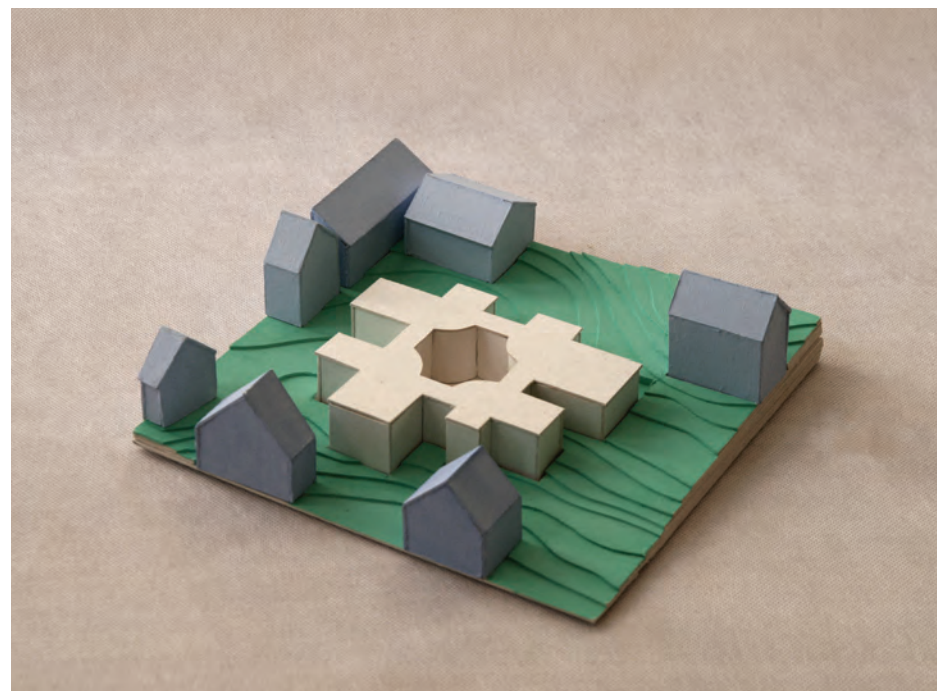
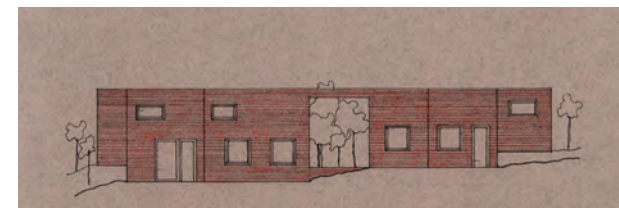
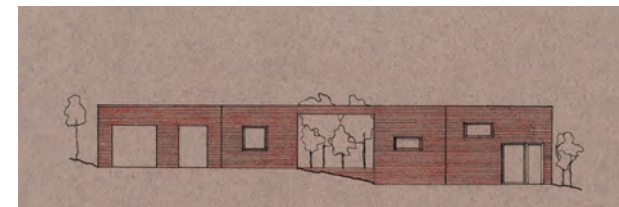
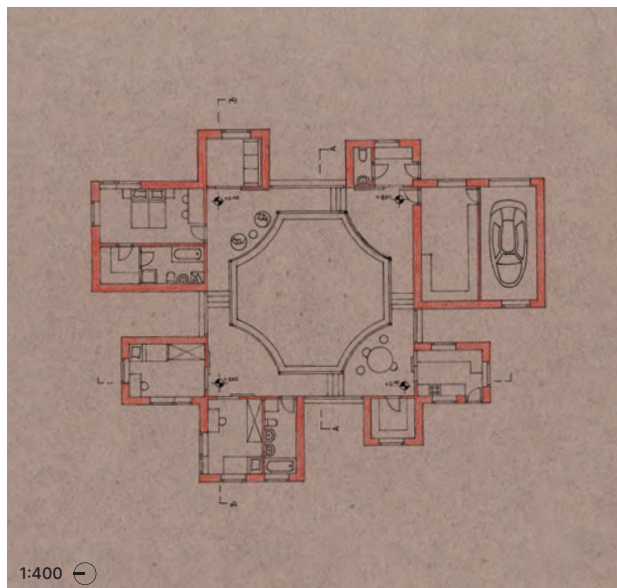
Az ingatlan tulajdonosa egy faszobrász, akinek művészi tevékenysége is teret kap a kétszintes lakóépületen kívül. A különböző funkcióval bíró épületrészek elkülönülését az udvar segíti. Az együttes az élettér mellett az alkotó folyamat és az ennek eredményeként születő művek bemutatására is szolgál.

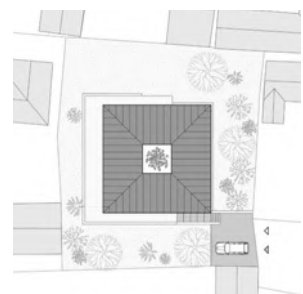
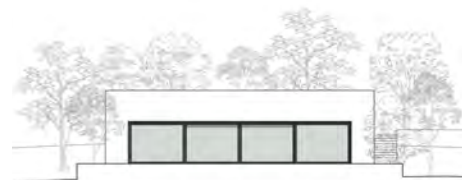
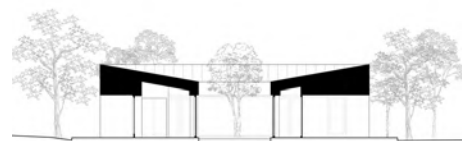
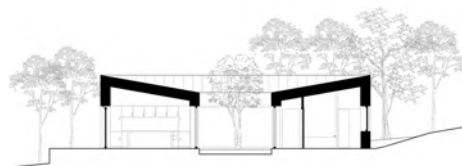

1:400

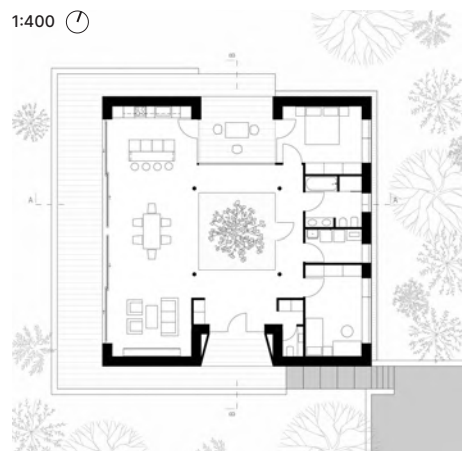

Számomra nagyon fontos volt a háznak a természettel való kapcsolata. Ez megfigyelhető az üvegfelületekkel határolt, zárt, de átjárható belső udvaron. Az átriumot a terep lejtési viszonyait követő körfolyosó veszi körül, ami a sarkokban közösségi terekké bővül. A terepre illesztett szobák és kiszolgálóegységek egyaránt kapcsolódnak a körfolyosóhoz és a külső kerthez.

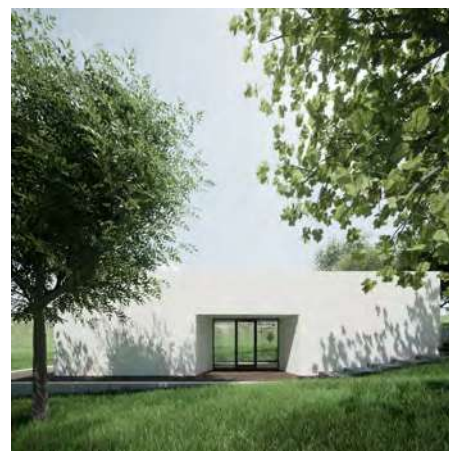
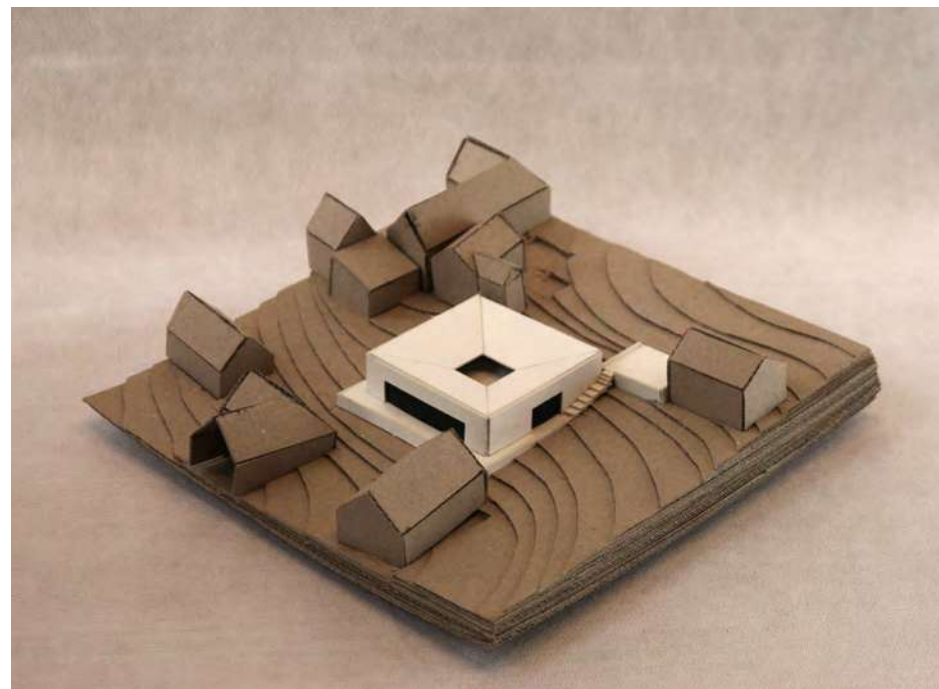

1:1000

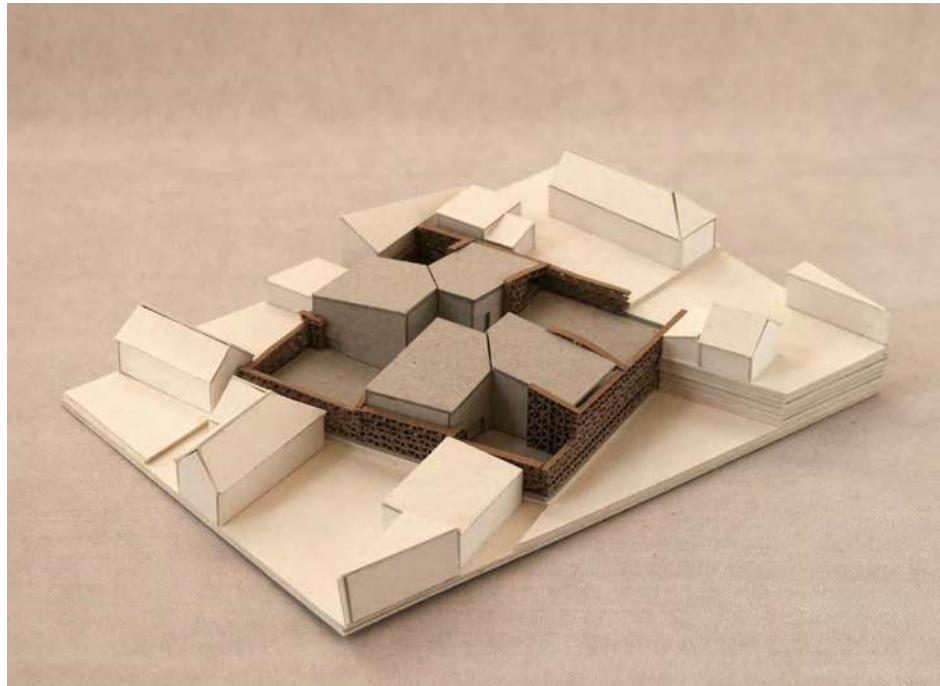

1:400

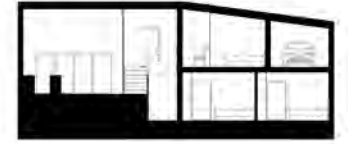
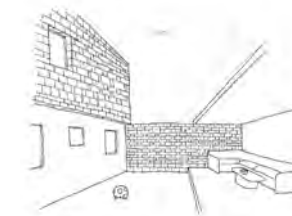
Egy olyan családi házat akartam létrehozni, amely modern építészeti eszközöket felhasználva, reagálva a meglévő beépítésre egy letisztult, bensőséges otthonná válhat. A területet minden oldalról szomszédos épületek veszik körül, így indokolt volt egy geometrikus elrendezés kialakítása, amely a ház belső elrendezésében is fontos. Ez, valamint az átriumházas kialakítás teszik lehetővé egy nyugodt belső tér létrejöttét. A telek lejtését kihasználva a majdnem teljes egészében megnyitott nyugati homlokzat felől kilátás nyílik a felsőgallára és közeli templomtoronyra. A nagy üvegfelületeken keresztül minden napszakban fény érkezik a házba.

1:1000

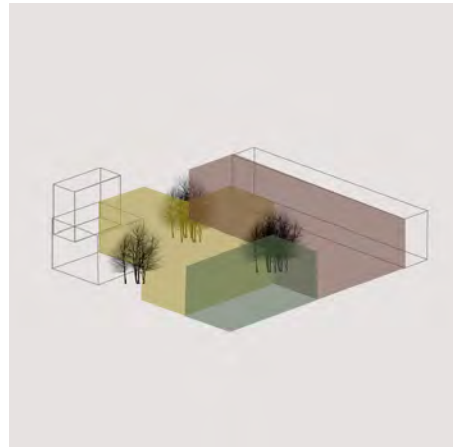
A terv két négyfős családnak ad otthont, akik közösen, egy telekre építkeznének. A két ház egymásra szimmetrikus, tömegük öt különböző kertrésze darabolja a telket, biztosítva a közös használatú részek mellett egy-egy privát udvart is.

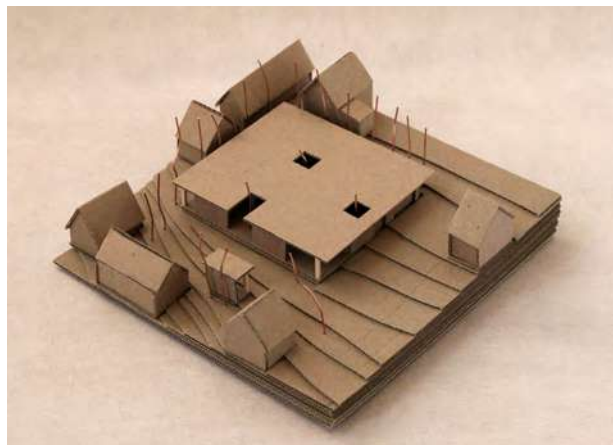
1:400

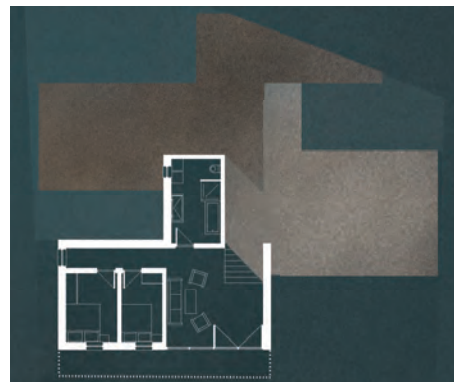
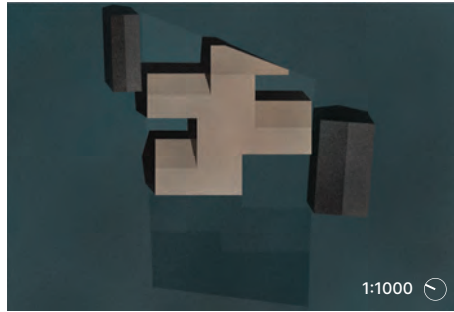

1:1000 ⌚

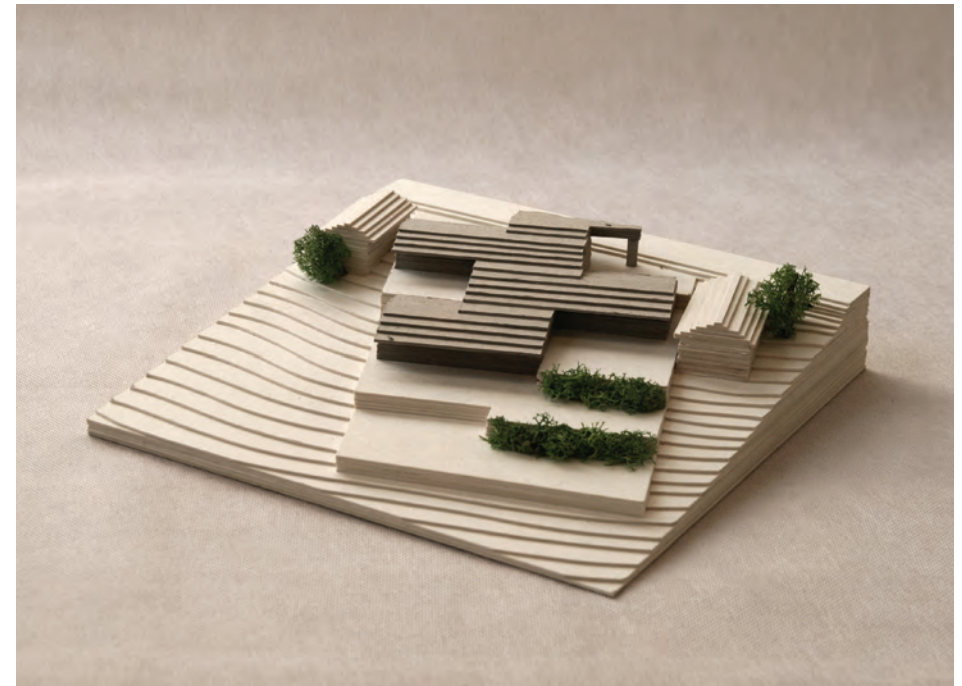

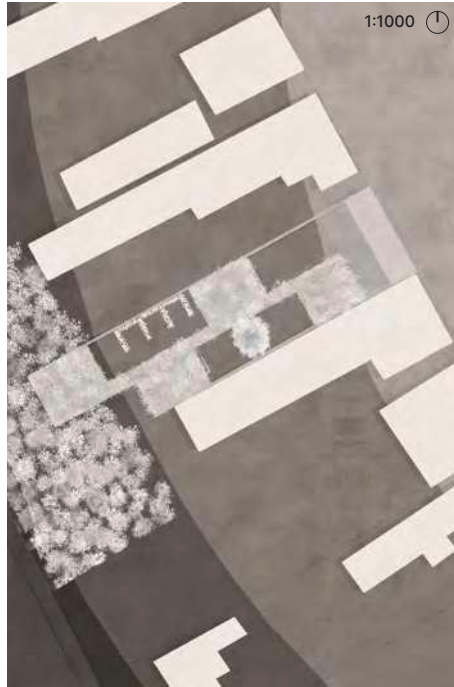
Egy körbeépített, zsákutca végén elhelyezkedő telek magában hordozza a befelé fordulás lehetőségét. Erre alapozva jött létre a külvi- lágtól elzárt, nagy közösségi tér, illetve a fákkal körbevett privát terek is, melyek lehetőséget nyújtanak az elvonulásra.

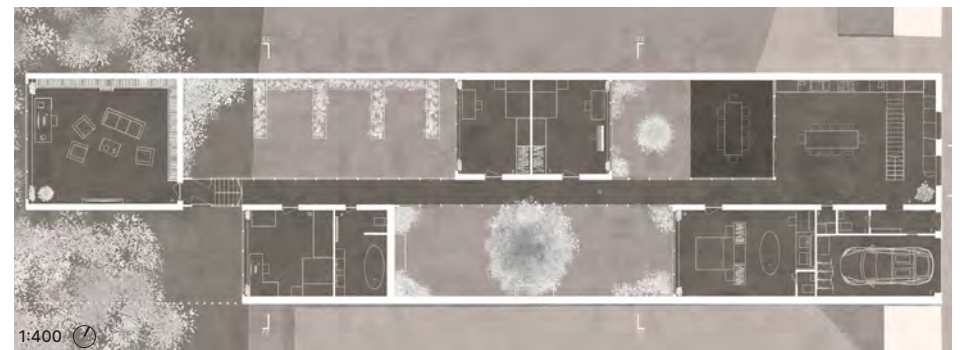
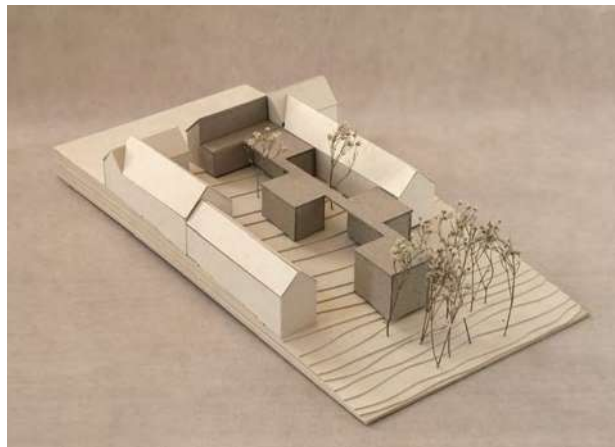

A telek lejtése miatt célszerű volt a lakószintek félszintes eltolásokkal való kialakítása. Ezt a koncepciót segíti a telek lépcsőzetességének létrehozása. A lakók nyugalma érdekében az utcáfront felől az épület elzárja a belátást a privát kerti rész felé. Ennek következtében a tömegek nem egy sorban, hanem jobbra-balra váltakozva haladnak lefelé a telken. A lakótér közös függőleges síkján egy folyosó húzódik egészen a bejárattól a kertig, mely a légtér összekapcsolásáért is felel. A magastetők minden blokk szélé felé nyereg-tetőt formálnak, míg a középső folyosó felett egy nagy félnyereg-tető húzódik. A folyosó feletti egybefüggő tetőfelület lehetővé teszi a lépcsőkhöz szükséges belmagasságot. Minden blokkot fedett nyitott terek határolnak a délnyugati oldalon, melyet a tető túlnyúlása hoz létre.

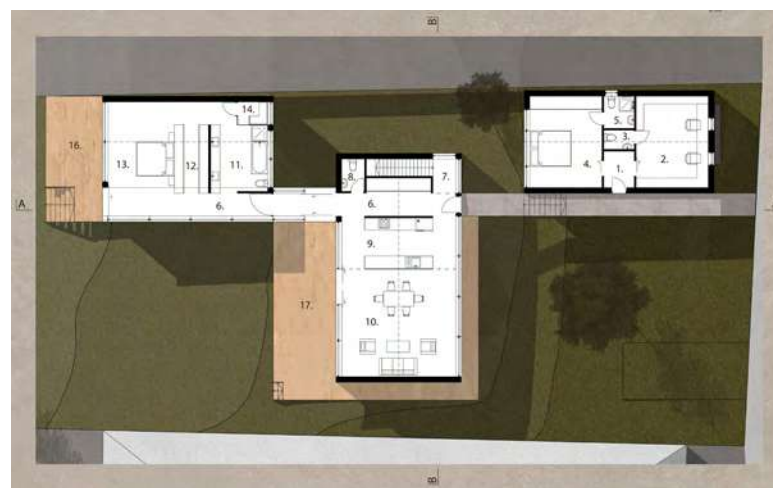

Felsőgalla főutcája egy idilli falusi hangulatot idéz fel. Az épület a sorházas rendszerbe egy egyedi, homogén megoldással illeszkedik, valamint hagyományos hosszúházat átértelmezve hoz létre különböző funkciójú tereket.

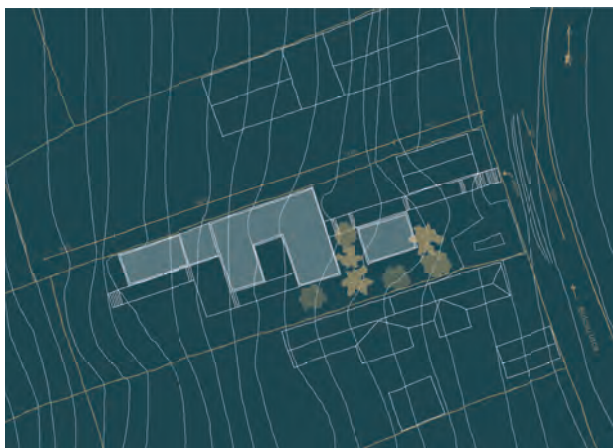
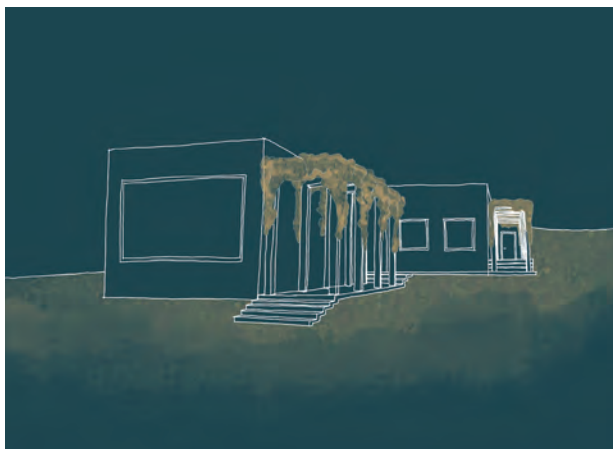

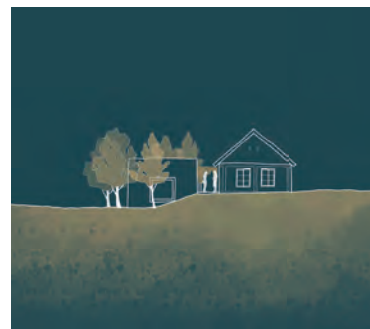
A tervezés során törekedtem a településen jellemző léptéket és a telken már meglévő épületet megtartani, ezekre új, mai megoldásokat találni. A lakóépületet három különböző szegmensből alakítottam ki, amelyeket privátságuk alapján egy hosszanti tengelyre fűztem fel.

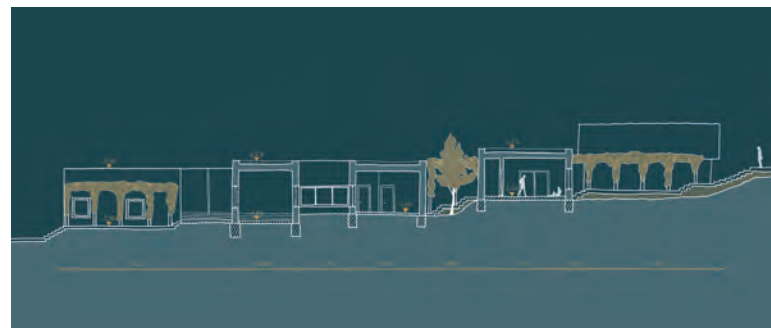
Számomra a terv elkészítésekor a legfontosabb szempont a terephez való alkalmazkodás volt, illetve az, hogy a már a telken álló, lakatlan sváb ház is a koncepció része lehessen és új funkciót kapjon. Tervezés közben igyekeztem olyan elrendezést találni, ami élehetően kapcsolja össze az egymástól különböző használati módokat (alkotóhely, lakás, vendégház), a publikustól a privátig. Az egyes épületrészeket összekötő, lugassal futtatott folyosók átmenetet alkotnak a külső és belső terek között. Az épületek homlokzatképzése egyszerű, így érvényesül a sváb ház karaktere és a környező növényzet.

1:1000

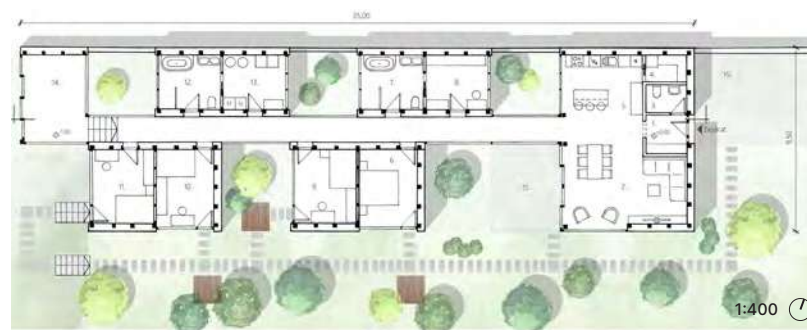
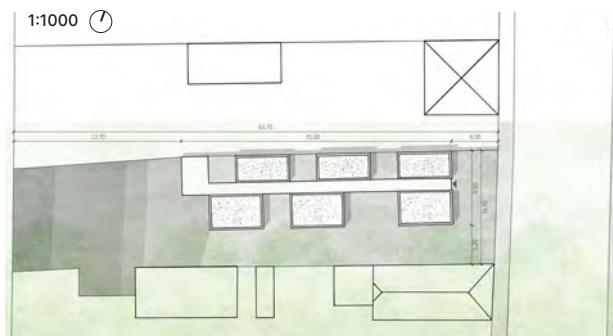

1:400

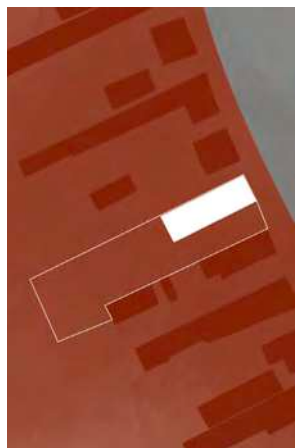

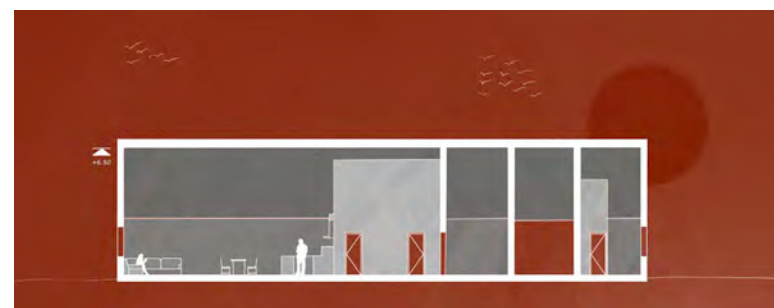
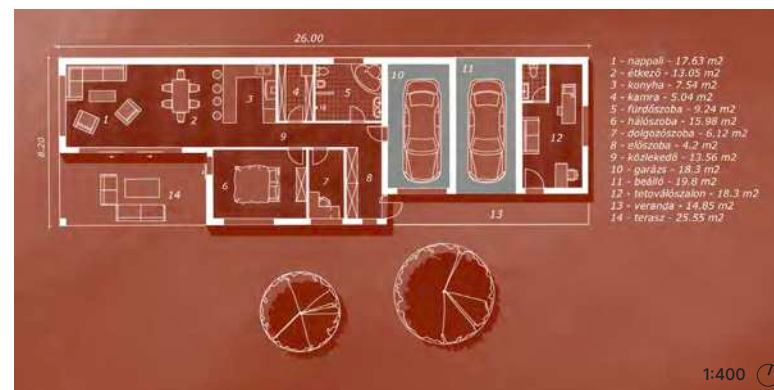
Célom volt, hogy mindegyik helyiségből elérhető legyen a kert, ez pedig kis átriumok létrehozásával volt lehetséges. A közvetlen kertélmény jó hatással van a szervezetre, kihat az ember hangulatára, megnyugtatja és ellazítja. Ezek a megnyitások minden helyiségben a természetes fényt is biztosítják. A ház köré ültetett fák lombkoronájukkal nyáron természetes árnyékolást biztosítanak, míg télen a levelek lehullása után a kevés napfényt is beengedik az épületbe, ami felmelegíti azt.

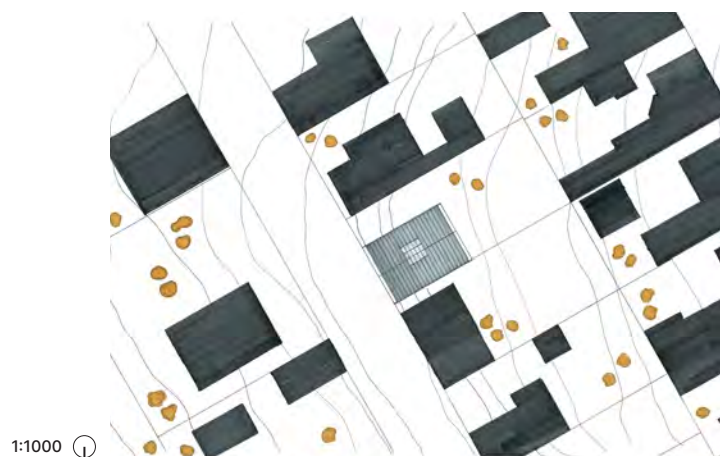

Lakóépületem egyszerre felel meg a megrendelői igényeknek, az előírásoknak és nem utolsósorban a városrész főutcája által diktált homlokzati és szerkesztési képnek. Igyekszik mindezt kellő modernitással tenni.

1:1000

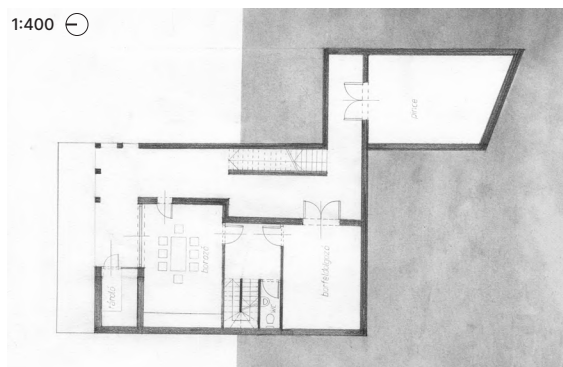
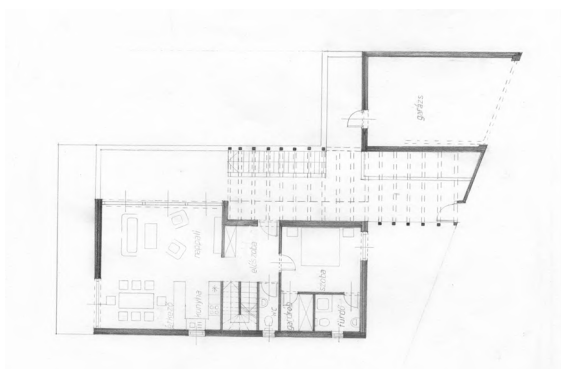
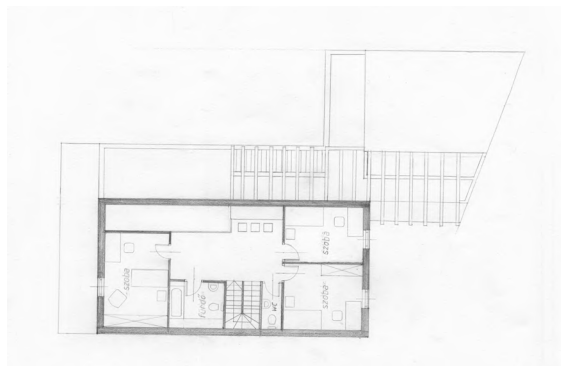

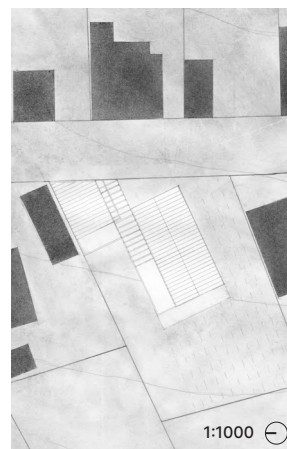
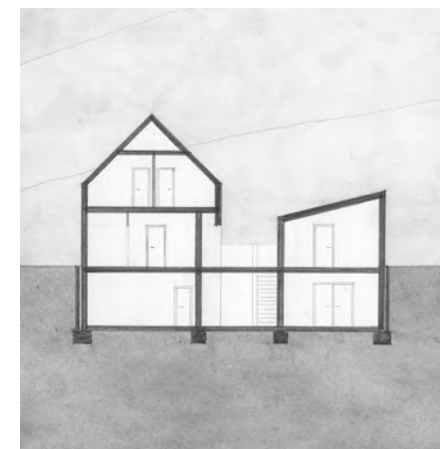
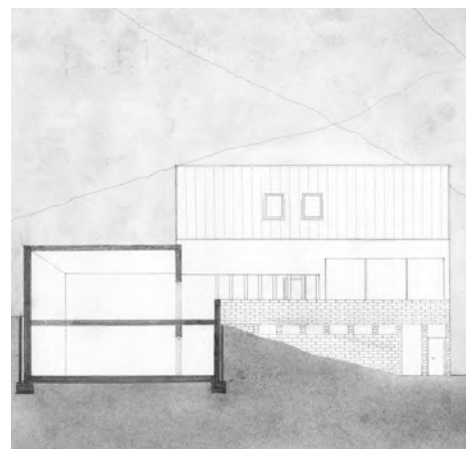
1:400

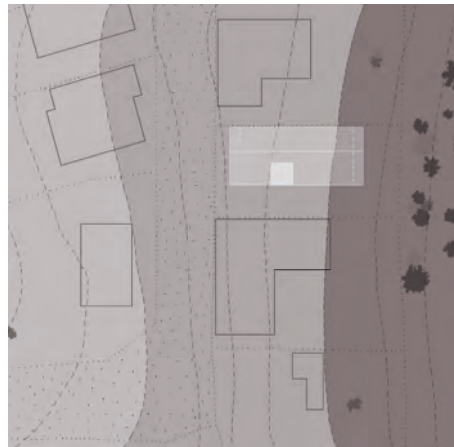

A koncepció egy hosszú nyeregtetős családi ház, melynek tömbszerű hatását nagyobb tömegek kimetszése enyhíti. Az így a keletkezett hiányok a pince szintjén fedett-nyitott teraszt, a földszinten tornácot alkotnak. Az oldalhatáron álló beépítésnek köszönhetően a telek egésze teljes értékében használható. A lejtős terep miatt pedig közvetlen kertkapcsolatot lehet kialakítani a -1. szinten levő halószobákkal, miközben az utca szintjén a tornácról egyenesen elérhetők a földszint belső és külső terei. A tetőtér közlekedőjét keresztüljárva a felülvilágító két szintet is természetes fénnel világít be, legfőképpen a déli tájolású nappalit.

A telek hangulata és elhelyezkedése remek lehetőség kínál, egy tágas családi ház megvalósításához. A fő elképzelés egy három gyerekes családnak korszerű, új otthon létrehozása volt. Az épület meghatározó külső építőanyaga a téгла- és faburkolat. A tömeg és formaalkotás a környezet függvényében lett kialakítva, így az épület a környezet szerves részévé tud válni. Belül tágas szobák, elkülönített hálószobák és nappali terek alkotják. A telek adottsága a páratlan kilátás volt, amire a belső terek maximálisan reagálnak. Az épület egyediségét az alagsorban kialakított pince, borfeldolgozó és borozó funkcióit ellátó terek együttese adja.

1:1000

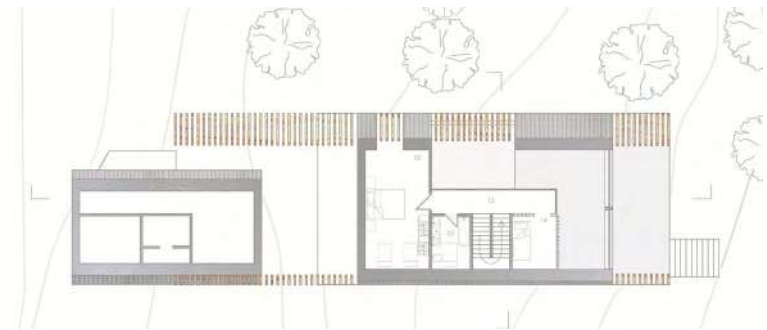
1:400

Hegybe építés és hegyből építés. A hegyoldalba épített ház által kiszedett mészkő a homlokzaton jelenik meg újra, zúzott formában. Az egységes homlokzat tükrözi a belső helyiségek funkcionális eloszlásának letisztultságát.

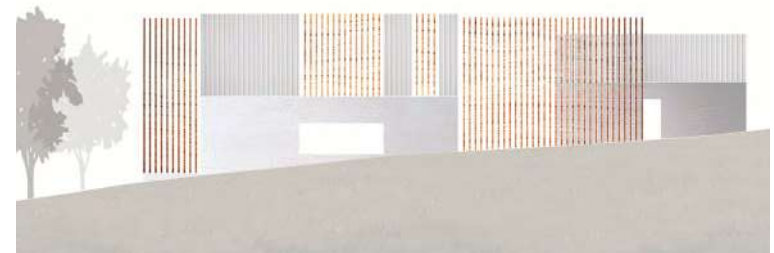
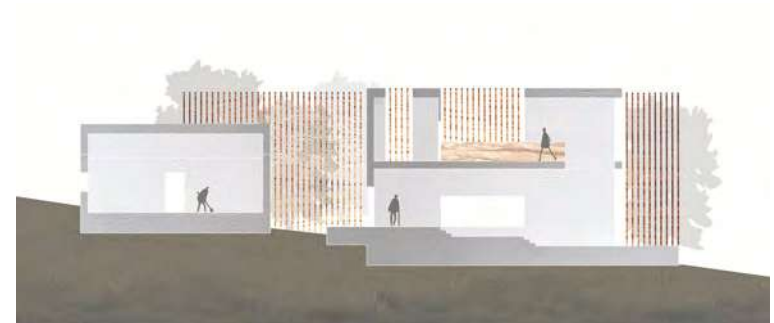
Számomra a tervezés folyamán nagyon fontos volt a kisház megőrzése. A tervem tulajdonképpen e köré épült, ápolta és befogadta a telken már régóta megtalálható házikót. Fontos eleme az épületnek a markáns köztes tere, így átmenetet teremt a régi és új között. Az épületem alkalmazkodik a telek adottságaihoz, ezzel is figyelve a meglévő megőrzésére. Az épületem nyitott terekkel és nagyobb ablakokkal dolgozik, így teremtve egy könnyed kapcsolatot a kerttel.

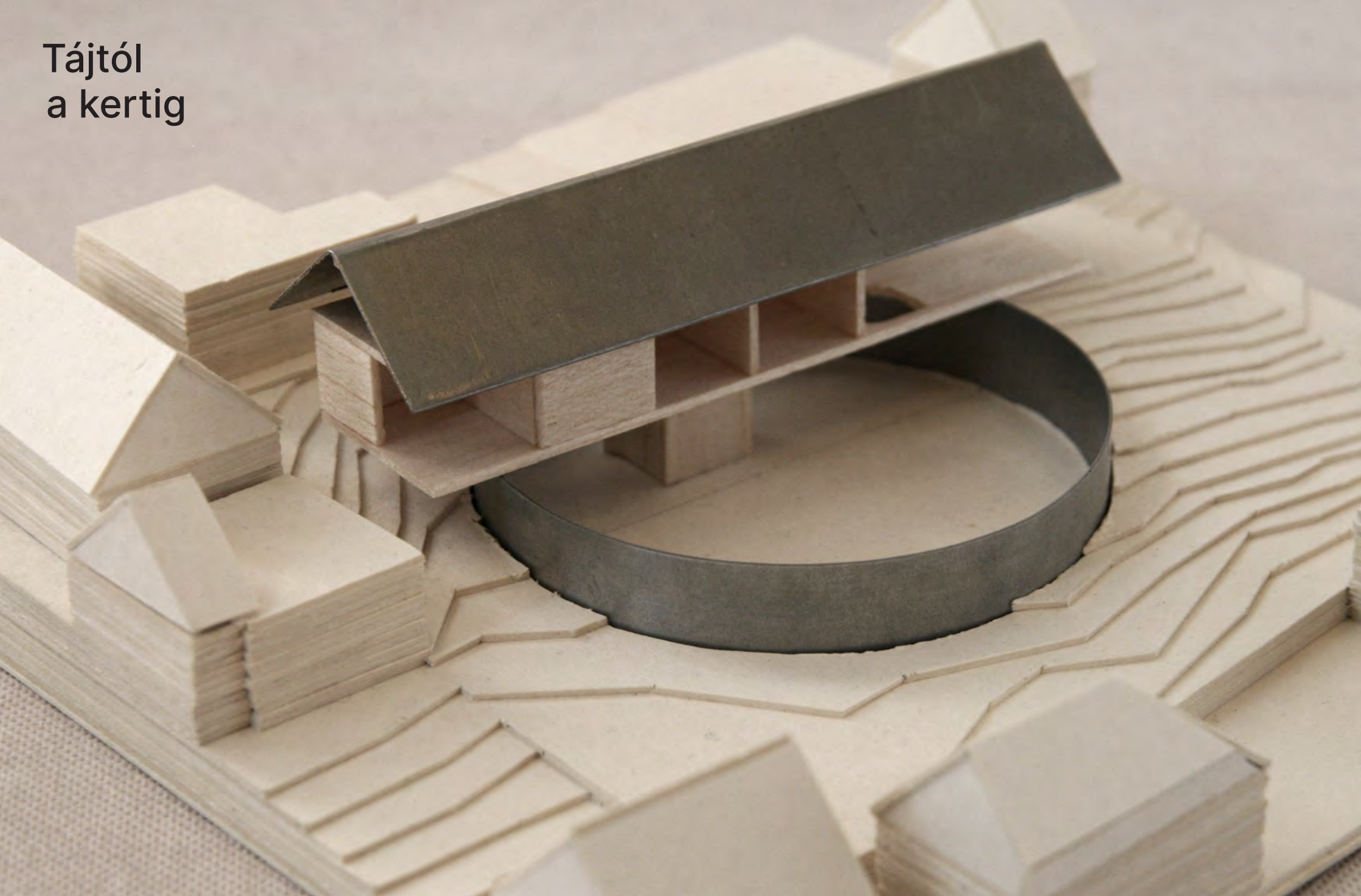
1:400

1:1000

Tájtól a kertig

A kert a jelenlét helye. A keresztény kultúrkör egyik legvarázslatosabb képe. Az édenkert minden jóban bővelkedő világa mellett a kert a megváltás fontos szimbóluma is: az Istenanya és a Megváltó bensőséges kapcsolatának jelképe. A kulturális képzettársítások mellett a kert a hétköznapi életben is folyamatos gondoskodást igényel, ezért mondhatjuk, hogy az emberi jelenlét, odafigyelés kiemelt helyszíne.

Ez a gondoskodás egykor természetes része volt a mindennapi életnek. Az állattartás, növénytermelés napi teendői a fűtött belső terekkel azonos fontosságú helyre emelte az istállót, az udvart, a gyümölcsöst. Mára az élet megváltozott. Napjainkban az udvar elsődleges feladata a gépkocsitárolás védett megoldása és a kerti közösségi lét a második helyre szorult vissza. A gépkocsitárolás fontosságának erősödése sok esetben száz százalékban burkolt udvarokat, a kerttől teljesen elszakított házakat eredményezett. A parkolás természetes igényéből eredeztethető új udvarhasználati szokások is jól mutatják, hogy napjainkban a kert és a ház kapcsolatának újragondolása vált szükségessé.

Alvar Aalto „A küszöbtől a nappaliig” című, 1926-ban született rövid írása a római átriumház alaptípusának újrafelfedezését szorgalmazza a finn lakóházépítészetben. Aalto a belső és külső terek túlzott szétválasztására világít rá. Hiányolja azokat az elegáns átmeneti tereket a külső és a belső zóna határán, melyek megvannak a déli éghajlatú vidékeken. Arra hívja fel a figyelmet, hogy egy átlagos családi ház esetében az élettér nem a fűtött belső térbe lépéskor kezdődik, hanem a kertkapun történő áthaladáskor. Ez az igazi határa a privát és a közösségi térnek. A kerítésen belül már nagyobb nyitottságra lenne szükség egy szoba és a kert között. Csak a nyitott, félig nyitott és zárt terek harmonikus együttese képes megfelelő környezetet teremteni az otthonlét nyugalmának.

Aalto gondolatmenetében a funkcionális igények sajátosan keverednek a belső megnyugvás biztosításához szükséges lelki szükségletekkel. Tervezési félévünk során mi is ezzel a kettős jelenléttel tekintettünk kert és épület kapcsolatára. A tervezési feladat nem a küszöbnél, hanem a telekhatárnál kezdődik. A kert nem a beépítés során szabadon hagyott területek összességét jelenti, nem maradéktér, hanem az építészeti formálás szerves része, egyik legfontosabb alakítója. Az épületrészek közé integrált udvarterek, kertrészek az épületek legfontosabb közösségi helyeit, a családi élet erőteljes hangulati tartalommal bíró helyszíneit jelenti. A bemutatott tervek mindegyike ezzel a szándékkal igyekszik harmonikus összhangot teremteni belső és külső, kert és szoba, nyitott és zárt funkció között.

Tibold Csenge tervében a dobozokra bontott alaprajzi struktúra eredményezi kert és épület összeszövését. A dobozok között a belső terek, szobák léptékével azonos privát kertrészek jönnek létre. A lakóterek csak ezekkel a köztes külső terekkel együtt értelmezhetőek. Hasonló eszközzel él Huszár Kornélia, Hérics Diána és Angi Nóra. Lineáris kompozíció mellett ugyanezt a tagoltságot eredményező átriumokat hoz létre Dániel Gergő és Komáromy Ábel is.

Számuel Boglárka lakóházának legalapvetőbb formaképző eleme a téglalap formájú udvar. Ez a belső átrium szinte szétfeszíti az épület tömeget, ezáltal teremti meg a kertész természet köré szervezett épületgyűjtését. Fontos kiemelni az épülettömegek anyaghasználatát is, amely egyértelműen a melegházak jól ismert világát idézi elénk. Hasonló központi udvarral találkozhatunk Jahoda Boglárka tervében is. Kovács Kende kör alaprajzú határozott kerítéssel szakít ki magának belakható, önálló világot környezetéből.

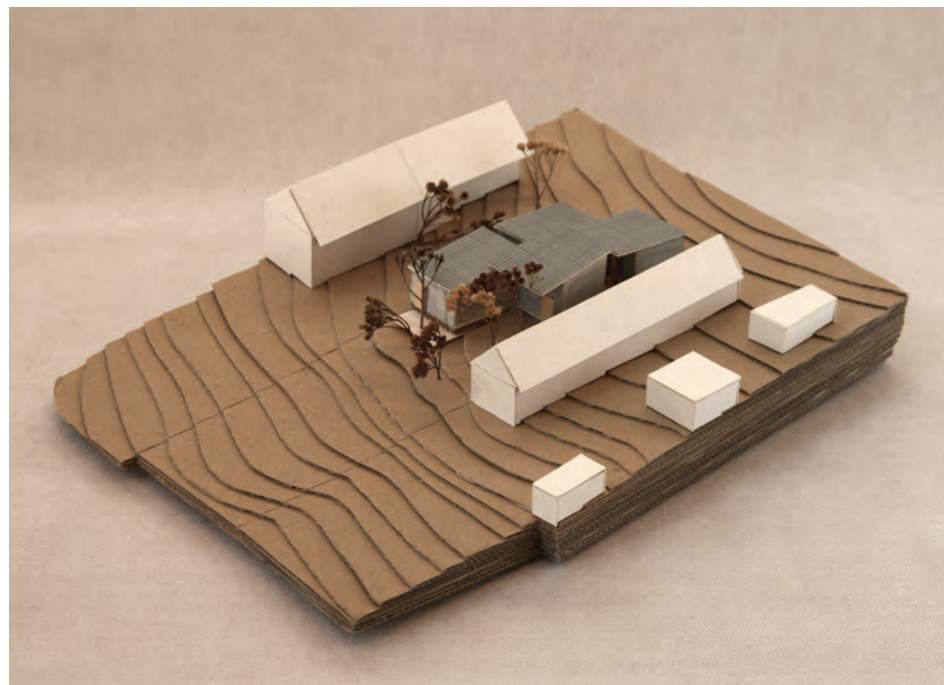
Jakab Sára szintén kertész család számára tervezett otthona esetében is a kert áll a középpontban. A különbség talán annyi, hogy nem a kert türemkedik be az épülettömegbe, hanem fordítva: a kigyózó épület igyekszik bekeríteni, birtokba venni a természetet. A csavarodó, mégis lineáris forma két külön külső teret hoz létre: a megérkezés burkolt előterét, és a lépcsőzetes hátsókert természetbe kifutó világát. A linearitás eszközét használja Bozi Dénes, Sipos Viktória is.

Tibold Csenge

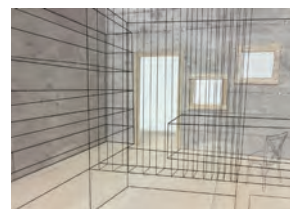
A falusias jellegű városrész, és főként az utca jellemző, hosszúházias beépítését követve olyan házat terveztem egy otthon dolgozó párnak, ami a különböző lakófunkciókat kisebb-nagyobb kerthelyiségekkel tagolva, egymás mögé rendezve teremti meg a kerti és átmeneti terek összhangját. A főfalak kanyargó folytonossága kijelöli a külső és a belső terek határvonalát, melyek között a kapcsolat a ház hosszában végigfutó üvegfolyosó teremti meg. A folyosóra felfűzött egységek különböző tevékenységekre alkalmas, átriumszerű kert- és teraszkapcsolatokkal rendelkeznek. A ház melletti sávban és a telek végén a fákkal teli, burjánzó kert terül el.

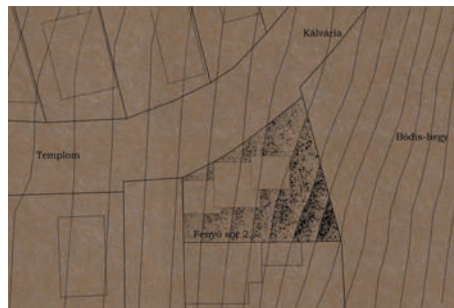

1:400

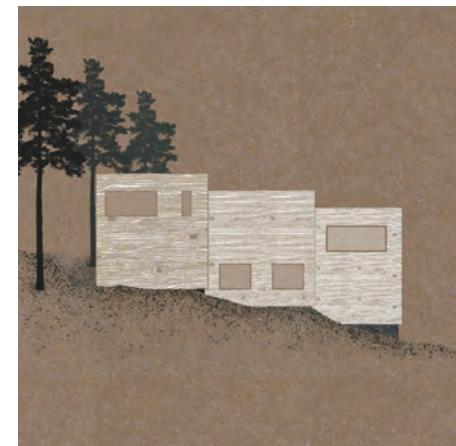

1:1000

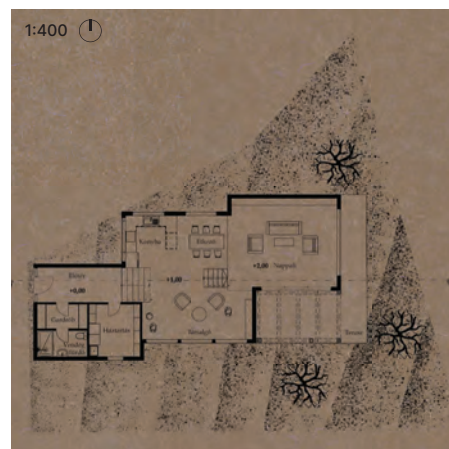

1:1000

A tervem középpontjában a természet áll, így igyekeztem minél érzékenyebben viszonyulni a telek domborzatához, a közvetlen erdő kapcsolathoz és a kilátási lehetőségekhez. Anyag- és szerkezet használatában is a fenntartható megoldásokra törekedtem. Tömegformálásában három funkcionálisan elkülönített blokkot szerkesztettem egymásra, melyek függőleges és vízszintes síkban is eltolásra kerültek egymáshoz képest a telek lejtéséhez és a telekhatár görbéjéhez igazodva. Az eltolásnak köszönhetően az eltérő funkciók egymástól elkülönítve, mégis a tömbök áthatása révén egymással kiegészülve jelennek meg.

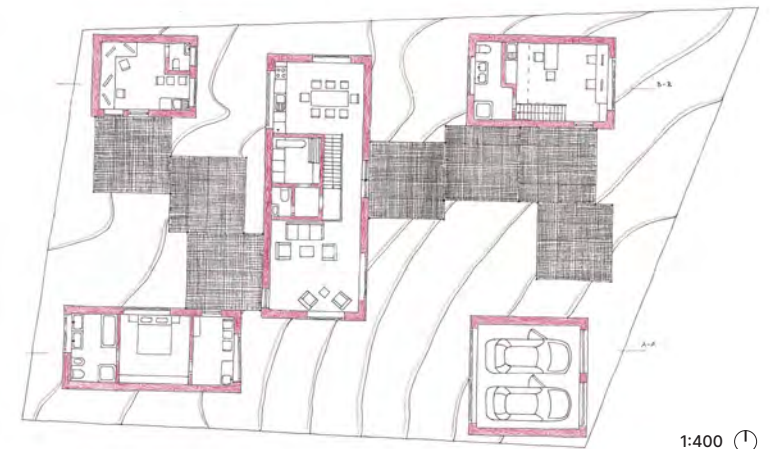
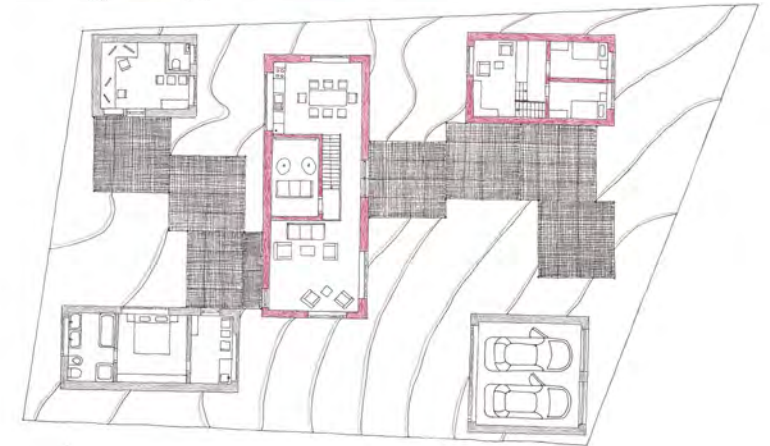
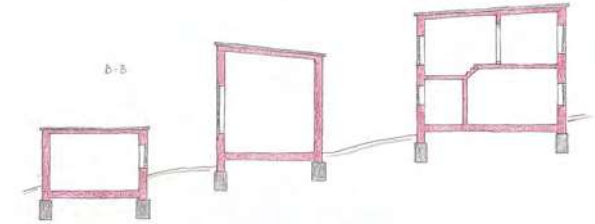
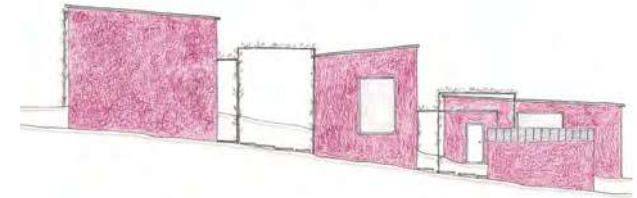
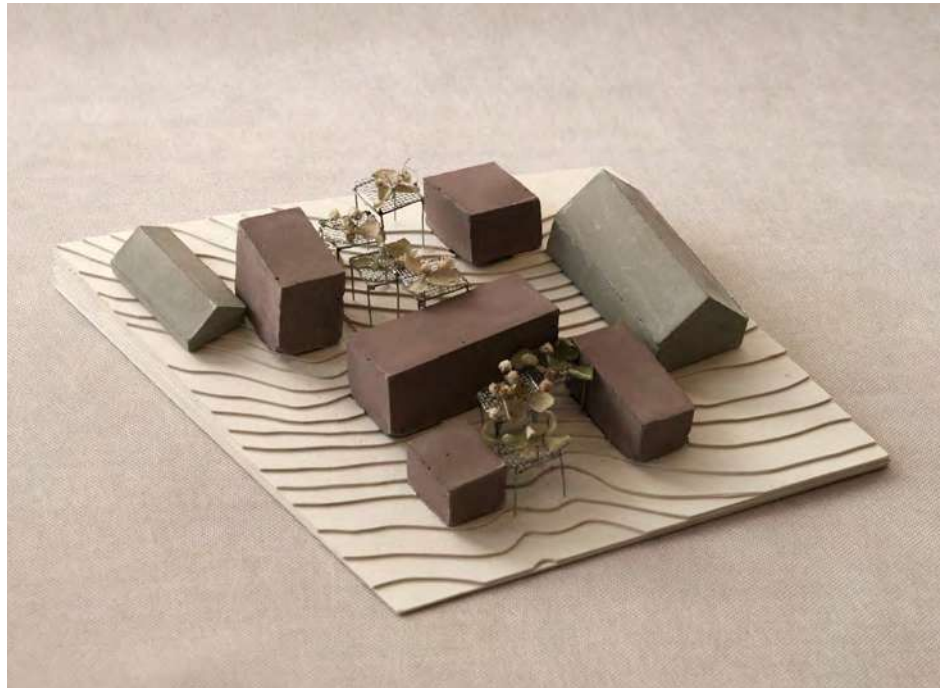
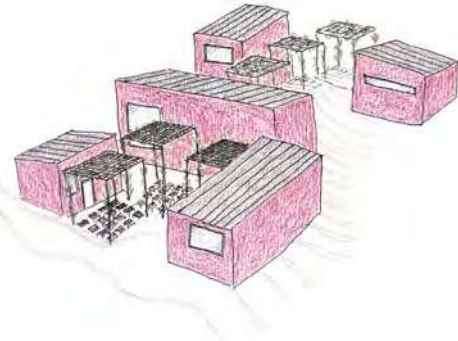
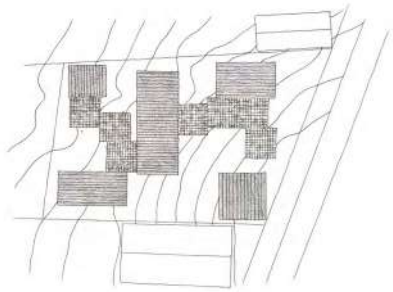

LA2 – TÁJTÓL A KERTIG

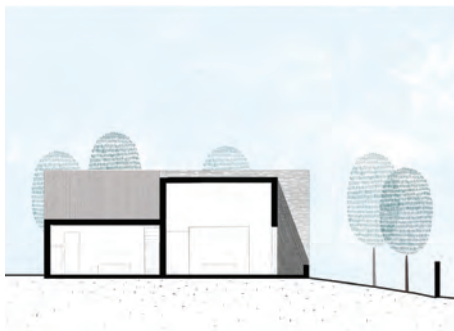

A tervem inspirációja a szőlőtőkék; azoknak a különállósága és az összekapcsolódása is egyszerre. A különböző funkciókat ellátó épületeket a kert növényzete egyesíti.

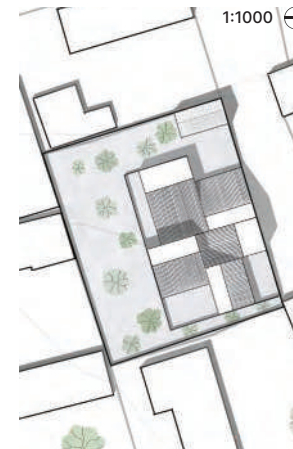
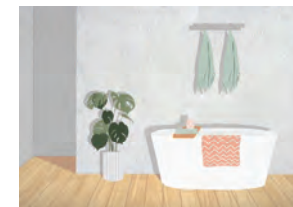
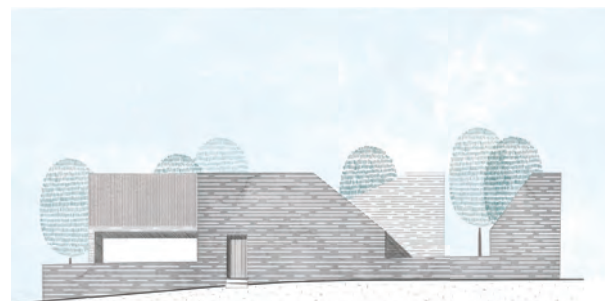
1:1000 ⌚

1:400 ⌚

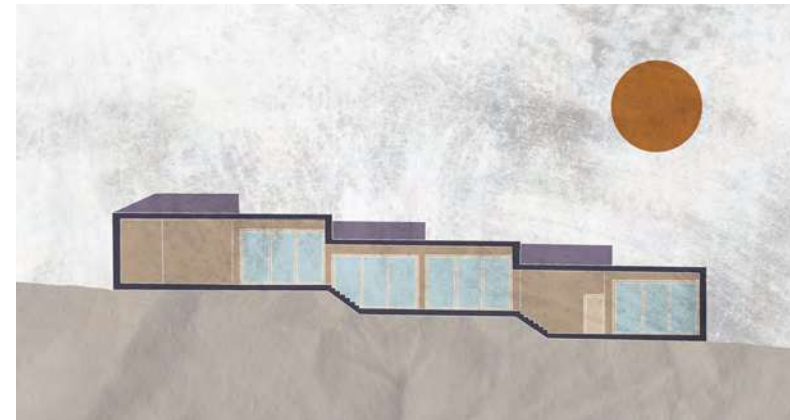
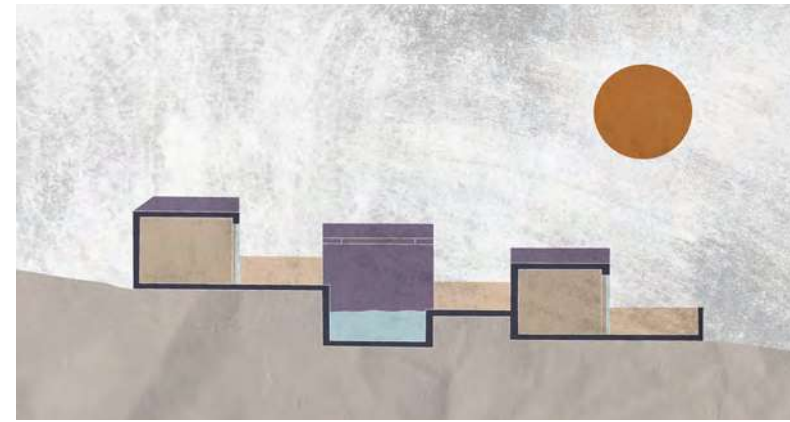
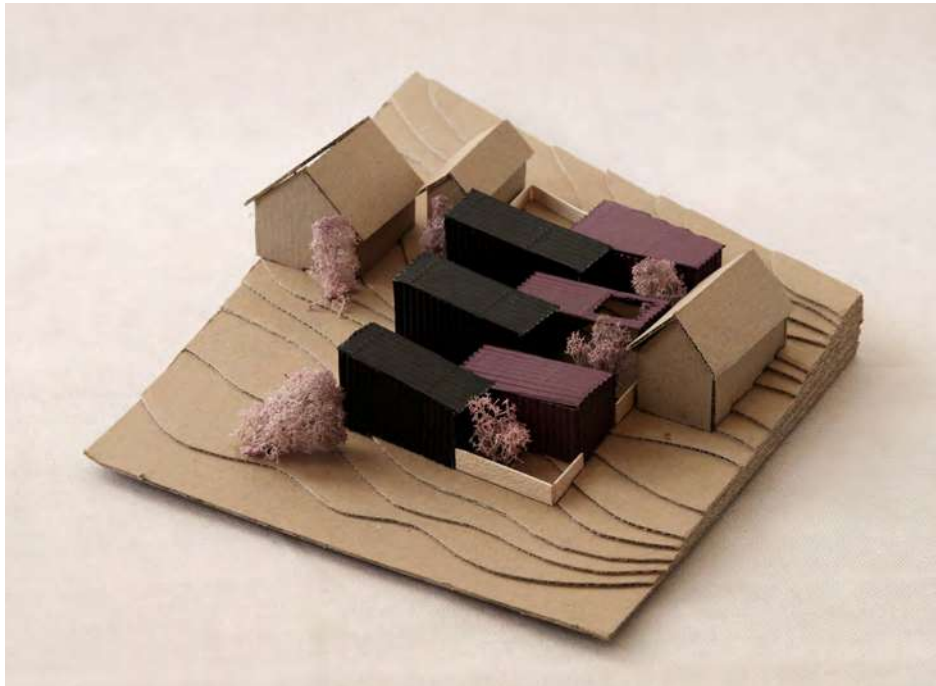
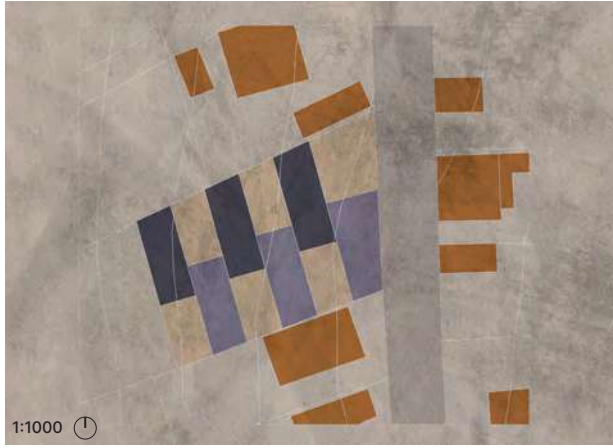
1:400 ⌚

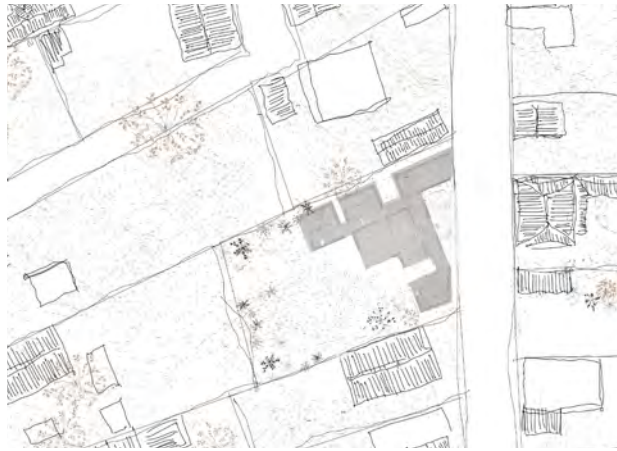

1:1000 ⌚

Ez a ház egy gasztroblogger pár számára lett tervezve. A programban fontos elemek voltak a stúdió, a konyha, a felvételekhez szükséges fény biztosítása, valamint az, hogy az étkezőasztal a ház téri rendszerének közepébe kerüljön. Ennek köszönhetően alakult ki játékos tömegstruktúrája, amely a tömbbelsőben lévő szertelen környezetére is kíván reflektálni.

A tervem fő céljaként azt tűztem ki, hogy a kertek szerves részét képezzék a háznak. A koncepciómban látható, hogy a külső és a belső terek egyaránt lehetőséget adnak a közös és a privát időtöltésre is.

1:1000 ⌚

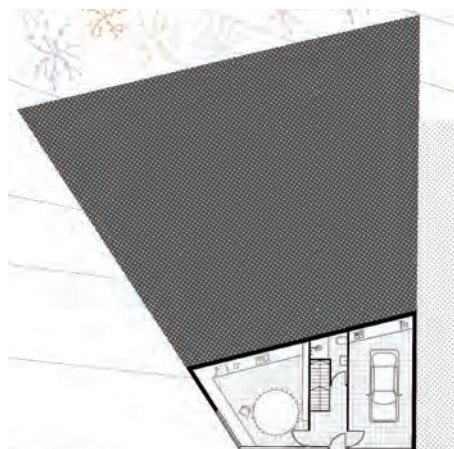
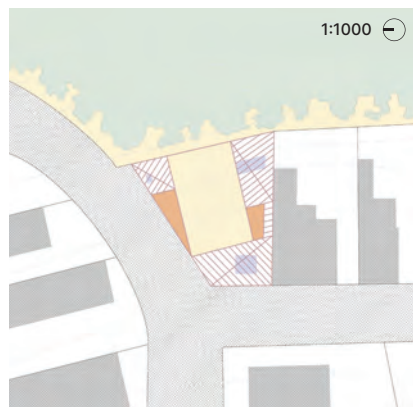
A közlekedőkre felfűzött funkcionális blokkok amellett, hogy elegendő privát és közösségi teret biztosítanak a lakóknak, elrendezésük az izgalmas kertkapcsolatok kialakításával egyedi kültér-beltér játékot hoz létre.

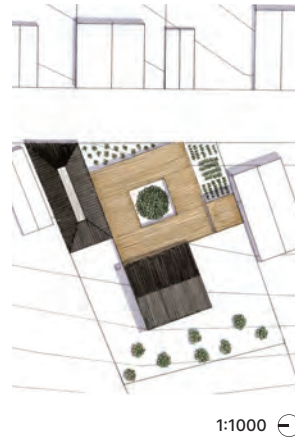

1:400 ⌚

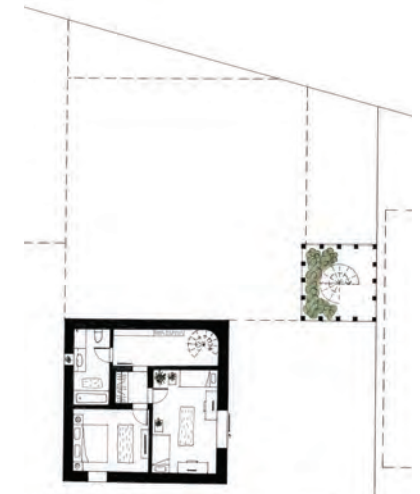
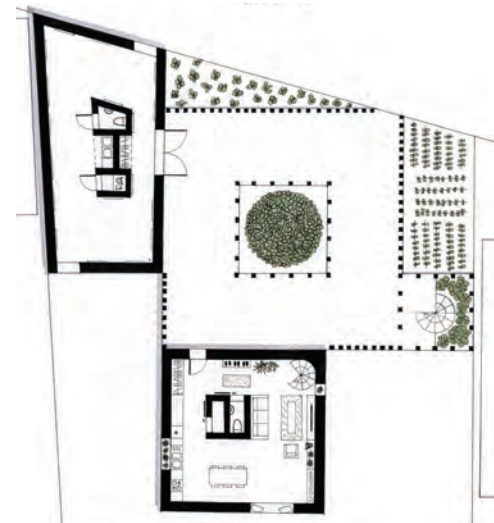

Ez a ház egy kertész házaspárnak lett tervezve, akik életében a növényekkel töltött foglalatosság nem áll meg a napi locsolásnál, hanem ételük részben a növényház. A telepítés központi eleme egy szabályos négyzet, ez az udvar maga a növényzet otthona. A terv tömegét meghatározza, az emeletmagas utcafronti támfal, innen jutunk fel az üvegház könnyedségű, befelé forduló lakótérbe.

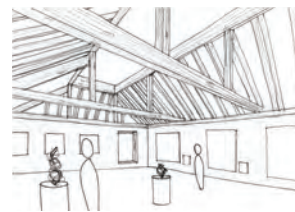

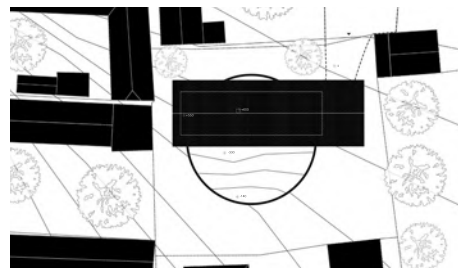
1:1000

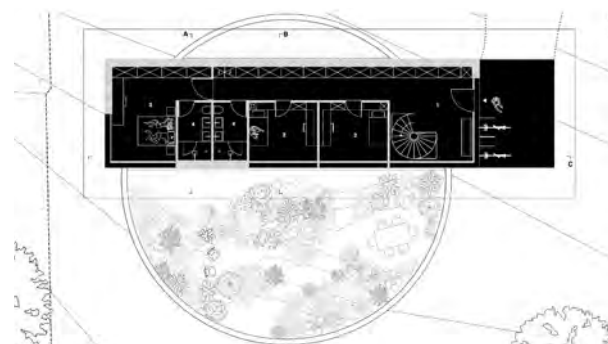
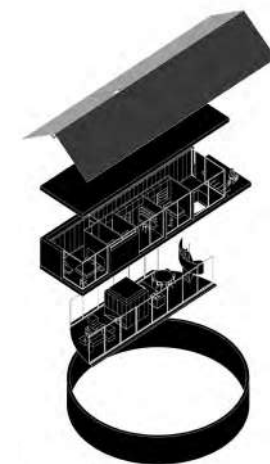
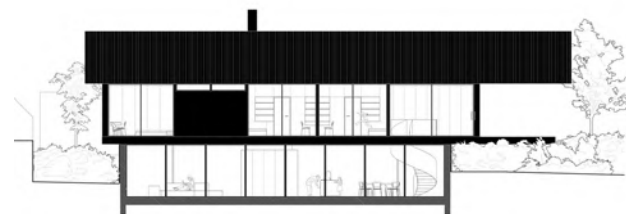
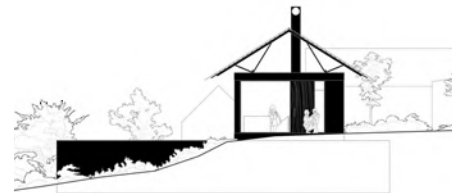
1:400

A telken a kilátás fogott meg legelőször. Kezdetekben az ide költöző embert egy magányos festőnek képzeltem el, akinek a természet folyamatosan változó látványa újabb és újabb ihletet ad az alkotásra. Ez az ötlet formálódott és alakult át a fél-év folyamán. Végző tervem egy olyan épületegyüttes lett, amely magán és közösségi funkciókat is kiszolgál. Magába foglalja a festő és családjának házát, megnyitja kapuit Felsőgalla lakói felé és a közös alkotó-kiállító térbe invitálja őket, valamint a kis létrejövő kertrészekkel, növénytoronnyal a természethez is könnyedén tud kapcsolódní az ide érkező.

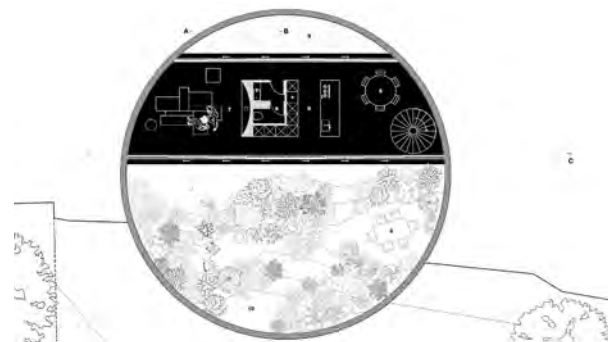

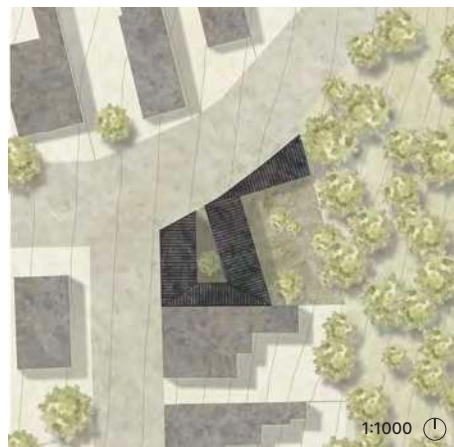
1:1000

1:400

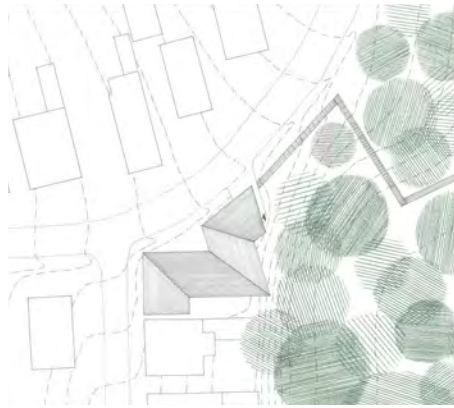

A kert a ház része, nem csak egy zöldfelület, hanem egy privát oázis a házak között. Kicsinyített táj dombbal tisztással és tóval, melynek a része a konyha, nappali és étkező is. Felette lebegnek a hálószobák kilátással a környékre.

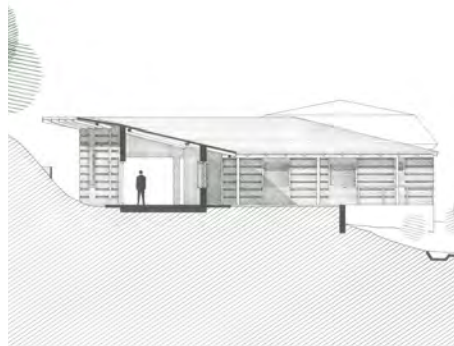

Egy fiatal házaspár számára terveztem házat, akiket Felsőgalla csendes természetközelsége vonzott ide. A pár életében fontos szerepet játszik a növényi környezet, ezért ezt be szeretnék volna emelni az otthoni terükbe is, így a terv fő irányvonalát a természet és az épület kapcsolata alakította. Az épület elhelyezése az eredetileg nyitott fekvésű telket kívülről elhatárolja és befelé, a természet felé nyitja meg ezáltal egy saját világot kialakítva. A kertet körülölelő épület, a fedett-nyitott terek, illetve az üvegfelületekkel kialakított szobák teszik lehetővé a természet beáramlását, átfolyását a házon.

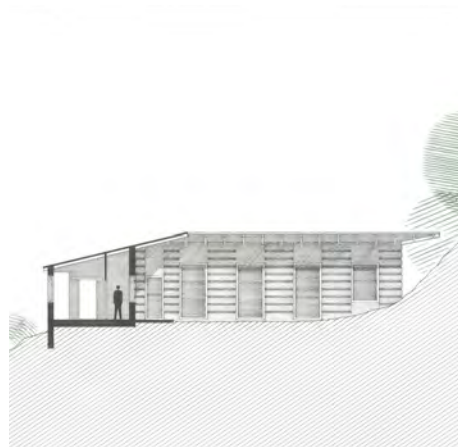
1:1000 ⌚

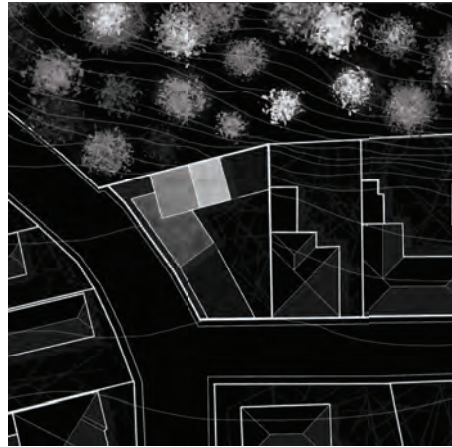

1:400 ⌚

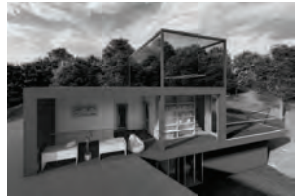

A ház egy fiatal négy fős, természetkedvelő család részére készül. A telek szabálytalan alakú és a meredek domboldalba ékelődve, összetett domborzattal rendelkezik. Az épület formájának célja egyszerre létrehozni környezet felé nyitott és privát tereket, a telek maximális kihasználásával. A félnyeregretető a domborzat lejtéséhez illeszkedik.

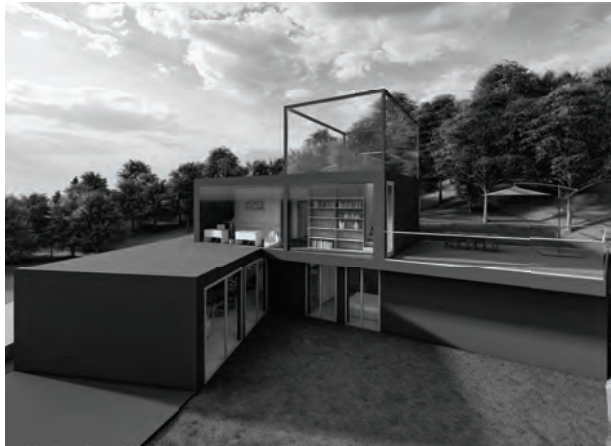

1:1000

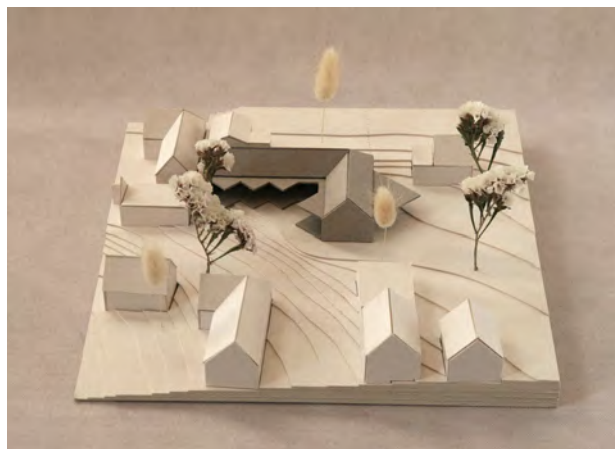
A házam tervezésekor két szempontot tartottam a legfontosabbnak: eredeti koncepcióm megtartását, valamint a szobák és lakórészek minél lakhatóbb kialakítását. Utóbbi tükrözi a ház méretéből és tulajdonságaiból adódó „egyszerűség”, amelyet követ a helyiségek elhelyezkedése is. Kis alapterületét kihasználva véleményem szerint sikerült egy családiás, jó atmoszférájú, élhető otthon létrehozni.

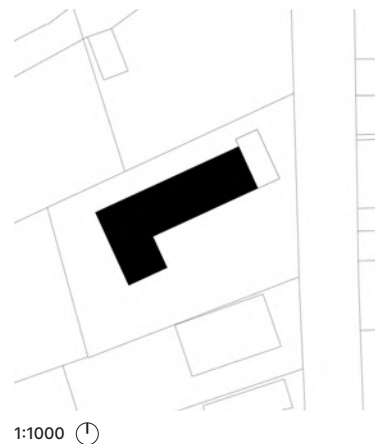
1:400

Helyiséglista:

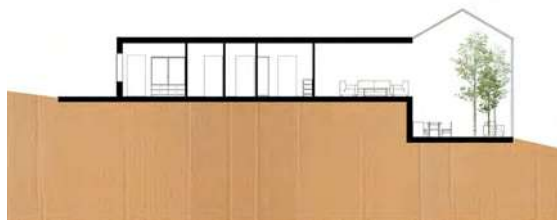
1	nappali	19,00 m ²
2	konyha és étkező	21,00 m ²
3	WC	2,18 m ²
4	fürdő	9,64 m ²
5	szülői háló	14,45 m ²
6	gyermekszoba	9,78 m ²
7	szoba	4,74 m ²
8	gyermekszoba	9,33 m ²
9	terasz	10,54 m ²
10	csillagvizsgálo	23,70 m ²

Ez a ház olyan négy fős, kisgyermekes családnak lett tervezve, ahol a szülők azért választották Felsőgallát, mert szeretnék, ha a gyerekek nyugodtabb környezetben nőnének fel. Fontos számukra a természet közelsége, ugyanakkor a munkájuk miatt Budapest is könnyen elérhető kell legyen. A ház alaprajzában fellelhető háromszög alakú kiugrások minden esetben a környezet felé nyitást szimbolizálják, ezeken a falakon található a ház legnagyobb üvegfelületei. A ház azonban egy kettősséget is bemutat, mivel az utca és szomszédok felőli homlokzatok tömöttebbek és zártabbak. Ezek teremtik meg azt az intimitását a háznak, amit a belső kert felé néző üveges homlokzatok kibontanak. A helyiségek és a cikkek elrendezéséből adódik az átláthatóság, ami szintén az egyes határok összemosódását okozza. Ennek a szükség szerinti megakadályozása minden esetben függönnyel történhet.

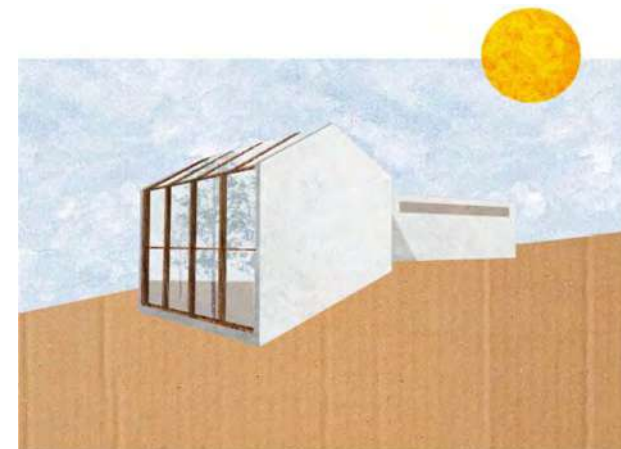

1:1000

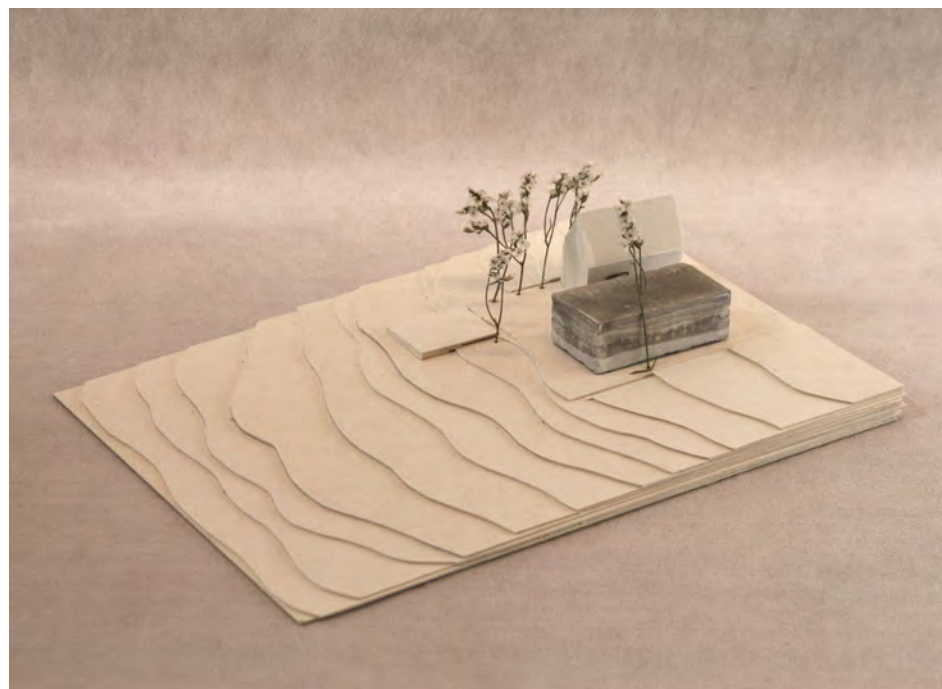

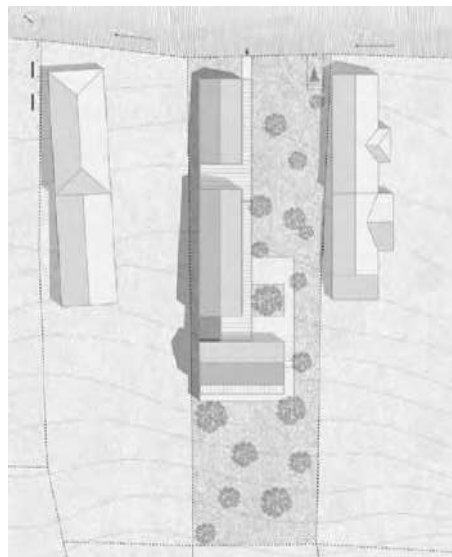
1:400

A terv leghangsúlyosabb része a konyha, ill. étkezőként funkcionáló, kétszintes üvegház, ahonnan a völgyre is kilátás nyílik. Ebbe csatlakozik bele az egyéb helyiségeket és a galériaként működő nappalit magába foglaló egység.

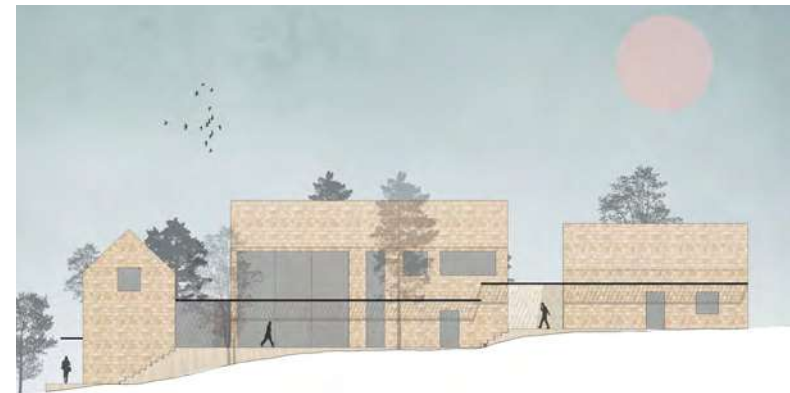
Az általam tervezett ház meghatározó eleme az eredetileg a telken álló vályogház. Ezt megtartva, új funkcióval ellátva és egy házaspár igényeit kielégítő új épületrészt hozzáépítve elérem, hogy a múlt egy értékes elemét a mai kornak megfelelővé alakítsam. Ez egy környezettudatos döntés, amely szempont az anyaghasználatban is fontos szerepet kap.

1:1000

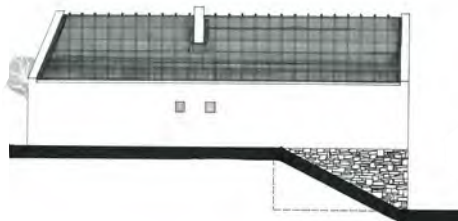
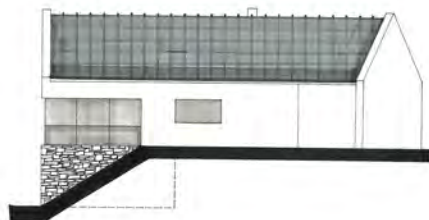
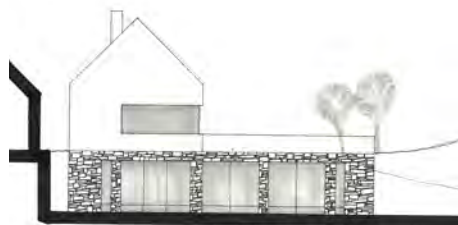
Számomra a legfontosabb a tervemben az volt, hogy olyan lakóházat tervezek, amely beleillik a környezetébe, nem üt el a település képétől. A tetvezett házam többgenerációs, így szintén fontosnak éreztem a tágas közösségi helységek és privát terek elválasztását is.

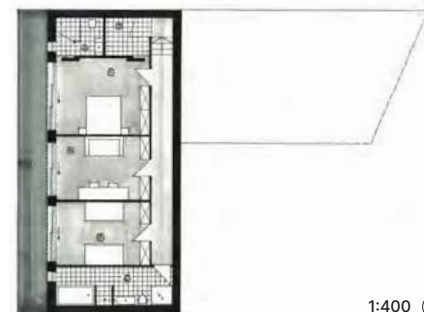
1:400

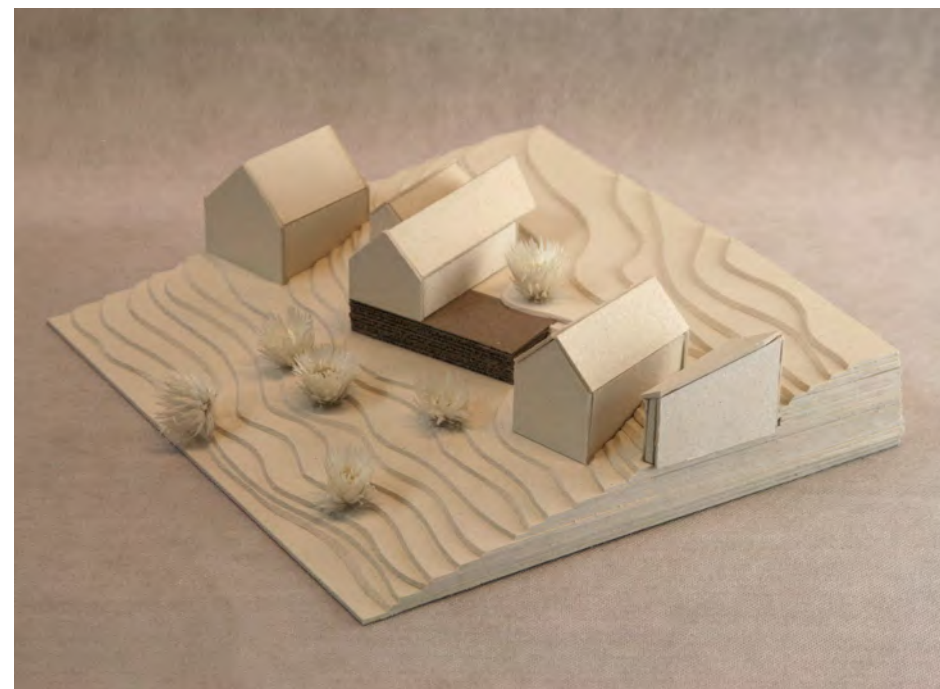
1:1000

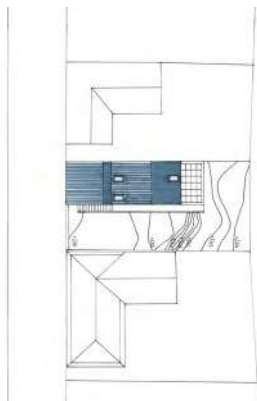
A felsőgallai utcakörnyezetbe való illeszkedés és a kert maximális kihasználhatósága érdekében a telek oldalhatáron álló beépítésű lett. A lejtés kihasználása érdekében az alsó épülettömeg egy része a terepbe lett illesztve, az utcáról csak a felső szint látszódik. A telek adottságaihoz mérten a ház tervezésénél figyelembe kellett venni a nagy szintkülönbséget, és a kilátás kihasználásának érdekében is praktikus volt kétszintes családi házat tervezni. A két szint kialakításával két külön térrész jött létre: a felső, utcaszintű rész, és az alsó, privátabb rész, ami a hátsó kert felé nyílik. A panoráma az alsó szint teraszáról és a felső szintről is élvezhető. A felső szintre a közös időtöltésre, vendégfogadásra alkalmas közösségi terek, lentre pedig a nyugodt környezetet igénylő szobák kerültek. Így tágas, élhető, jól megvilágított terek jöttek létre, melyek később igény szerint könnyen átalakíthatóak.

1:400

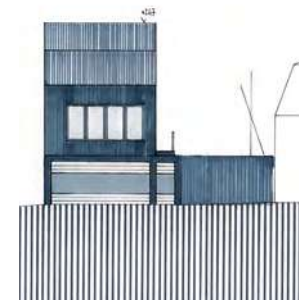
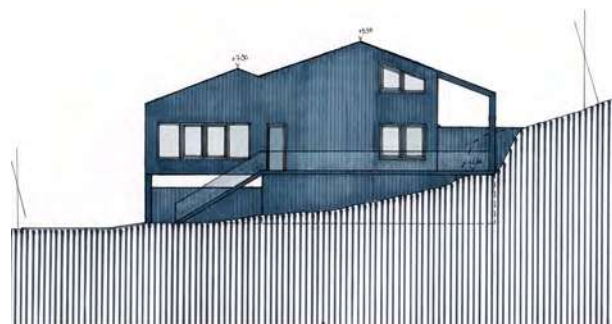
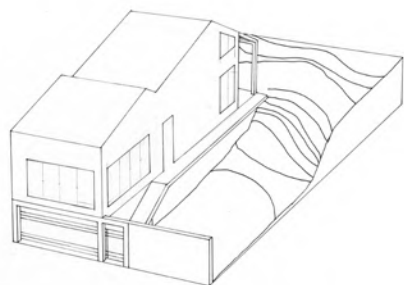
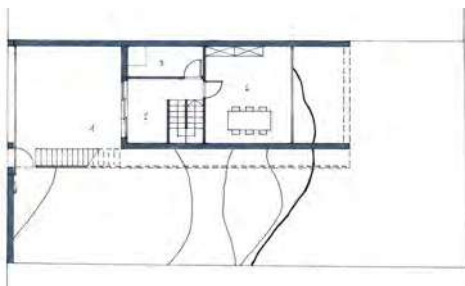
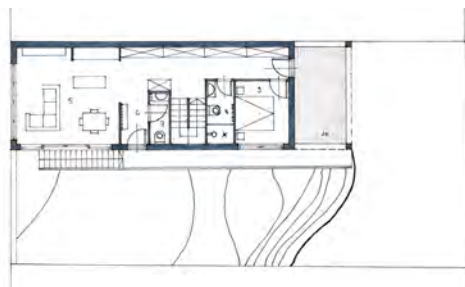
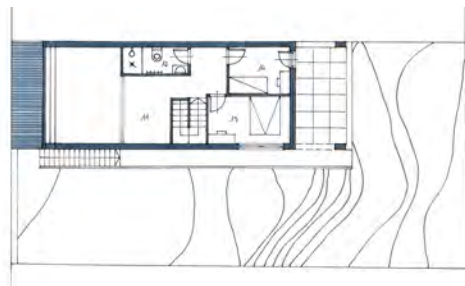

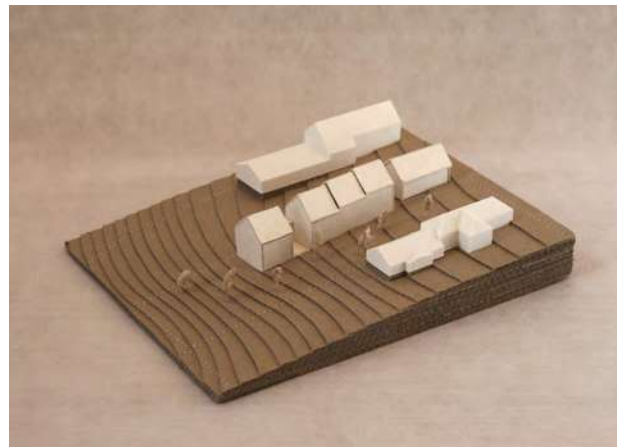
1:1000

A tervezés során fontos szempont volt az utcaképbe való illeszkedés és a településre jellemző építési szokások megtartása a komfortérzet megteremtésével egyidejűleg. A kihívást a szűkös méretekkel rendelkező telek, illetve az azon belüli szintkülönbség jelentette, amelyre egy nagy, nyitott és tágas terekkel rendelkező épületet szerettem volna elhelyezni. A házat a minimalista stílus és az egyszerűség és átláthatóság, valamint az egységes anyaghasználat jellemzi.

1:400

A tervem egyik meghatározó szempontja a kerttel való kapcsolatteremtés volt, illetve a fényhatások, amelyek a tereknek karaktert nyújtanak. Számomra a legfontosabb egy minél élhetőbb tér kialakítása volt, amely egyszerre illeszkedik a település jelleméhez és mutat valami újat.

Lépték és karakter

A félév során kidolgozandó lakóépületek programja és mérete évfolyam szinten meghatározott, így a tervek egymással összevethető képet adhatnak a felsőgallai lakóházakról. A tankörök és hallgatók terveikkel arra kerestek különböző stratégiákat, hogy Felsőgalla fenntartható léptékű településszövetébe milyen módon lehet új, kortárs lakóépületeket illeszteni, mik azok a karakterjegyek, amik ezt a viszonyt gondozhatják és erősíthetik. Minden új épület megragad valamit a környezetéből, átértelmezi, kiemeli, újragondolja azt, az adott lépték és adott települési struktúrába épülve. Milyen módon illeszthető egy új elem a meglévő utcaképekbe? Milyen tartalékok rejlenek az oldalhatáron álló beépítésben? Mik azok az anyaghasználatok és karakterek, amik a 21. század építészetében is relevánsak? Milyen életformák befogadására képes a felsőgallai települési lépték?

A hallgatói tervek a felsőgallai épületek léptékéhez való viszonyulásban több eszközzel is kísérleteztek. A környező épületekhez hasonló tömegű épületek a szomszédok által már alkalmazott formát viszik tovább. A nagyobb családoknak és programnak helyet biztosító nagyobb épületek, például Csertán Tamás munkája, méretüket a szomszéd épületek léptékével összemérhető tömegekből való felépítésükkel leplezik. A még kisebb elemekből összeálló épületek a teljes településrész összetettségét hordozzák magukon, mint például Szobota Szonja terve esetében. Ugyanezt meg lehet figyelni Domokos Lenke és Sütő Péter munkáján is.

A Felsőgallára jellemző, oldalhatáron álló, hosszúházas elrendezést használó tervek egyben kísérletek is a Magyarországon szinte mindenhol fellelhető beépítés adta lehetőségek újragondolására. A nőtt kialakulás helyett tervezett módon létrejövő épületek az adott léptéket kihasználva összetett funkciókat, helyenként több épületrészt is egy közös tető alá

hoznak. Ez látható Fülöp Helga tervén is. A történeti, háromszatú ház újragondolása is megjelenik Merényi Márton tervében, ahol az utca felé egy otthoni munkavégzésre alkalmas iroda, az épület közepén egy kályha köré szervezett flexibilis közösségi tér, a kert fele pedig a szobák sorozata található. Az oldalhatáron álló hosszúházas elrendezést gondolák tovább még Lászlófy Sándor és Baranyi Bálint féléves munkáikban.

A településrész utcaképe, felújított sváb házak, kézműves részletekkel megépített kockaházak, rendszerváltás korabeli házak és még sok minden más, helyenként inhomogén kollázs. A hallgatói tervek reagálnak erre. Létrejöttek épületek, melyek a léptékükkel és gesztusaikkal viszonyulnak szomszédjaikhoz, és olyanok is, amelyek a helyben talált elemeket gondolták tovább. A formák és anyagok kollázs, a meglévő elemek, mint a kifeszettávú magastető, vagy a melléképület újraértelmezése mind

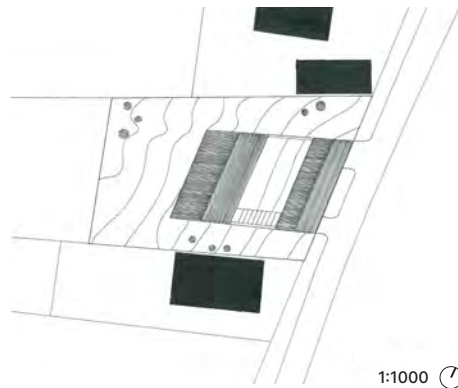
érdekes felvetések az eklektikus környezetbe illesztésre. A tervek között, például Tóth Tamaránál, megjelent a kerítés és épület viszonyának újragondolása is, ahol a felsőgallai léptékű magastetős ház, az épület fő reprezentatív használati tereit rejti, míg a kerítésként viselkedő épületrész egy összetett, kortárs lakást rejt magában. A felsőgallai utcaképbe illesztésre fókuszált Fűri Márton és Dukay Benedek is.

A helyi épületek léptékében tervezett, a helyben nem jellemző homlokzati anyagok és részletek használatával Felsőgalla eklektikus településképe érdekes új elemekkel gazdagodhat. A tervek léptékükben való illeszkedésükkel felhívják a figyelmet az új anyagokra, amik a sváb házak és szocializmus korabeli épületek gazdag díszítésének kortárs, anyag-szerű megjelenési formái. A látszó mészkő, mint építőanyag egy időtálló építészeti eredményez, az ezzel a megoldással létrehozott terv esetében, Szikes Ákos munkájában, a tömbszerű megjelenést a szomszédok léptékéhez és kerítésvonalához való arányos viszonyulás lazítja. Egy új belső világ jelenik meg a Hábetler Leona Tekla által tervezett, polikarbonáttal burkolt épületben, mely tömegében az utcában fellelhető formák

folytatása. Leona a fűtött beltérek minimumra csökkentette, a használati terek azonban kiterjednek a temperált áttetsző héjba, ami egy gazdag növényházat rejt. Felsőgallára nem jellemző részletekkel kísérleteik még tervében Szepessy Hajnalka.

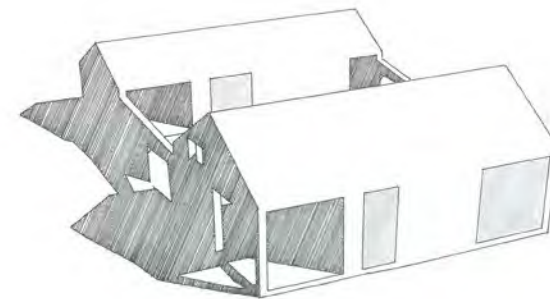
A hallgatói tervekben teljesen új karakterek is felfedezhetőek, melyek a területben rejlő lehetőségekre hívják fel a figyelmet. A lankás domboldalban, a klasszikus hosszúházas elrendezés mellett, megjelenhetnek a lejtőre reagáló, szinteltolós épületek, melyek belső téri struktúrája magán hordozza a helyi topográfia karakterét. Ez például Kardos Eszter munkájában figyelhető meg. A tömegek és anyagok sokféleségének növelésének egy eszköze az épületek magukban rejlő összetettségének alakulása. Szabó Virág Judit a tradicionális hosszúház felgöngyölítésével egy teljesen új, mégis ismerős részletekkel teli épületet tervez. Új formai karakterek, ismerős léptékű tömegek és új anyagok mind a felsőgallai építészettől inspirálódó, de egy új karaktert hozó tervet eredményezett például Stiedl Dóra, és Szakácsi Márton épületeinek esetében.

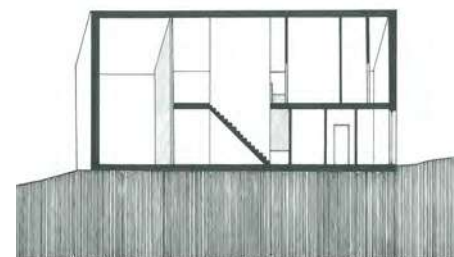
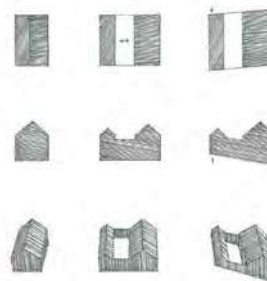
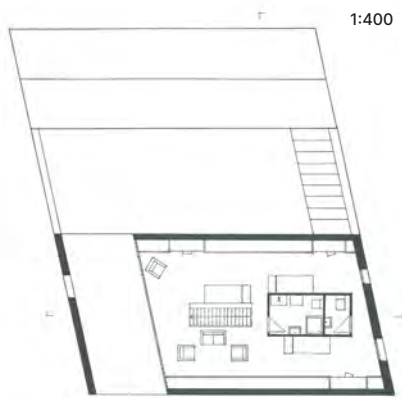

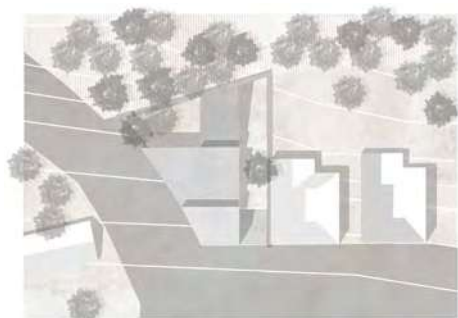
1:1000

Lakóhely és munkahely.
A mindennapi élet és a nyomda tereit a telek és a táj vonalaira illesztett tömeg jellemzi, egységüket az egyszerű, díszítetlen és önhasonló formák adják meg.

1:400

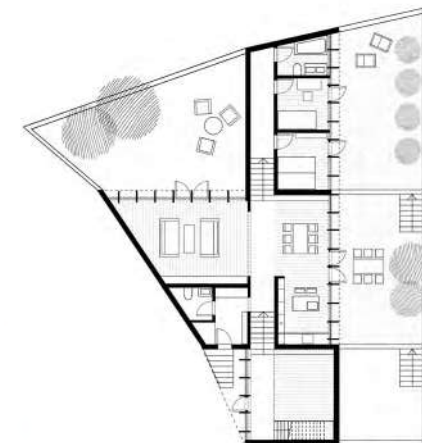

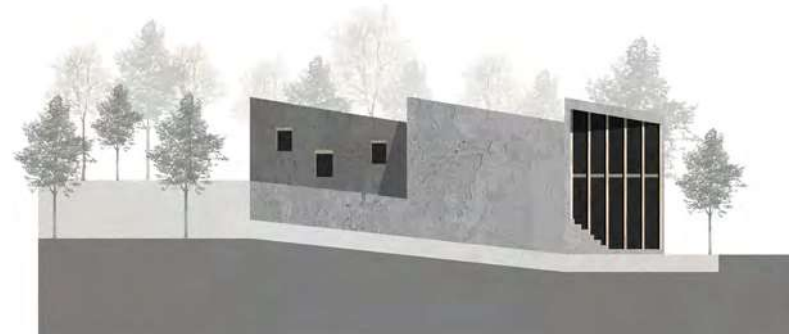
1:1000

Egy művész család számára lett ez a lakóház tervezve, ami a saroktelekben rejlő lehetőségeket kihasználva galériával egészül ki. A ház T-alakban kifeszül a telekhatárookra, ennek köszönhetően nagyvonalú bejáratot kaphat a galéria, egy kerített udvar köré szerveződhet a ház közösségi tere, és hely maradhat egy lazább, kevésbé épített kertnek is.

1:400

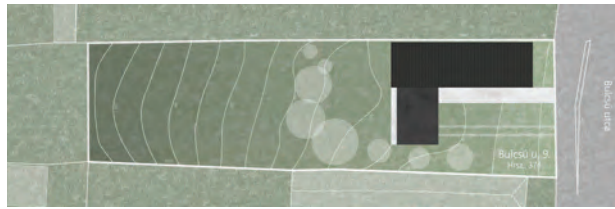

A koncepció alapeleme a főként nyugat felé nyíló gyönyörű kilátás kihasználása, amelyet, illetve a lehető legtöbb fény bejutását a nagy kiterjedésű üvegfelületek biztosítják. Az emeleti műterem természetes megvilágítását az északi tetőn elhelyezkedő hatalmas üveg felület teszi lehetővé.

1:1000

1:1000

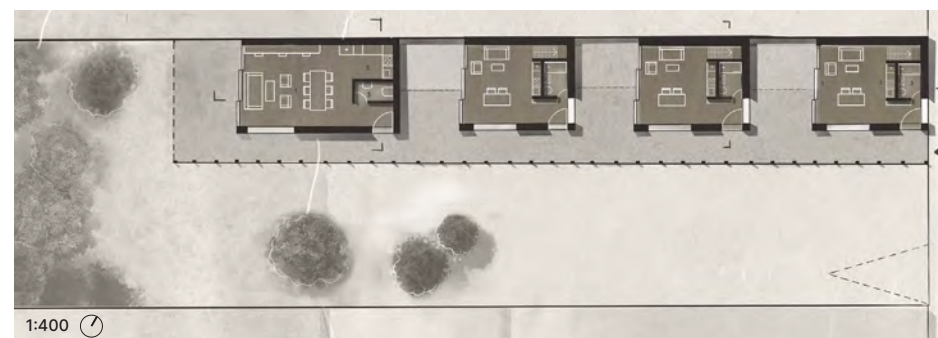
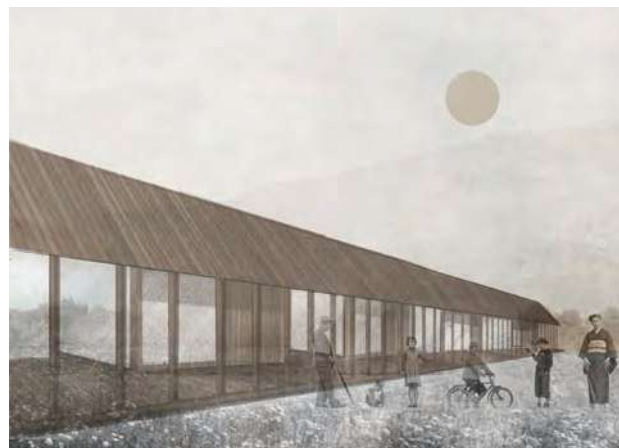
1:400

A Bulcsú utcára tervezett lakóházamat egy négy fős család részére alakítottam ki. A telek adottságait kihasználva egy galériás, függönyfalas nappalit hoztam létre, ez határozza meg alapvetően a további belső térrendezést. A családfő autók iránti rajongása miatt a tervezés során számolnom kellett azzal is, hogy a nappaliból rálássunk egy impozáns járműre.

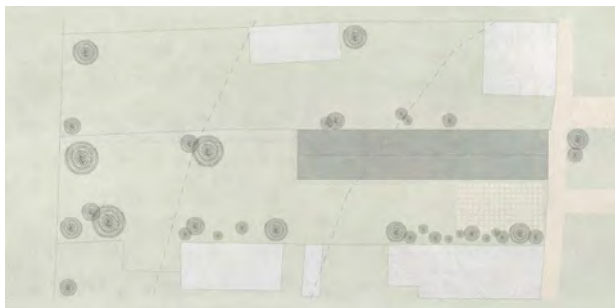
1:1000 ⌚

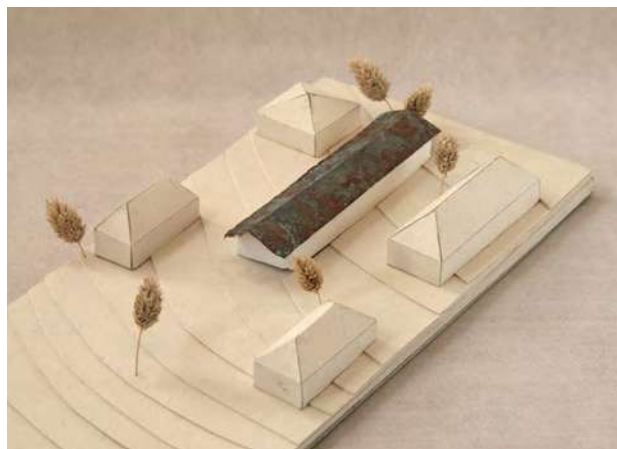
1:400 ⌚

A koncepcióm alapja az úgy nevezett co-housing volt, ami egy nagyon modern lakhatási forma, a kihívást viszont az jelentette, hogy hogyan tudnám adaptálni a lakóházamat Felsőgalla által nyújtott környezetbe. Tehát a tervezés során három, – számomra nagyon fontos – kritériumot vettem figyelembe. Az első a természetre és az utcaképre vonatkozóan az ottani miliőbe való illesztés volt, mert nem szerettem volna megbontani az utcakép

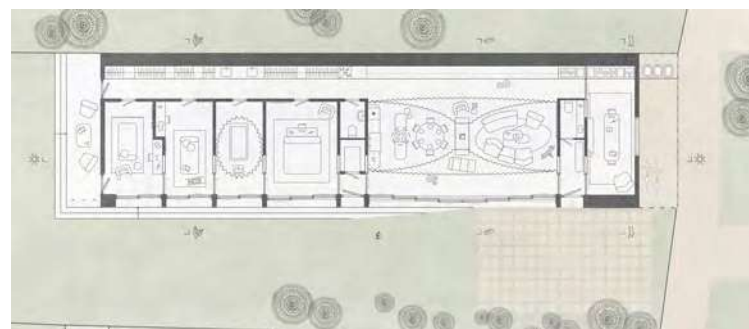
egységét. Ezenkívül nagy hangsúlyt kapott az egyszerűség és rugalmasság, hiszen egy változékony lakóközösségnek lett tervezve a ház és nyilván ahány lakó annyifajta igény. A harmadik, de nagyon fontos dolog pedig a funkciók szerinti tagolása volt az épületnek, a privát, közösségi és átmeneti terek közti egyensúly megteremtése érdekében.

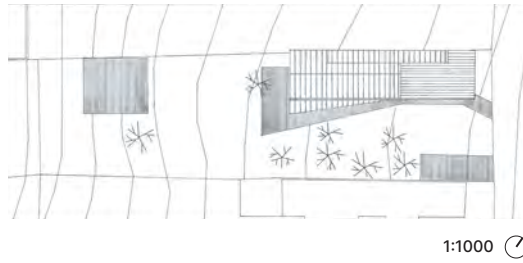
1:1000

A terv alapja a népi hosszúházás építészeti és ennek kortárs értelmezése. A belső terek folyamatos kapcsolatba lépnek a kerttel a nagy üvegfülek által, illetve egymással funkcióitól eltérő térelhatárolásokon keresztül.

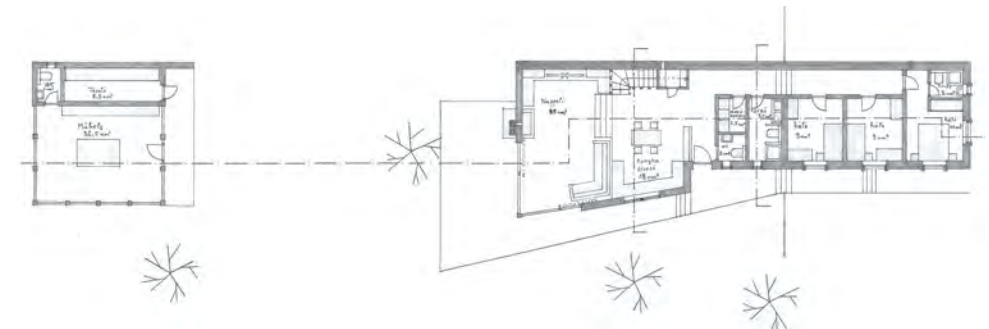
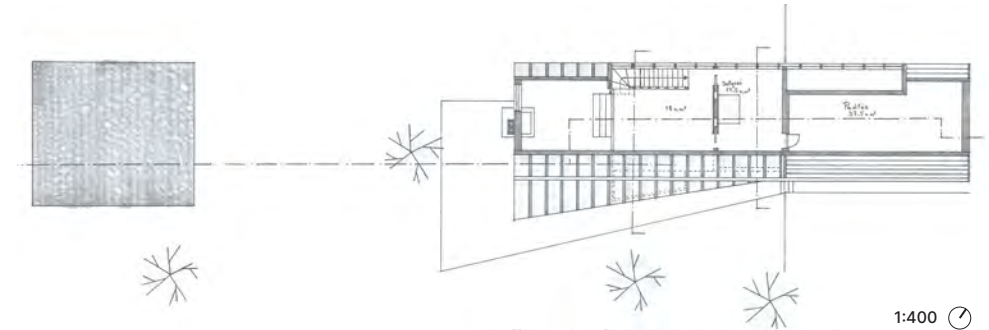
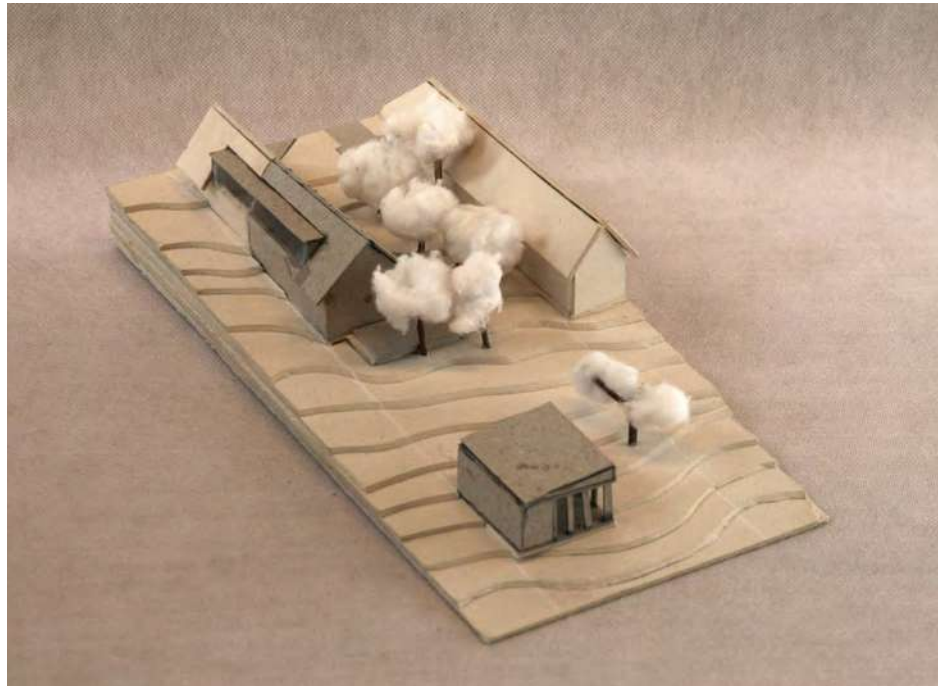

1:400

A koncepció alapját képező parasztház kezdet nyújtott a gondolkodásban. A kisebb romokat lehámozva egy háromosztatú épületből indul a tervem. A bővítés adja magát hisz egy két gyerekes családnak sokkal nagyobb helyre van szüksége. Benapozás tekintetében az L-alakot elvetve egy kert fele bővülő forma alakult ki

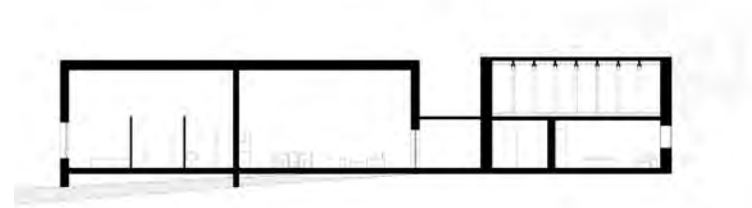
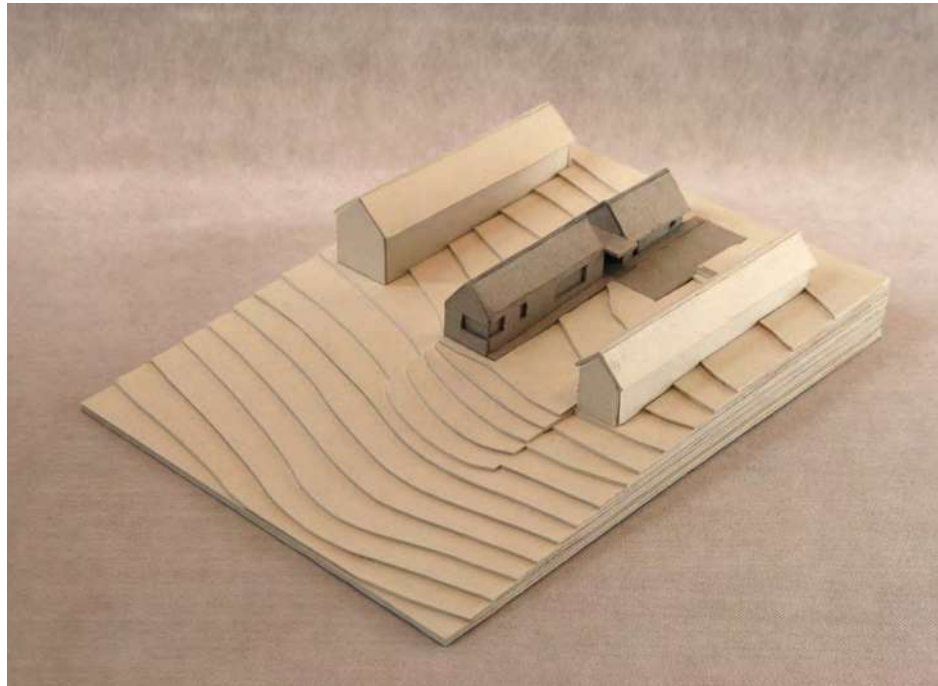
melynek belső tereit nyitottság és funkcionális jellemzi. A kert hátsó részében található pavilon (műhely) már az egyéniséget bevonva képzelt kiegészítés. A burkolatok és fedések harmóniája egyben az újtott és bővített terek kapcsolatára és különbségére koncentrálnak.

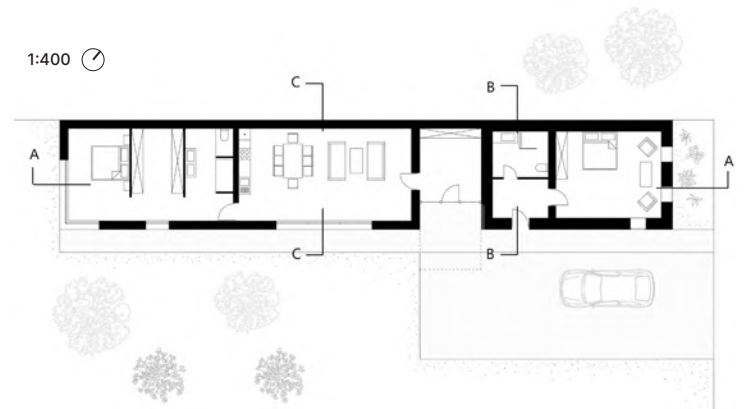
A koncepcióm alapja a meglévő vályogépület megtartása volt. Számomra kiemelkedően fontos a meglévő értékeink megőrzése, így a tervezés során elsődleges szempont volt egy olyan megoldás keresése, mely a fennálló házra épül.

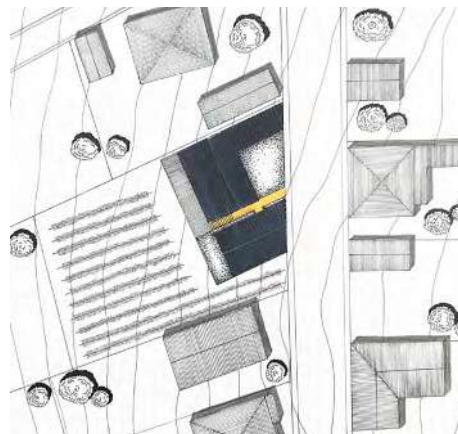
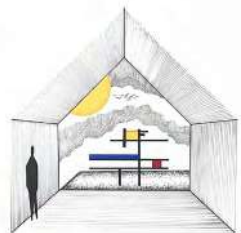

1:1000

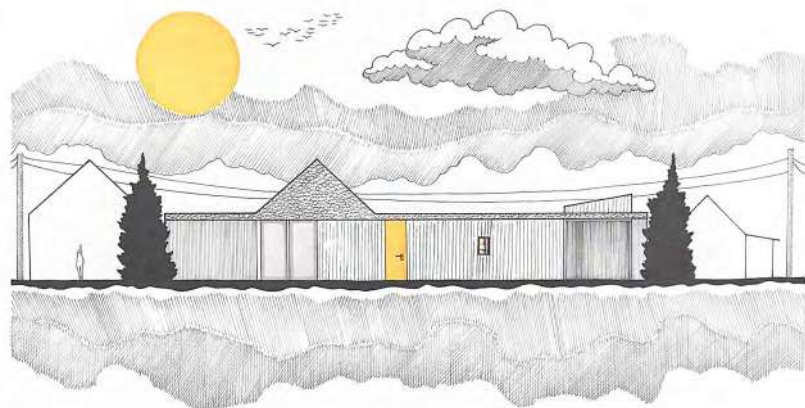

1:400

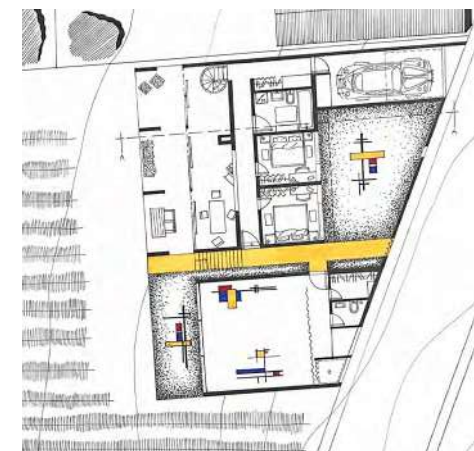
1:1000 ☹

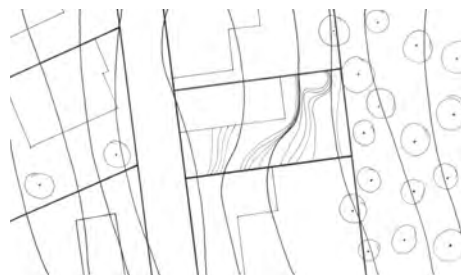

Az épület kielégíti tulajdonosa, egy szobrász lakhatási igényeit, de teret enged szellemi életének is. Inspiráló, szőlővel beültetett kert, víz és üveg felületek általi elmosódott határok, izgalmas tükröződések, fényjátékok.

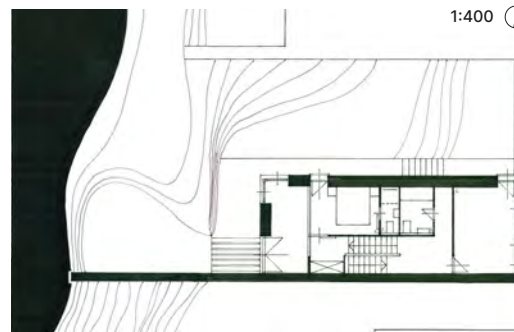
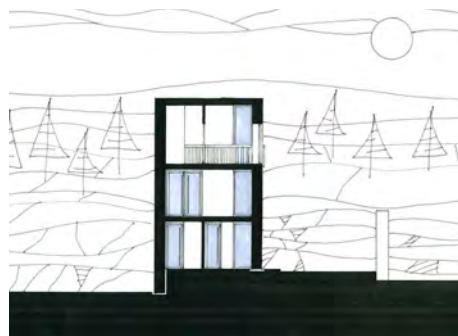
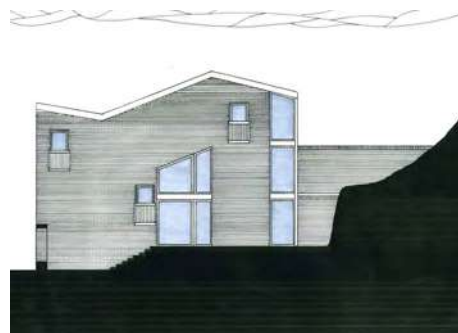

1:400 ☹

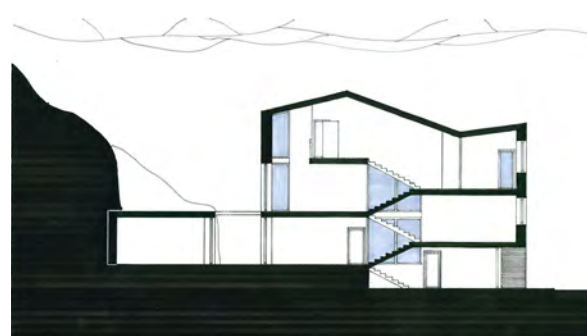
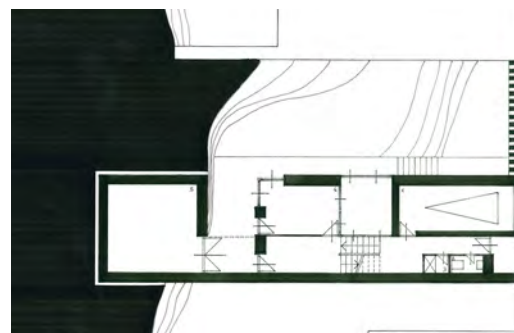
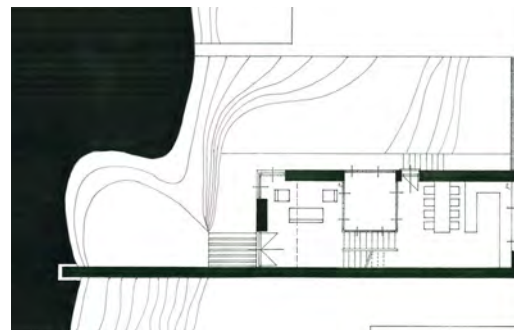

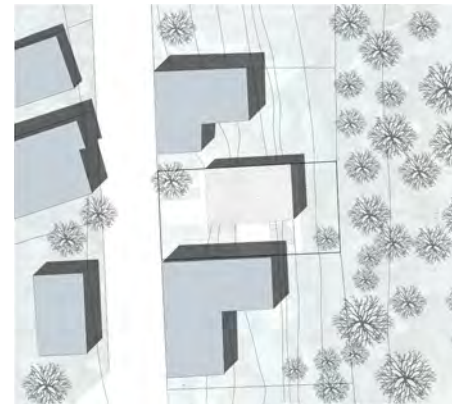
1:1000

1:400

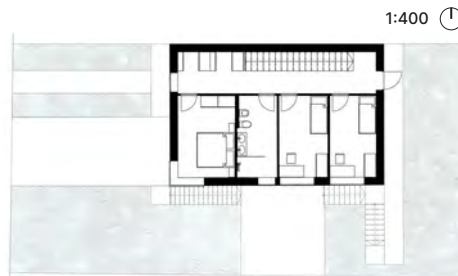

A telekben a sziklás rész fogott meg, amit valahogy szerettem volna megjeleníteni a tervezett házban, ezért nyúlik az épület egészen odáig. A szabályok meghatározták a szűk telek miatt a keskeny tömeget, ez alakította annak magasságát. A félszinteltolást a terepdottság és a nagy szintkülönbség adta, mivel csak így tudtam megérkezni a sziklás terület tetejére a nappalival. Ez azzal járt, hogy a lépcsőház mellett kialakult egy tér rész, ezt egy téli kerté alakítottam körbe üvegezve. A szülői háló a legfelső szinten van a nappali fölött galériásan. A keleti és a déli homlokzaton a sarok minden szinten a tetőig fel van üvegezve. Ez lent a dolgozóban lehetőséget ad a sziklás rész vizuális kapcsolatára, a nappaliban és a szülői hálóban pedig szép kilátás nyílik a kertre és a teraszra.

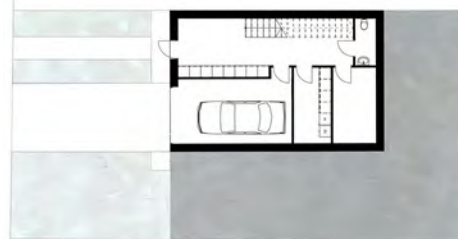

1:1000

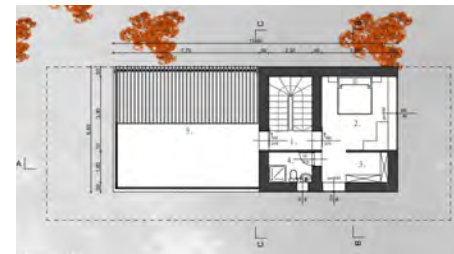
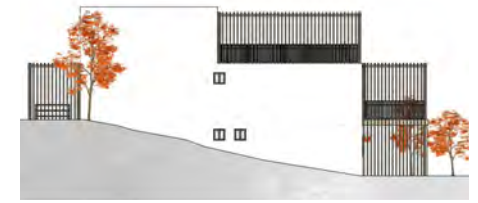
A tervem koncepciója a lejtős telekhez való igazodás volt, így a háromszintes lakóépület mindhárom szintje rendelkezik kertkapcsolattal. Ez a megközelítés az eredeti terepet nem sokban változtatta meg, viszont a belső tereinek osztását és elhelyezkedését nagymértékben befolyásolta.

1:400

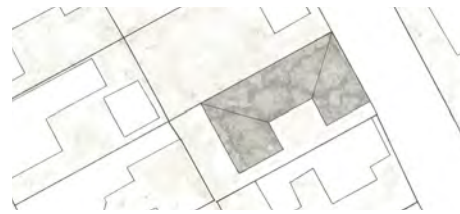

Az általam elképzelt koncepció célja egy olyan családi ház tervezése, amely illeszkedik a szomszédos környezetbe, de mégis egyfajta frissítő lendületet képvisel a lakóhelyek között. Az épület kialakítása lehetővé teszi egy két-gyermekes család kényelmes lakóterének biztosítását. Az alsó szinten helyezkednek el a gyerekszobák, a középsőn a közösségi terek, továbbá a felső emeleten a szülői háló és az ebből nyíló terasz.

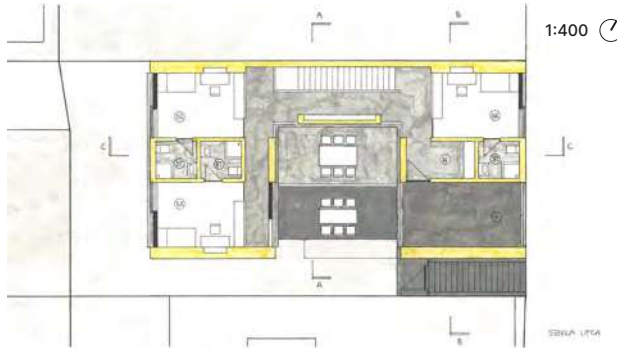

1:400

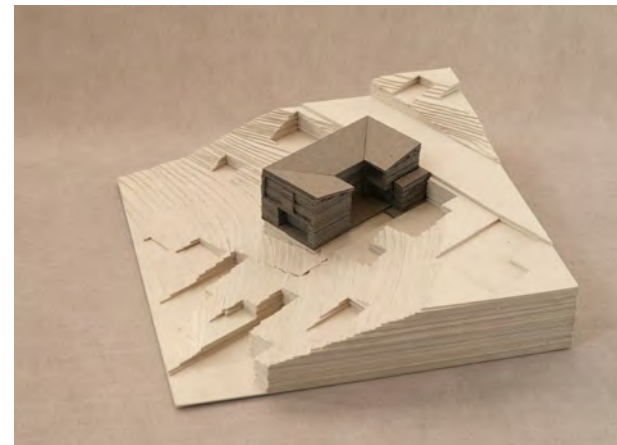
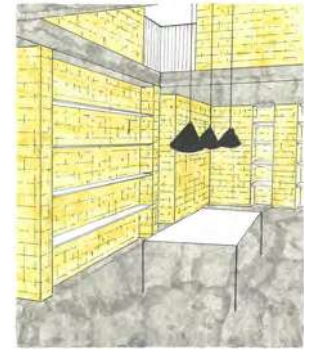
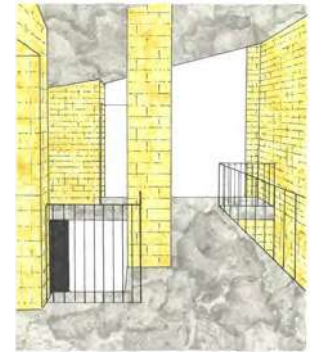
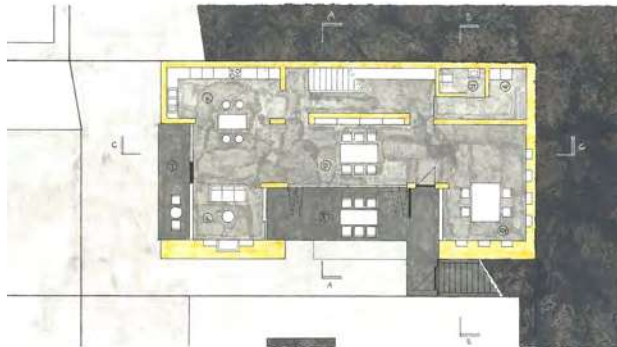

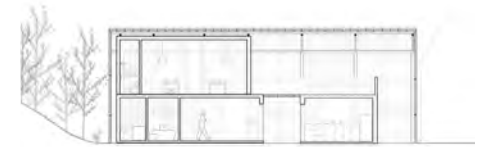
1:1000 ⌚

1:400 ⌚

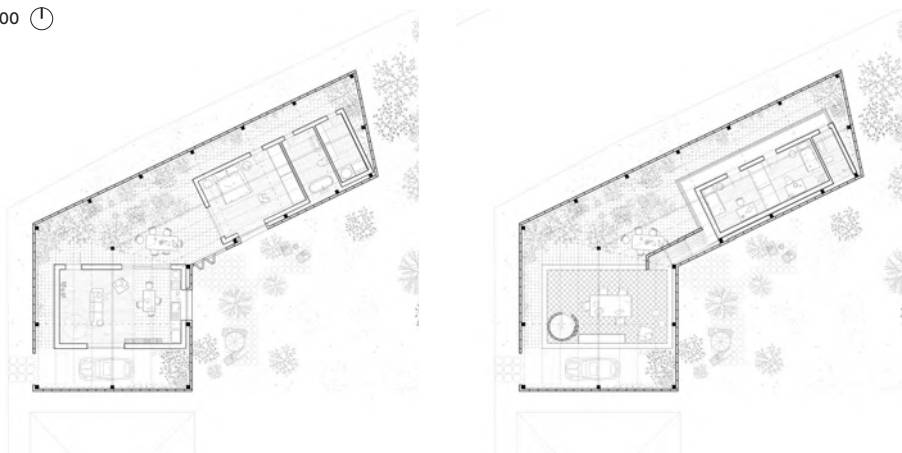
A ház három diák co-housing életmódkísérletét vizsgálja. Az épületben az áthatások és anyaghasználatok definiálják a teret. A váltakozó tömör mészkö és könnyű fémburkolatos falak egy felújított ház hatását keltik.

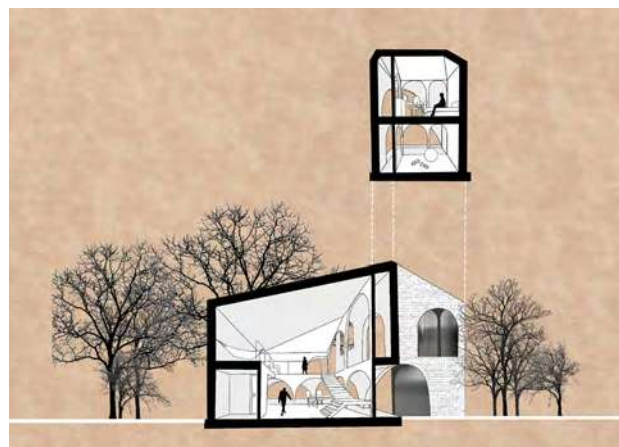
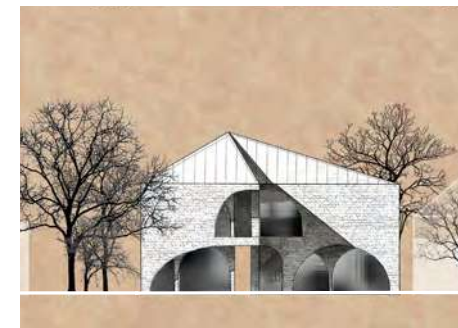

A koncepció lényege egy önálló világ létrehozása. Az élettér határai elmosódnak, a külső és belső tér egybeolvad. A különböző funkciójú helységek, mint kis játékkockák épülnek egymásra. Az épületben egy saját, élő atmoszféra alakul ki.

1:400 ⌚

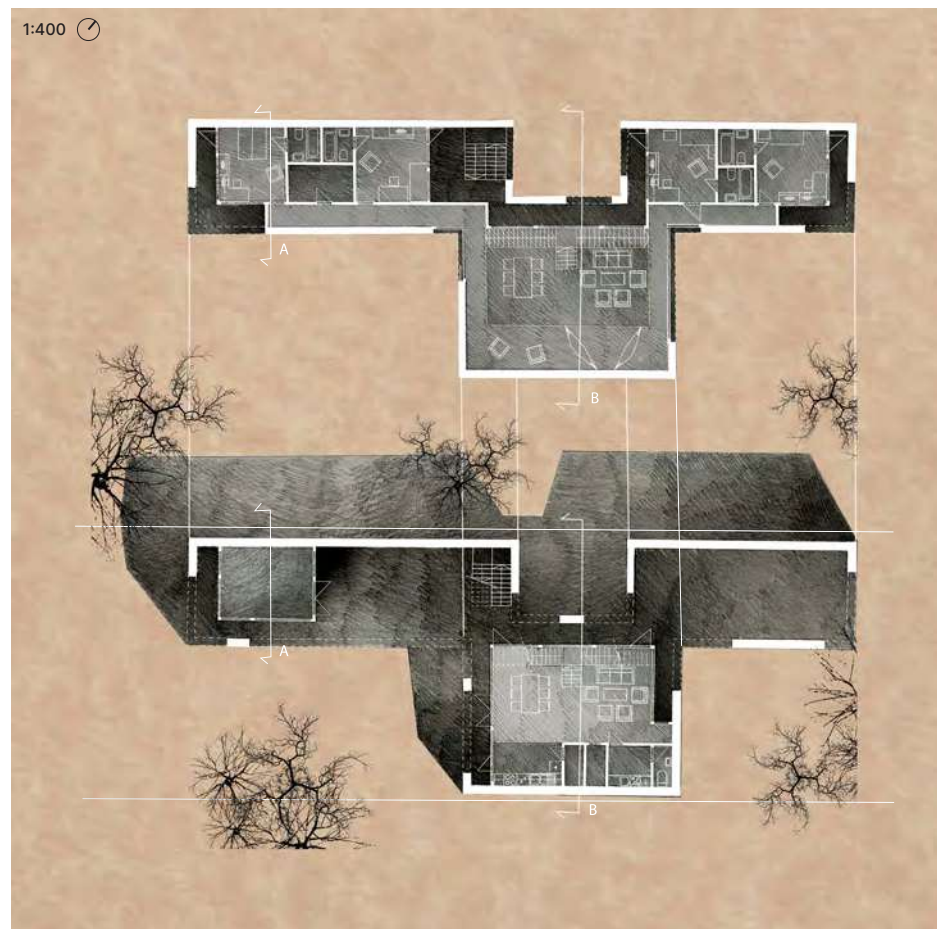
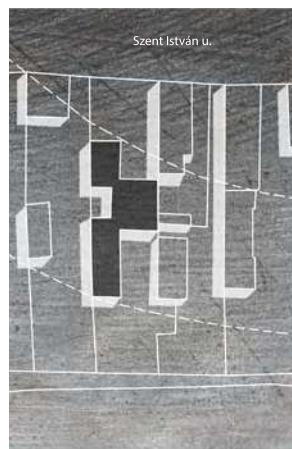

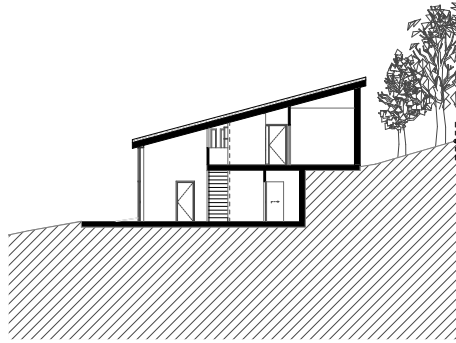

Ez a ház három generáció – egy házaspár, két gyermekük és egy nagyszülő – számára lett tervezve. A privát terek a fent helyezkednek el, a közös funkcióknak az alsó szint, egy osztatlan tér ad otthont. A struktúra célja, hogy a generációk közötti természetes elszigetelődési vágyának és az együtt megélt minőségi idő igényének egyszerre adjon teret. A lakrészek saját erkéllyel és fürdővel ellátottak, így

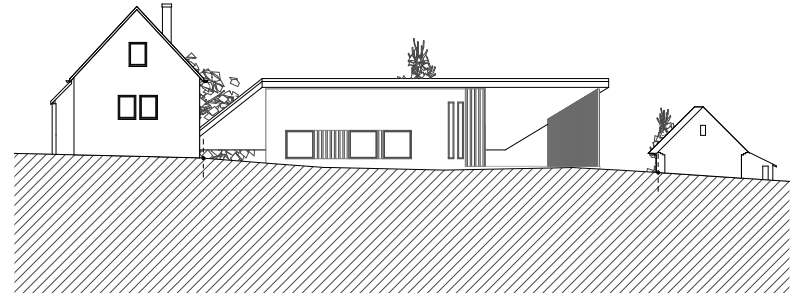
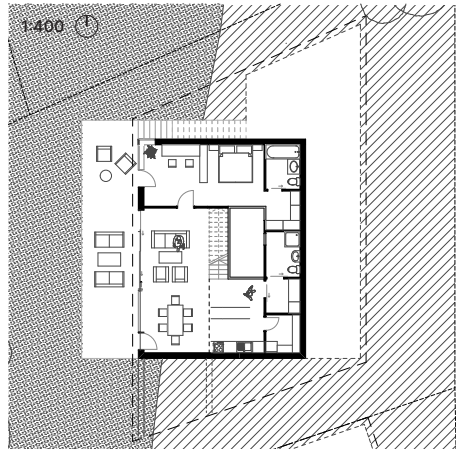
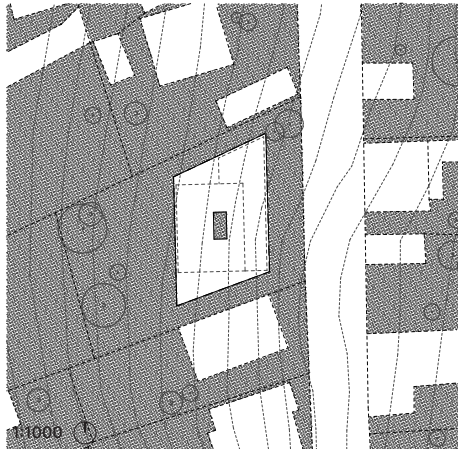
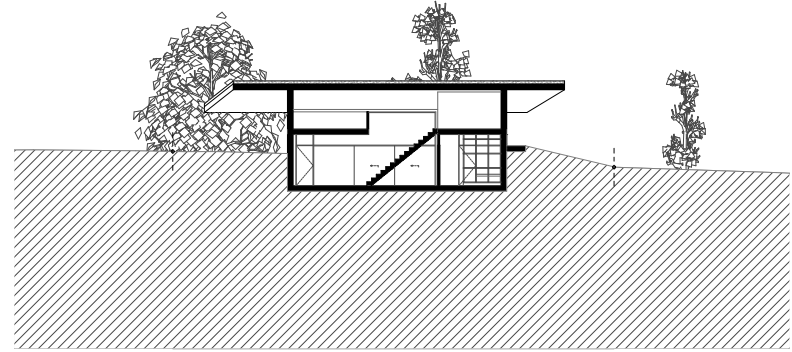
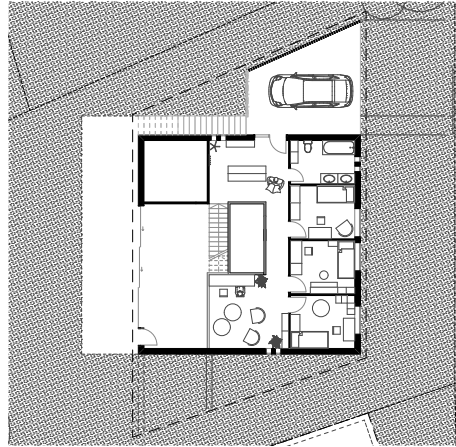
lehetőséget biztosítanak arra, hogy a gyerekek fiatal felnőtt korukban is kényelmesen és kellően elszigetelten itt élhessenek. A két szint magas közös teret galéria övezi. A lakrészek alatt található fedett kültéri terek parkolóhelyként, tárolóhelyként, fedett teraszként használhatóak, emellett lehetővé teszik, hogy a keskeny telket ne ossza ketté a ház, az épülettömeg alatt egy folytonos külső tér alakuljon ki.

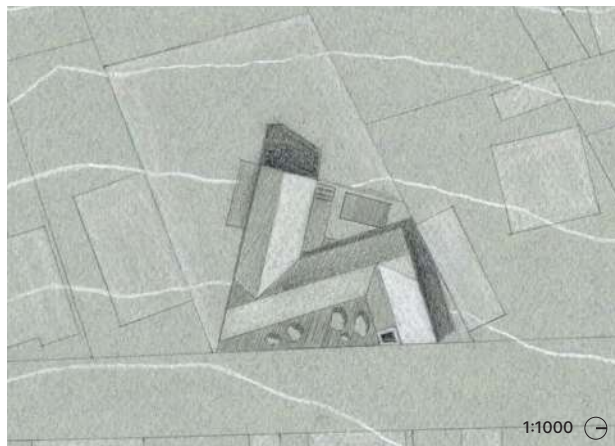
1:1000

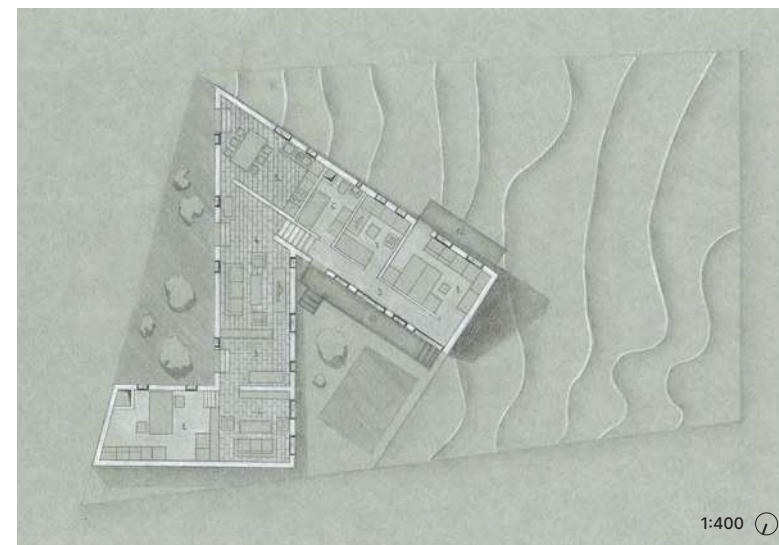
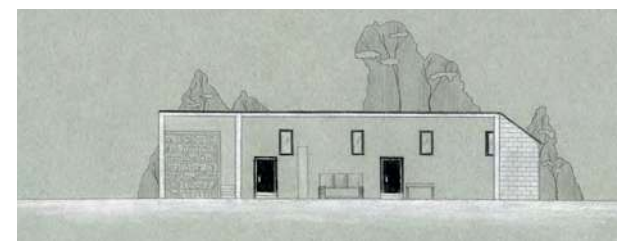

A házba megérkezve a természet egy darabja alá lépünk be. A paplanként elterülő zöldtetőt és a domboldalt fénylagút köti össze, így változtatva a teret olyan otthonná, amely a természet életerejéből nyeri karakterét.

A ház két funkciót lát el. Egyrészt családi ház egy idős házaspár számára, másrészt műhely és kiállítóter, hogy otthonukban végezhesék fazekas mesteriségüket. A kiállítóter lehetővé teszi, hogy klienseik megtekinthessék referencia munkáikat vásárlás előtt. A két funkció két tömegként különül el. Ezek találkozása a hely adottságait figyelembe véve lett kialakítva, ennek köszönhető a jellegzetes Z-alak. Ebből adódóan a ház alkalmazkodik a meredek terephez, gyönyörű kilátást adva az épület dél-nyugati részéből, közben megőrzi a kapcsolatot a műhely és az utca között. A ház karakterjegyei közé tartozik az utcafrontról nyíló homlokzatkép. A műhely kéménye meghatározó a tető kiépítésében is, míg az ablakok és a háztető kapcsolata az épület több homlokzatán is megmutatkozik.

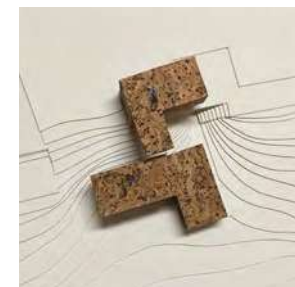

1:1000

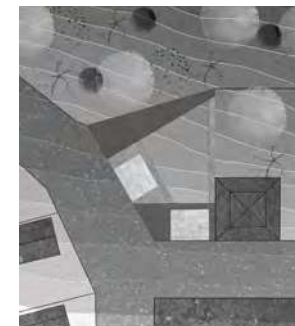
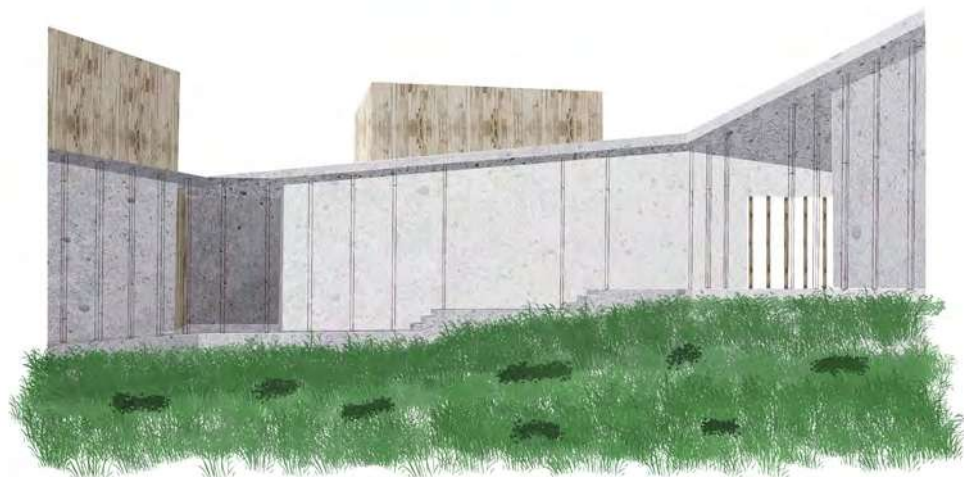

A tervezés során elsősorban arra törekedtem, hogy az épületem lakótere és a kert között különleges kapcsolatokat alakítsak ki. A lakófunkciókat szem előtt tartva próbáltam elősegíteni az ideális használatot. A közös helyiségek terei áramló jellegűek és kifelé is nyitottak, a privát blokkok teljesen elszeparáltak.

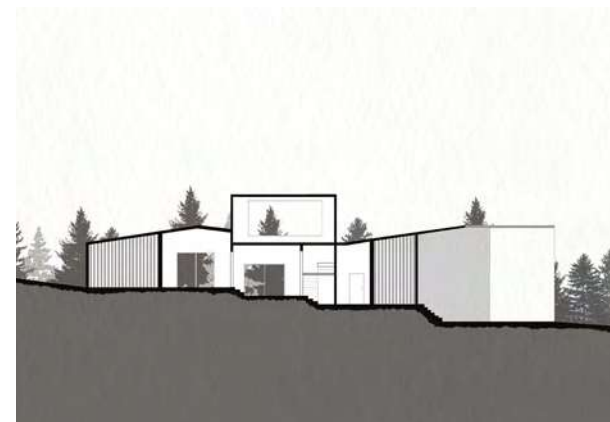

1:400

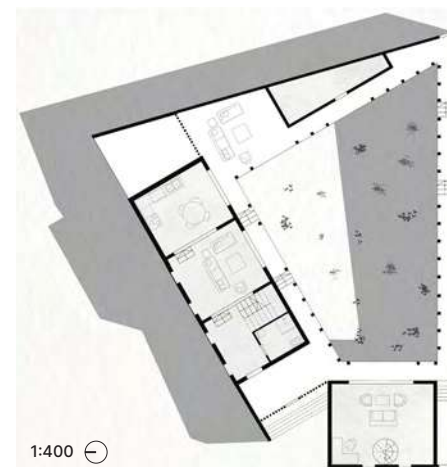

1:1000 ☺

Ez a ház egy filozófusnak lett tervezve, ezért tehát a zárt, körülépített kert víziója. A lakófunkciók mellett fontos volt, hogy a tetőzet magasságában egy emeleti elvonuló hely legyen kialakítva csendes elmélyülésre. A terv erős formai motívumai az emeleti tornyok és a zárt udvar, ez a terep hullámzására rímelő tetőmozdulatokkal egészül ki.

1:400 ☺

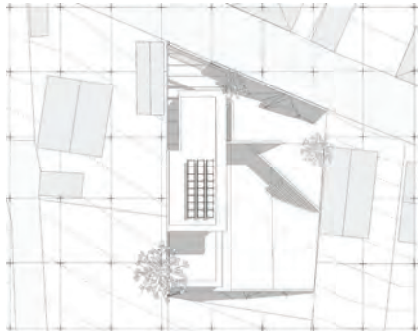

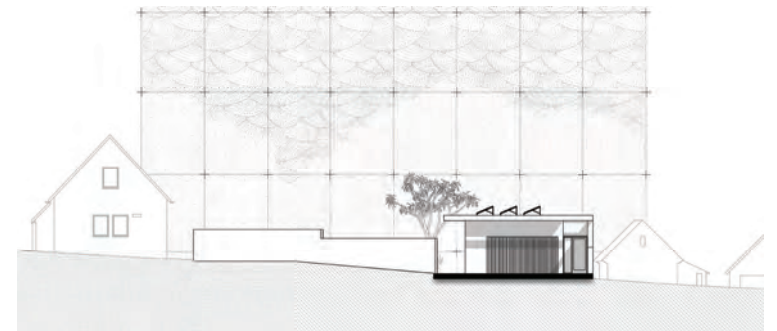
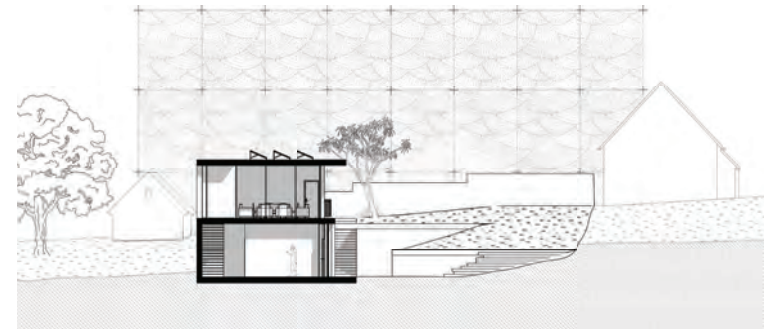
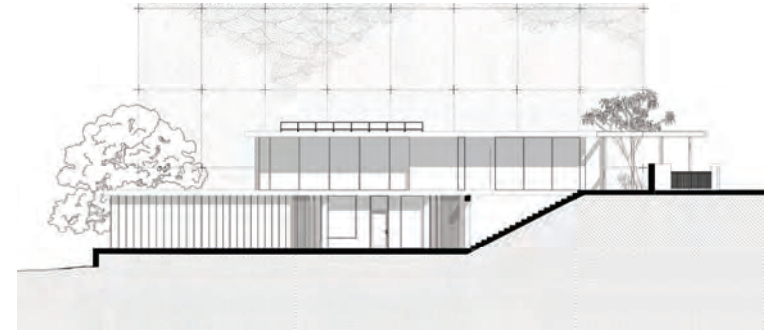
1:400

1:1000

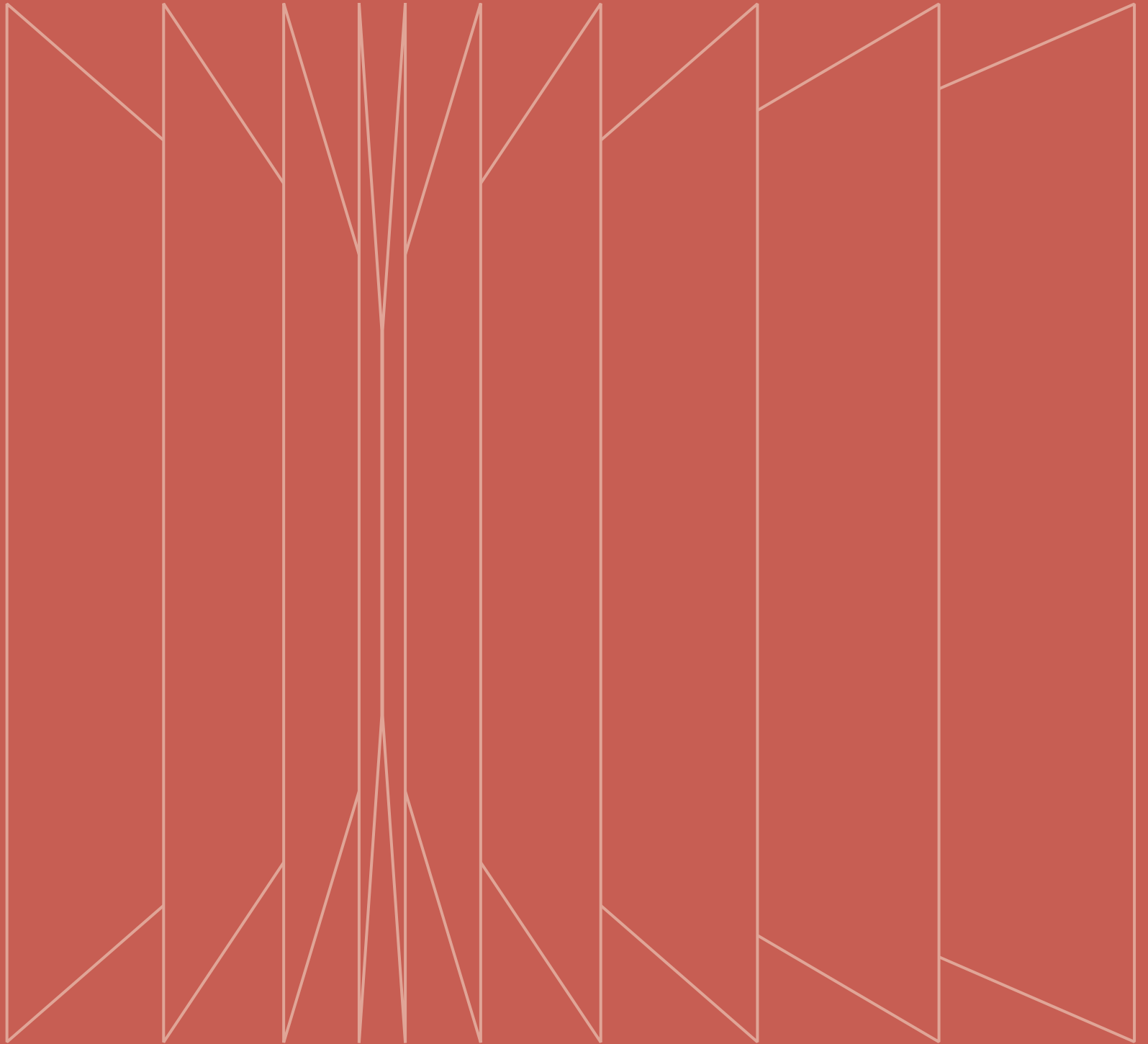

Táj: bizonyos középpont körül némi távolságban elterjedő, vagy fekvő helyiség, térség, szomszédság, környék. Családi ház, a felsőgallai tájra hangolva.

STT/SKT

Specializációs
tervezési tárgy
& Specializációs
kiegészítő tárgy

A bánhidai Erőmű-tó stégépítményeihez kötődő munkánk első lépéseként célul tűztük ki, hogy az Erőmű-tó építészeti vizsgálata által közelebb kerüljünk a meglévő, ellentmondásokkal terhelt városrészhez, majd annak tanulságait megértve, felhasználva fejlesztési irányokat vázolhassunk, ezzel jövőképet nyújtva a területnek. A tó körüli spontán építmények egy letűnt kor sajátos, kulturális, társadalmi és esztétikai lenyomatai. Napjainkból szemlélve kortárs megítélésük, sőt fenntarthatóságuk is több szempontból kérdéses. Akár arra gondolunk, hogy telekjogilag nem nyilvánított magántulajdonokról van szó, vagy arra, hogy festői kinézetük egy elmúlt korszak kaláka építési kultúrájának köszönhetően alakult ki. Kulturális örökségünk fontos és még feldolgozatlan fejezete az elmúlt társadalmi rendszerünk ezen építési hagyománya, amelynek kézműves elemeit megfelelőképp felhasználva komoly építészeti potenciállal bírnak. Kurzusainkon a hűtő történetét, mint összetett szociológiai, kultúrtörténeti örökséget és a város ipari múltjában gyökerező, majd a kiüresedő infrastruktúrán újraéledő identitást használtuk kiindulópontnak.

A félévünk pedagógiai felépítése, hogy a tervezési kurzust az egyetemi rendszerben unikálisan egy kutatási kurzus egészíti ki. Ezt kihasználva építettük fel a félévet úgy, hogy a tervezési feladatokat a helyszín tanulmányozása, anyagok, viselkedésmódok, a spontán kézművesség jegyeinek gyűjtése és rendszerezése egészítette ki. A szemeszter során a "talált képtől" haladtunk a "tervezett kép" felé. Ezt a folyamatot követte az SKT képkötő feladatsora. Az első pár hét során a horgásztanyák spontán építményeit helyeztük a boncaszatra, és a talált részletekből készítettünk "beszélő képeket" összességében pedig formai, anyaghasználatbeli és kulturális értékleltárt. A féléves tervek előrehaladtával

a helyszínen talált hangulatoktól inspirálva folyamatosan a "tervezett kép" felé fordítottuk figyelmünket, vagyis az alakuló féléves tervhez készítettünk egy konstruált életképet. A képek pályázati formában kerültek beszedésre és elbírálásra, közös kiértékeléssel. A hallgatói munkák gyönyörűen mutatják, hogy a feldolgozott környezetnek, kuszasága ellenére átélhető, felhasználható építészeti értékei vannak.

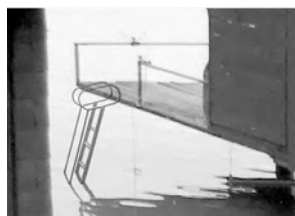
A tervezési kurzusunk során a hallgatók csoportos formában dolgoztak az Erőmű-tó környezetének értékleltárán, majd annak tanulságait felhasználva kisléptékű építményeket terveztek az oktatók által kijelölt helyszínekre. A helyszínről szakemberek bevonásával részletes geodéziai felmérést készítettünk, hogy terveink a valóság talaján álljanak és valóban megvalósíthatóak legyenek. A tervezési program összeállításához fontos szempont volt, hogy a helyet jelenleg használó városi közösség léptékéhez közelítsük a tervezett építményeink nagyságát, ezzel is erősítsük a terület jövőjéről megfogalmazott víziókat, amely szerint a lassú, apró lépésekben, természetes módon generált megújulást tartjuk ideálisnak. Segítségként az alábbi funkció lehetőségeket ajánlottuk hallgatóink terveikhez: Kocsma, Kertvendéglő, Étterem, Szaunastég, Wellness ház, Horgászszuli, Nyári iskola, Apartmanház, Kertmozi, Autósmozi, Csónakház, Evezőklub, Camping. Mind olyan kisvállalkozások, amelyek a helyi emberek bevonásával, a jelenlegi tóközönség bázisán a folyamatos, lassú és kockázatmentes fejlődés lehetőségét vizionálják.

Az építészeti alkotások rögzítése, dokumentálása és befogadása, nagy mértékben vizualitásukon keresztül történik, különösen igaz ez az Erőmű-tó egyedi, szokatlan építményeire és azok hangulatára. A hallgatók a tó környezetével, a tavat szegélyező építménysorral foglalkoztak a félév folyamán. Ezen spontán, zömében saját kezű építéssel, létrejött épületek egy letűnt kor kulturális, társadalmi és esztétikai lenyomatai. Kortárs megítélésük, létjogosultságuk és fenntarthatóságuk került a tervezési félév középpontjába. Ebből számunkra egyértelműen következett, hogy a kiírt tervezési félévet is ebből a világból származó inspirációkkal támogassák hallgatóink. A félév során ezt a folyamatot két fotópályázat terelte

mederbe. Az első, a helyszín megismeréséről, a hangulat megtalálásáról szólt, míg a második a fellelt karakter és értékek új építészetté alakításáról.

Első pályázat során a hallgatók felmérés jelleggel a tó körüli stégházakat és egyéb építményeket dokumentálták. Céljuk az építészet nyelvére fordítható helyszíni benyomások, hangulatok, érzések megragadása, gyűjtése és rögzítése volt. Feladatuk egy téma kiválasztása és megfogalmazása volt, amit később a vizsgálat során készült képek felhasználásával mutathattak be.

Az ismétlés jó eszköz volt arra, hogy hallgatók egy sokszor előforduló elemre, megoldásra hívják fel a figyelmet. Az így készült pályázatok egy jelentéktelennek tűnő részletre irányítják

rá a figyelmet úgy, hogy a tó körüli lehető legtöbb előfordulását egymás mellé helyezik és megmutatják. A fotósorozatok között az azonos nézőpontból készült képeket használók teszik a jelenség vizsgálatát a leg-egyszerűbben lehetővé. Schán Sára, *Eltérő egység* című munkájában a magastetők, könnyűburkolatok és ablakok világát mutatja meg, ezzel felhívva a figyelmet az azonos építészeti elemek, teljesen különböző megjelenési formáira. Elek Anna a stégházak lábaival foglalkozik *Stabilan* című munkájában. Polgár Benedek a spontán építészet részleteit gyűjtötte, Orbán Blanka Franciska és Tóth Noémi a megjelenő anyagok variációival foglalkozott.

Képek és képsorozatok manipulálásával hallgatók olyan jelenségekre is fel tudták hívni a figyelmet, ami szabad szemmel nem észlelhető azonnal. Ezek a képsorozatok az Erőmű-tónál látottaknak adnak új értelmet különböző képszerkesztési eszközök felhasználásával. Szalai Luca, *Mesebeli* című alkotásával kollázs eszközzel rekonstruálja a tónál látottakat, így irányítja a figyelmet a különleges anyagszerűségek találkozására. Pais Boglárka *Egység* című alkotása a trapézlemez megjelenési formáira koncentrálna, a helyben gyűjtött anyagmintákat egy valóságban nem létező épület homlokzatává állítja össze. Sprok Lilla munkájában a horgász házak között kialakuló hézagok ritmusával foglalkozik.

Van úgy, hogy kifejezetten közel kell menni ahhoz, hogy egy különleges megoldást észre lehessen venni. Hallgatók ezekkel a munkáikkal lépéket váltottak, és apró részletekre, hangulati elemekre hívják fel a figyelmet. Takács Johanna a kerítések és fák mögött megbújó világot mutatja meg Rejtőzés című munkájában. Budai Flóra Váltás című képsorozatával a spontán építészeti részletek szépségét, egy egyszerű kiosztás váltását mutatja meg. Csontos Hanna Rendben című fotója nyugodt, tavi hangulatot áraszt. Fülöp Eszter Kapocs című fotósorozata a horgászházak világára közelít rá, a vízbe vezető létrákat mutatja be.

A második pályázat során hallgatók a félév elején gyűjtött hangulatokat fordították le elképzelt építészeti világokra. Céljuk a tervezési feladatuk Erőmű-tónál tapasztaltakkal való gazdagítása volt, és az, hogy a nagyléptékű makett elkészítése és befotózása során valami újat tanuljanak tervezett épületeikről. Feladatuk a féléves terv hangulatát bemutató, makett alapú kép elkészítése volt.

Az Erőmű-tavat szegélyező, saját kezűleg épített építmények karaktere nagyban összekapcsolódik a beépített anyagokkal és azok megmunkálásával. Princzinger Lili munkájával a környezet és az anyagok összefüggéseit jelenítette meg egy új, kortárs összefüggésben. A tóparti épület szerkesztettségével értelmezi újra a helyszínen fellelhető textúrákat. Budai Flóra a horgászházak esetleges anyagváltásait alkalmazta kültér és beltér elválasztására. Az égetett fa homlokzatburkolat anyagában azonos a beltéri olajozott fához, ám patinás megjelenése harmonikusan

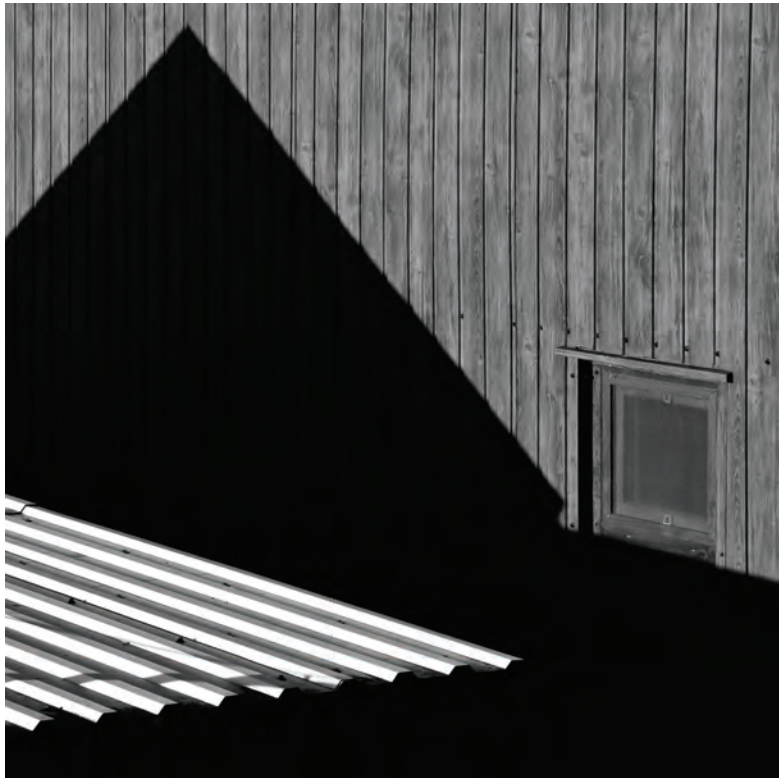
viszonyul a stégházak világához. Maróthy Mónika a különböző fa-burkolatok kollázsával kísérletezik. Schán Sára a félév elején feldolgozott magastető összefüggést ülteti át tervébe. A zöld hullámlemez és a feszes szerkesztés nyilvánvaló kortárs karakterben értelmezi újra a helyi anyagokat és részleteket.

A horgászházak kisléptékű hangulatának új épületekbe való

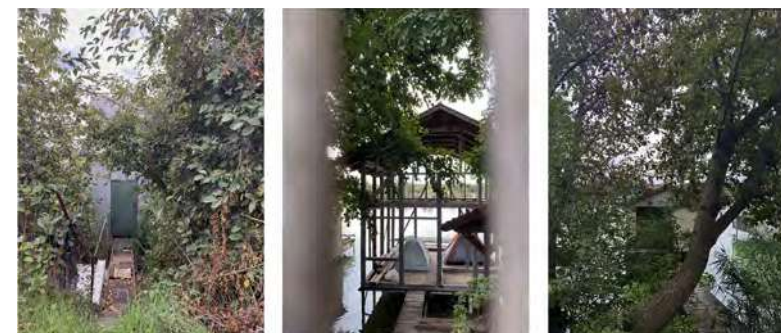
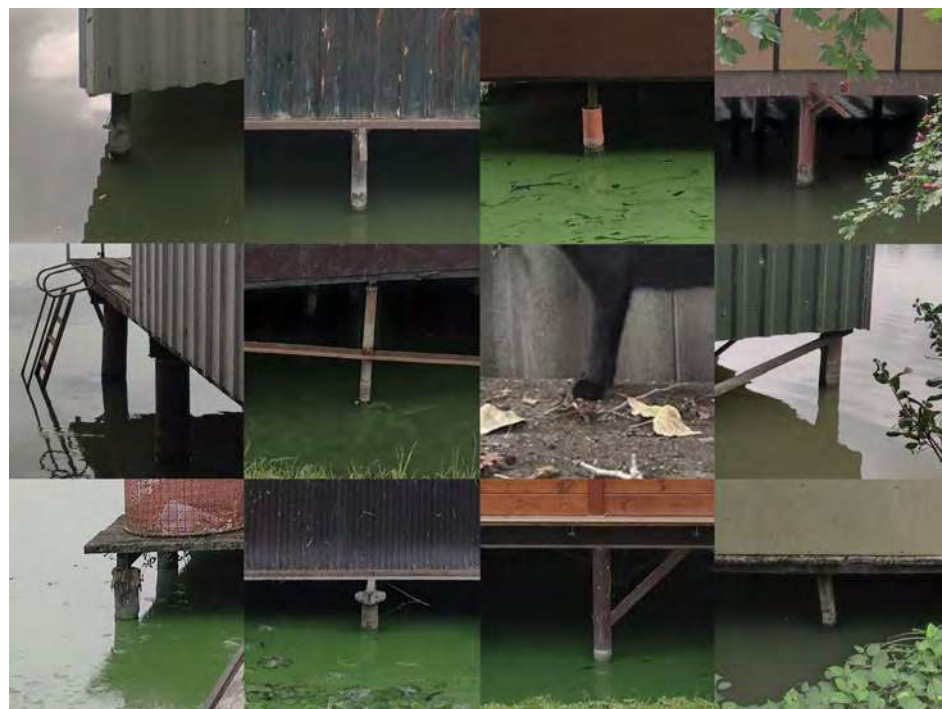
átültetésével kísérletezett a hallgatók egy része. Munkáikon a részleteken túl megjelenik a hűtőtavi-horgász-lét és a víz közelségének hangulatához való viszonyulás is. Szalai Luca a félév elején összeállított kollázsához hasonlóan a szárazföld és a víz között helyet foglaló épületet is átváltozó és kinyíló terek kollázsaként képzelel el. Munkája az egyre légiesebb terek átmenetét mutatja be. Sprok Lilla a tóparti struktúrák szerkesztésével foglalatoskodik, a parton már-már vitorlások árbocainak sokaságát idéző szerkezetet tervez. Fülöp Eszter a tóparti melegedő hangulatát adja át, a farönkökkel szegélyezett fedett téli horgászpihenőben. Pais Boglárka a trapézlemezek kollázsának hangulatát örökíti tovább egy helyi, újrahasznosított anyagok felhasználásával készülő gyermektáborban. A homlokzat és a tetőburkolat a szükségszerűen, előbb-utóbb elbontott horgászlakok borításának újrahasznosításával készül.

Pais Boglárka →
Csontos Hanna ↓
Budai Flóra ↘

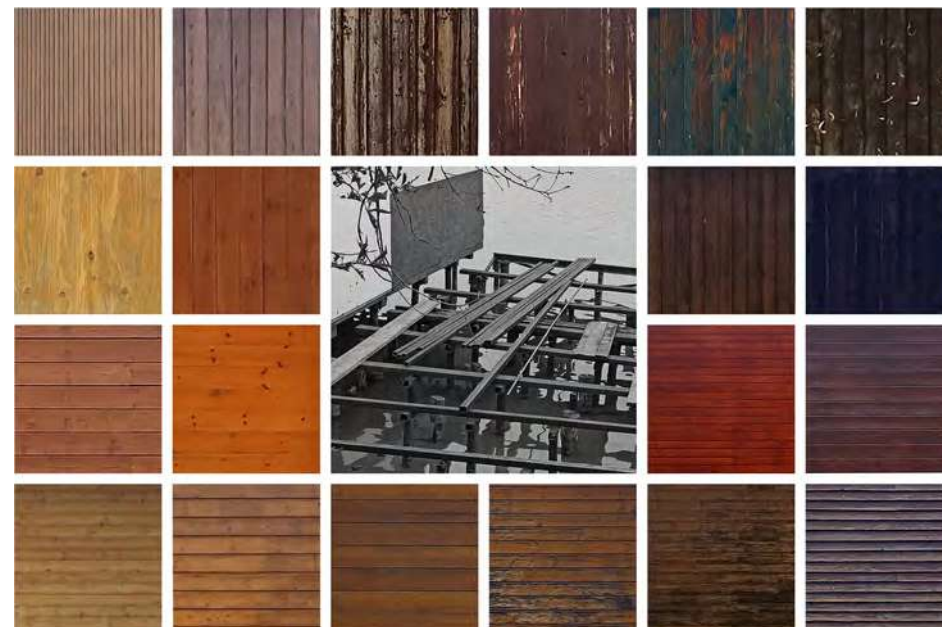

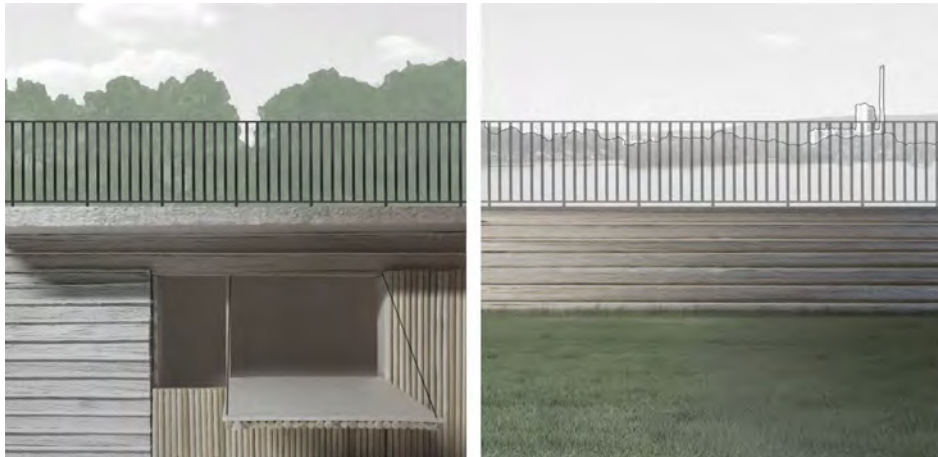
Elek Anna Dalma ↓
Sprok Lilla →
Takács Johanna ↘

Fülöp Theodóra Eszter ↓
Princzinger Lili ↓ ↓
Schán Sára →
Pais Boglárka ↘

Sprok Lilla →
Maróty Mónika Orsolya ↓
Budai Flóra →→
Szalai Luca ↘

„Minden rendben van. Nem a rendtelenségé, az összevisszaságé az utolsó szó. Egyáltalán gondolható-e komolyan bármi más? [...] De megismerhető-e egyáltalán a rendtelenség, vagy mindig is megzavart rendet ismerünk meg? [...] A világot csak töredékesen ismerjük meg és átmenetileg töredékekből illesztjük össze. Túllontúl komplex ahhoz, hogy az ember ne csak reduktív formában tudja elképzelni. A kiegyenlítés érdekében különböző rendképzetekkel operálunk [...] Csak a rend és rendtelenség összevisszaságára tekintettel sikerülhet az [...], hogy a rendtelenség ne legyen kirekesztve a rendből, hanem az egész észlelési mező átstrukturálása révén helyet kapjon benne [...] A rend így összetettség és egyszerűség transzparenciájaként jelenik meg. A rendérzék, a megismerésvágy a zavarba ejtő sokféleség egyszerűsítésére törekszik. Ám mindig az a veszély fenyegeti, hogy a sokféleség kárára lesz úrrá a zavar. [...] A komplexitás különböző, nem azonnal érzékelhető rendek összevisszaságaként és ezáltal nyugalom és turbulencia egyidejűségként válik áttetszővé. Ez a belső igazság régtől fogva ismert tulajdonsága,

ami a pusztán helyénvalótól megkülönbözteti.”

A fenti mondatok Hannes Böhringer német esztéta Kísérletek és tévelygések című könyvéből valók. Az esszé címe Stílus és tárgyszerűség – Gondolatok az ornamentikáról.

A XX. század építésze a 20-as évektől, a „modern” mozgalom kezdetétől a tárgyszerűsége,

a rendre, egyfajta építészeti csendélet megalkotására törekedett. Ez a fajta rendképzet mindig szemben állt a civil használattal, az életszerűséggel, életességgel. Valahányszor egy utolsó szögig, a belső-építészettel, bútorozással együtt megtervezett ház, mint komplex műalkotás készül, az építészek gyorsan lefotózzák, mielőtt az élet a maga szabálytalan, rendetlen voltaival beleköltözik. Ismerek olyan kiváló építész, aki megbízóitól több napra elkéri a kulcsot, és amíg távol vannak, kipakol mindent, amit a hétköznapi használat ökonómiája ráakott az ideális terekre, lefotózza, aztán mindent visszapakol, visszaadja a kulcsot és a folyóiratokban a rendezett mű képei jelennek meg.

A modernitásnak a szembenállása a civil szférával ma már nagyon is problematikus. A spontán építészet állandó harcot vív a műtárgyszerűség mindenre kiterjedő rendképzetével. Ez a fajta sterilitás volt az, amely az ornamentikát is száműzte száz évvel ezelőtt az építészetből. De manapság az ornamentika újra virágzik, divatba jött és nem számít

szitokszónak. Az építészek a funkcionalitáson és mindenre kiterjedő megtervezettségén túl másfajta stratégiákat keresnek, a partícipatív tervezési módszerek a használókat bevonják a tervezésbe, a terek rugalmas alakíthatóságára, úgynevezett polivalens használatára törekednek.

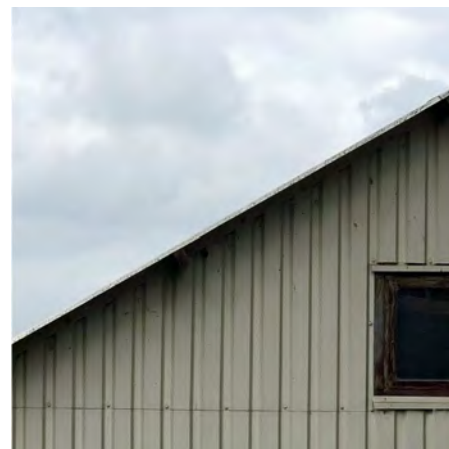
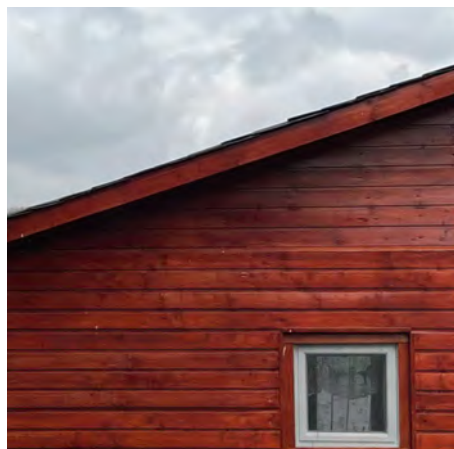
A spontán építészet világa évtizedek óta izgatja az építészet

művelőit. Az anonim, leginkább a népi építészettel rokonítható építés sok jól használható tanulsággal szolgálhat az életszerűséget kereső építé-
szek számára. A tó körül épített horgászházak fölülről, madártávlatból
nézve hullámzó, hosszanti vonalban kiterített rongyszőnyeg mintáza-
tának is tekinthetők. Homogén, ismétlődő elemekből, formákból, anya-
gokból álló, de minden pillanatban, helyzetben változatos képződményt
láthatunk. Televény, amely körbenötte a hűtőtavat. A változatos kép fölött
uralkodik a nagyipari múlt emlékműve, az erőmű, a gyárkéménnyel.

Sajátos kettősség jellemzi ezeket a horgászházakat. A tó körüli útról
nézve csupa kis hétvégi ház-doboz, egyszerű sztereometrikus formák-
kal, amelyek az elemi építészet formáit követik. A célszerűség és az
ökonómia jellemzi a formákat és az anyaghasználatot. A legtöbb épület
az ipari építésből átvett anyagokat használja. Mivel a tó vizére épültek,
a házakra többnyire rálátunk, ezért leginkább a tetőformák dominálnak.
Mindenféle és sokféle színű tetőfedő anyaggal találkozunk: pala, hul-
lámlemez, cserepes lemez, fémlémez, trapézlemez, nád. Faburkolatok,
fémurkolatok mindenhol. Csupa önálló objekt, amelyek egymás mellet-
tiségük halmazában mégis elveszítik objektszerűségüket és tárgyszerű
elidegenedettségüket. A tó felől nézve megint másik világ képe jelenik
meg. A házak elé épített horgászó teraszok lécezzel, deszkákkal elkerít-
tett puhább, faburkolatú világa, átjáró pallókkal, rengeteg szerszámmal,
tárgyakkal. Egy kaotikusan homogén világ, ahol mindent a használat
ökonómiája határoz meg.

Mindez, amit itt látunk, töké-
letes ellentéte a „műépítészet”
minden részletet meghatározó,
megtervező, mindent esztétikailag
birtokolni akaró világának. Itt nincs
„rossz” megoldás. Itt minden ant-
ropomorf és organikus. Az építmé-
nyek nem tárgyak már, nem csen-
déletek, nincs elidegenedettség,
nincs elegyedülés. A dolgok között
összetartás van. A házacsok nem

retorikusak, hanem bőbeszédű-
ek; nem fogják vissza magukat:
őszinték. Tökéletlenségük, – visz-
szautalva az írás első mondataira –
a rend-alapvetést, rend-törekvést
felülmúló komplexitássá változik.

Ez a fajta épített táj szemlélhető
tehát káosz-ként is, a rendképzet
felől nézve. Ugyanakkor más-
képpen, érdeklődő szemmel és
empatikusan rátekintve egy sze-
rethető világot láthatunk, amelynek
részleteiben sokféle jelét találjuk
az egyéni kreativitásnak és az
összetartó, közösségi szellemnek.

Mindez a mi szemünkben érték, amelyet érdemes megtartani, tovább
örökíteni. Értékes és sajátos, egyéni karakterű világ, amelyre rá lehet
csodálkozni, amely érdemes a vizsgálatra, az elemzésre.

Hallgatóink elfogulatlan szemmel készített fotói, montázsai, kép-
gyűjtései segítenek feltárni ennek a sajátos mikrovilágnak az építészeti
értékeit, érdekességeit. A változatos funkciójú tóparti építményekre,
épületekre készített terveik pedig már ennek a spontán módon épített
világnak az építészeti tanulságait és tanultságait, montázsszerű mintáza-
tait fogalmazzák tovább, a rend és a rendezetlenség komplex megfogal-
mazását, transzparenciáját keresve.

Az építészetnek, hasonlóan a zenéhez vagy a képzőművészetekhez, időről időre megújulásra van szüksége. A megújulás forrása hagyományosan a népművészet, a népi építészet, de a valódi, eredeti népi építészet ma már csak kevés helyen lelhető fel, a civilizáció lassan a legtávolabbi vidékekre is elér. Az építészek már nemigen választhatnak olyan távolabbi inspirációt, mint száz éve, a modern mozgalom kezdetén, amikor „felfedezték” a japán és az afrikai építészetet. Ezek mára vagy eltűntek, vagy vernakuláris építészetté szelídültek, befogadva változatos műépítészeti struktúrákat és formákat. Mi marad? Marad a spontán építészet, a laikusok építészete, mint érdekesség, mint tanulmányozásra érdemes terület.

Amikor spontán építészetről beszélünk, legtöbbször előkerül Bernard Rudofsky könyve, az *Architecture Without Architects*, az Építészet építészek nélkül. A méltán világhírű könyv témája nem a spontán építészet, inkább az, ami mögötte van: a világ ősi, népi építészete, a hagyomány, a bevált tapasztalat, a struktúrák tiszta logikája. Az utóbbi évtizedekben

felfedezett spontán építészet nem ennyire tiszta, megoldásait nem csiszolta évszázadok tapasztalata, sokszor zavaros vagy erőtlenségek, de legjobb pillanataiban váratlan szépségekkel ajándékozta meg az elfogulatlan szemlélőt.

Bár többen is foglalkoztak a témával, Magyarországon a spontán építészet kutatása és feldolgozása Janáky Istvánhoz köthető. Az építészeti szépség rejtekei Magyarországon című, 2004-ben megjelent könyve emléket állít a fogyatkozó spontán alkotások mellett az ihletett kőművesek és építőmesterek

munkáinak. A másik alapmű Katharina Roters könyve, a *Hungarian Cubes*. A cím alapján gondolhatnánk, hogy csak „kádárkockákkal” foglalkozik a 2014-ben kiadott, művészi igényességű és feldolgozású gyűjtemény, de nem ez a szervező elv: a könyv témája a falusi házak utcai homlokzatát díszítő absztrakt geometrikus festés.

A minőségi, de jobbára beszerezhetetlen könyvek mellett, illetve helyett elérhetők online gyűjtések. Ezek sokszor egy-egy témára fókuszálnak, mint a kerítések, a gangok, kapualjak vagy a balatoni nyaralók. Kevés az olyan átfogó gyűjtemény, mint a Malter (magyarmalter.com), amely három éven át tudósított az ország minden részéből, időnként a határokat is átlépve.

A mikroblogok lehetőségei korlátosak: ha a szerzők a helyszínen fényképeznek, akkor kevés helyre jutnak el, ha internetes utcaképekből dolgoznak, akkor csak azt látják, ami az alkalmazásban elérhető. Így történhetett meg, hogy a tatabányai Erőmű-tó nem szerepel a Malter gyűjteményében, mint ahogy több, hasonlóan érdekes társa is kimaradt: a Bokodi-hűtőtó, az esztergomi Palatinus-tó, a Szigetszentmiklós határában található Kavicsos-tó.

Az említett négy vízközeli világ struktúrája különbözik: van közöttük elhagyott sóderbánya cikcakkos partján elszórt házakkal; egyvonalban partra épített házsor; cölöpökre épített part menti kis házak sora és hosszan benyúló hidakról elérhető cölöpházak csoportja. Az elrendezés különbözik, a jelleg mégis hasonló. Mi lehet az oka?

A spontán építés nem azonos a népi építészettel, de vannak hasonlóságok. Olyan, mintha a népi építés évszázados közösségi megoldásait rövidebb távra szóló, kevésbé átfogó, de mindenképpen az adott közösségre jellemző megoldások váltanák fel. A horgászházak mérete és elhelyezkedése az igényekből következően szinte megegyező, a szerkezeti megoldások a rendelkezésre álló anyagoktól függenek, a formálást a praktikum határozza meg. A burkolatok különbözhetnek, de a lehetőségek szűkre szabják a választékot. A hasonló igények, a hasonló építési logika és a behatárolt lehetőségek nagyfokú egységességet hoznak létre.

Ez a fajta egységesség, amely a felsorolt vízi világok mindegyikére jellemző, nem csak az Erőmű-tóra, elsősorban az építészek számára érték. A rend és rendetlenség határán billegő beépítések, a nem egészen szabályos házsorok, a kis lépték, a váratlan színekombinációk, a talált anyagok, az öregedés romantikája elsősorban vizualitásával hat. A hatás időnként olyan erős, hogy egyes építészek gondolkodását új pályára állítja. Ilyen a már említett Janáky István, aki nem csak gyűjtötte az értékeket, szemléletébe fokozatosan be is építette a látottakat. Úgy tűnik, ez történik mindannyiunkkal: építészekkel, tanárokkal, építészeti tanuló hallgatókkal és mindenki mással, akinek van bátorsága elég közel kerülni a spontán építészet világához.

Barátkozásunk az Erőmű-tó építészetével az SKT tantárgy fotópályázatával kezdődött. A hallgatói fotóesszéik elsőként a csábító felületet, a színeket és az anyagokat ragadták meg, de sokan továbbléptek az építmények léptéke, karaktere felé. A pályázat teljes anyaga szépen foglalja össze a hely lényegét: a nyeregtes, lábakon álló kis házikók bármennyire is hasonlítanak egymásra, mind egyéniségek.

Az STT tantárgy hallgatói tervei sokféleképpen kötődnek a spontán építészethez. Pais Boglárka gyerektábora az újrahasonítás jegyében született: homlokzatburkolata, tetőfedése, hőszigetelése a környék

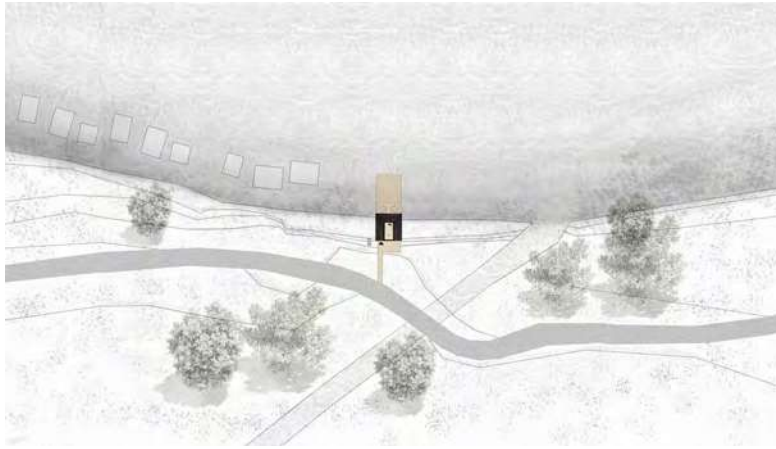

megtalált és újrafeldolgozott anyagaiból készül, de itt nem áll meg, a bútorok egyes elemei is hasonló módon készülnek. Más tervezők a tó körüli spontán építészeti mintázatát próbálják a tervükben alkalmazni, ilyen Budai Flóra multifunkcionális kilátója: a szigorúan szerkesztett tömeget véletlenszerűnek tűnő

homlokzati nyíláskiosztás oldja. Csontos Hanna tervében nem a homlokzat, hanem a tömegalakítás merít a spontán építészetből. A parton álló öt kis házikó hasonlít is, különbözik is, miközben érezhetően egy egységet alkot. Kiss Kinga pilon-projektjének mindhárom eleme különleges, expresszív tömegű, mintha egy valóban spontán építés eredménye lenne az együttes, és nem rajzasztalon született volna.

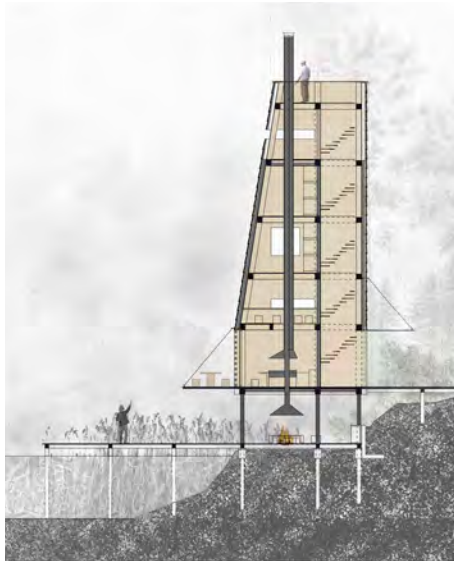
Volt szó anyaghasználatról, homlokzati mintázatról, tömegalakításról, random struktúráról, már csak egy maradt: a spontán építés szelleme. Ezt a nehezen megfogható tervezői alapállást érezni Schán Sára kisboltján és Fülöp Theodóra Eszter melegedőjén. A kisbolt anyaghasználat, szerkesztése olyan, mintha egy műépítészeti tudással felvértezett lelkes amatőr építette volna a helyi szokásokhoz igazodva. A melegedő ezzel szemben inkább műépítészeti alkotás, olyan spontán rétegekkel, mint a pillanatnyi tűzifahelyzettől függő homlokzati kép, vagy a kerek tömegre lazán feldobott négyszögletes tető.

MULTIFUNKCIONÁLIS
KILÁTÓ

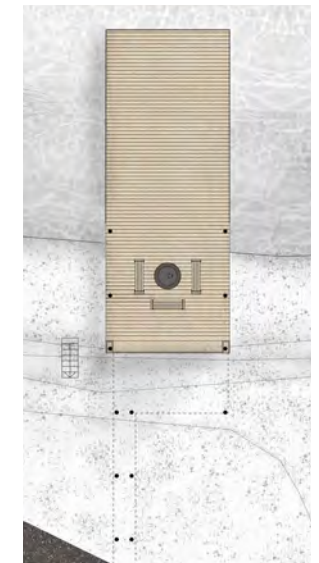
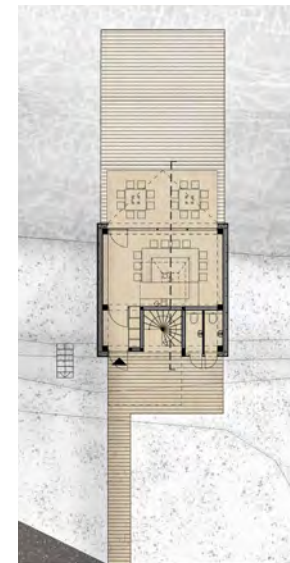
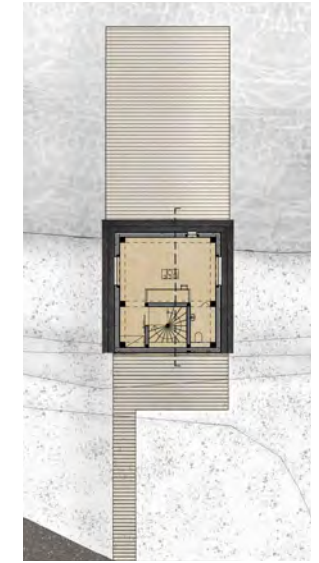
1:2000

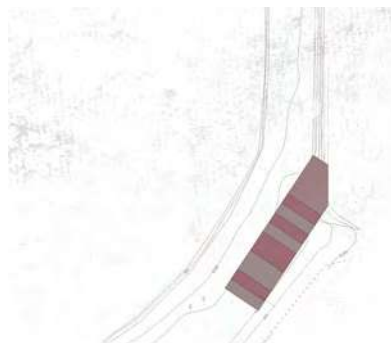
A helyszín első benyomásra különböző érzéseket váltott ki belőlem. Egyrészt kellemes volt ott sétálni, másrészt nagyon kihalt volt, minimális emberi szükségleteket sem tudta kielégíteni a terület, emiatt nincs meg a lehetőség az alapvető minőségi idő eltöltésére. Az Erőmű-tó természeti adottságainak

kihhasználása céljából egy multifunkcionális egységet terveztem, hogy a horgászok mellett más érdeklődésű látogatóknak is vonzó legyen a terület. A forma kialakításában fontos szempont volt a funkcionális egységek horgászházakhoz illeszkedő léptéktartása, de ezeket vertikálisan építettem egymásra.

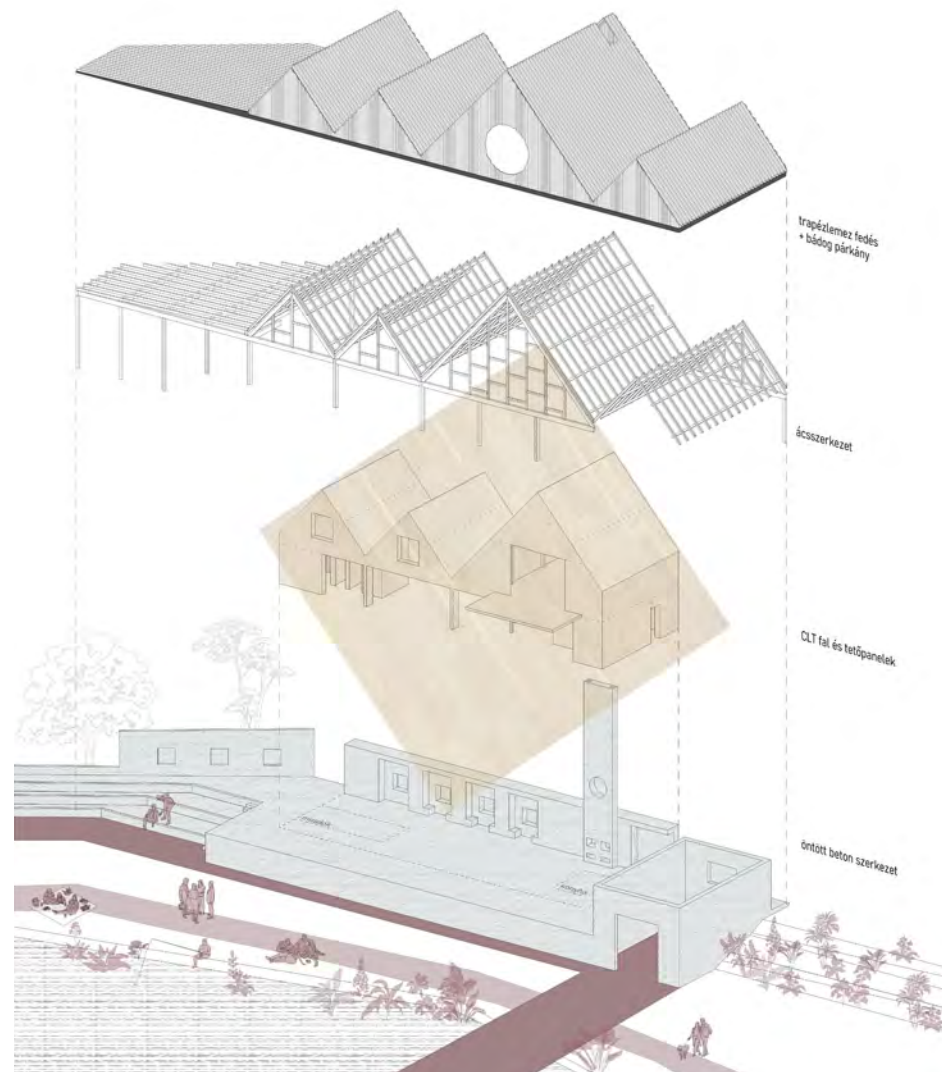
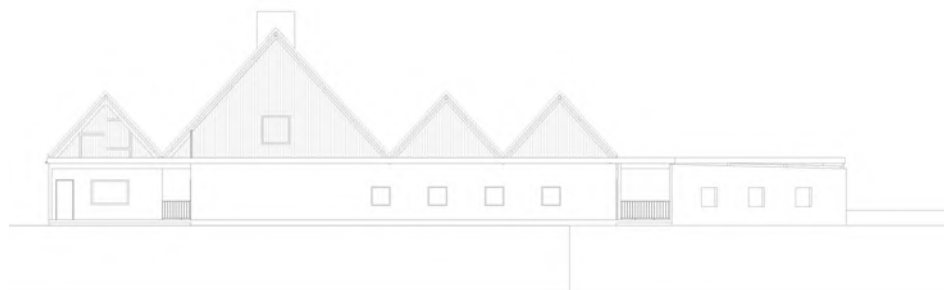

Az így létrejött tömeg kiemelkedik a környezetből, ezzel is egy tájékozódási támpontot ad a területnek. Az általam kitalált építmény egy hosszú távú fejlesztés kiindulópontja lehet.

CSÓNÁKHÁZ ÉS ÉTTEREM

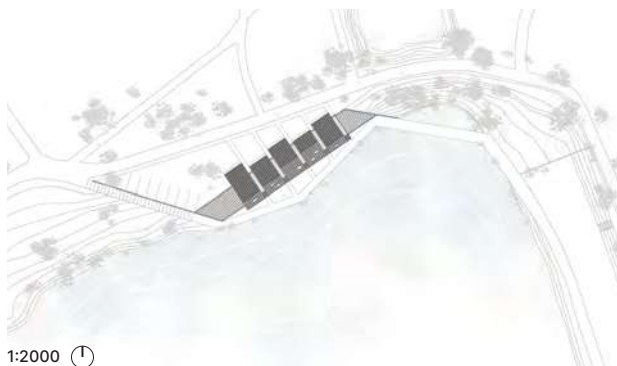
1:2000 ⌚

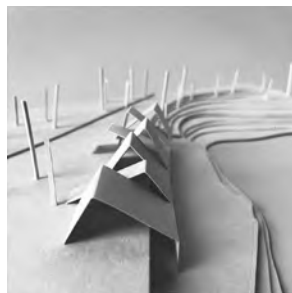
Az étterem és csónakház tervezése során a helyszín léptékének megértése és a tervezett épület folyamatos funkcionális egyszerűsítése volt a legfontosabb feladat. Az épület kapcsolódik a bányaidai Erőmű-tó partmenti töltésének tetejéhez, így az épület kialakítása a tó ideális feltárulását biztosítja.

A szintkülönbség miatt kialakított plató, a csónakház, és az étterem konyha-fala mint betonszerkezetek egy kompozíciót képeznek. Erre az aléptémenyre költözik rá a szerelt tetőzet, térhatárolás. Kis galériatere, tóparti fedett terasza és lépcsője mind arányos tartozékai egy ilyen léptékű középületnek.

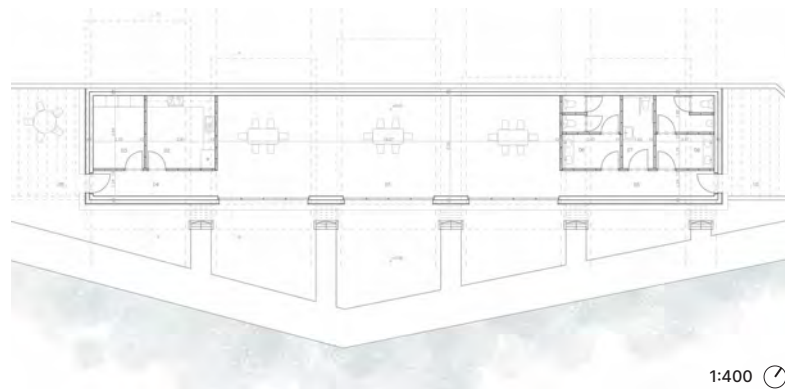
APARTMANHÁZAK
ÉS KÖZÖSSÉGI TÉR

1:2000

A terv a tó északkeleti sarkában lévő támfal helyett épített új támfal kialakításával egybekötött tereprendezés. Az itt kialakított kapcsolattal biztosított a tó könnyed körbejárhatósága és a terület jobb kihasználása. Az új támfal hozza létre a tervezett épület helyét. Az alsó sávban található minden közösségi funkció, az efelett elhelyezkedő apartmanházakkal jön létre egy egységes, mégis sokszínű épülettömeg. Az épület teljes tömege délkeleti irányban néz és nyit a tó felé, amerre kellemes hangulatú látvány tárul elénk a zöld környezettel és a karakteres házikókkal együtt.

1:400

MELEGEDŐ

1:400 ⌚

1:2000 ⌚

TÉL

NYÁR

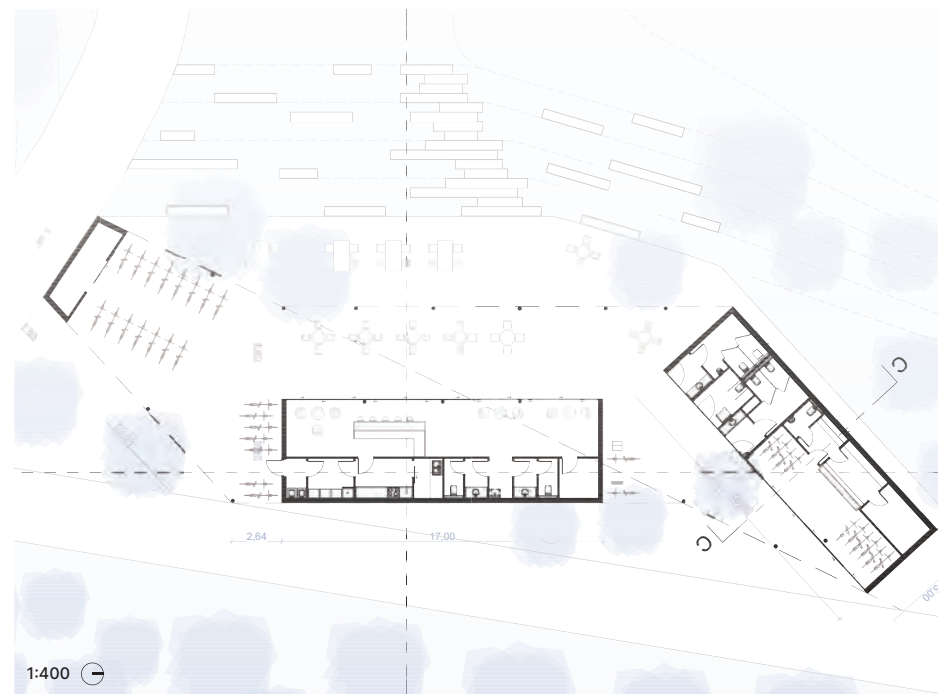
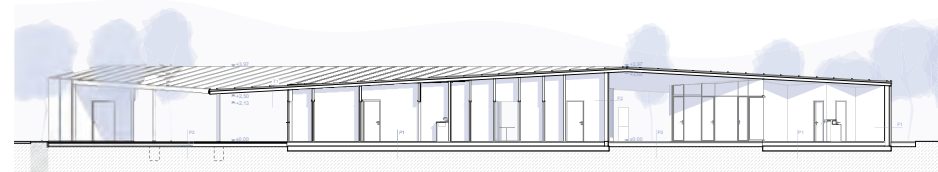
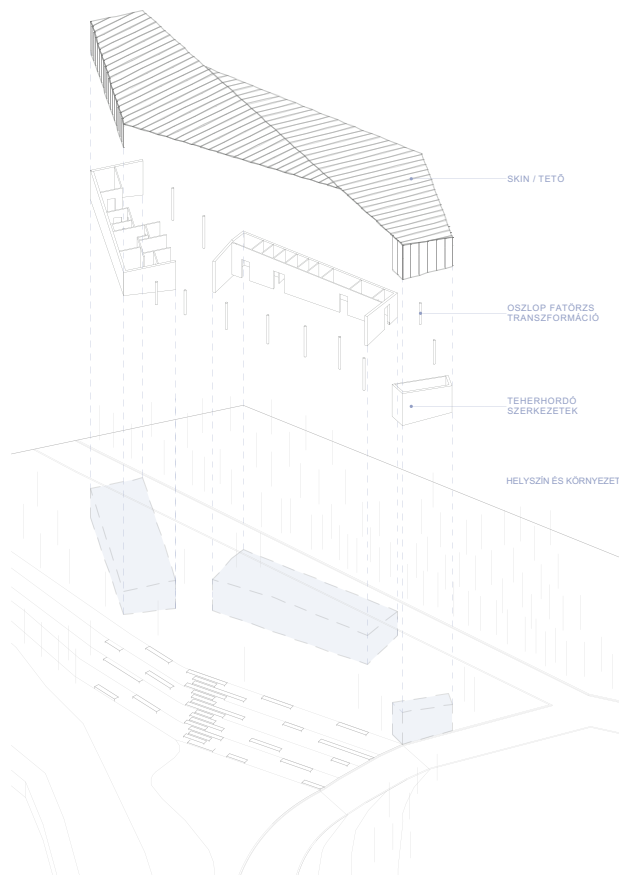

A helyszínt megismerve, nekem azok a horgászok váltak fontosabbá, akiknek nincsen a tavon horgászházuk. Nekik szerettem volna tervezni valamit, amivel mégis egy kicsit komfortosabbá tehetem az ittlétüket. A téli horgászatra való tekintettel, egy olyan melegedőt terveztem, melynek fő koncepciója a meleget adó tűz, amit az átfagyott horgászok körülülhetnek. A melegedő jó hely, hogy kicsit megpihenjenek és megbeszélhessék, milyen is volt az aznapi fogás. A tűzrakáshoz felhasználandó tűzifa adja az épület fő karakterét. Ahogy kezd beköszönten a hideg, a falak közti helyet feltöltik tűzifával, ami majd a téli használat során fokozatosan elfogy. A külső és belső oldali tűzifákat egymástól egy polikarbonát lap választja el. Ahogy fogynak a bent lévő apróbbra vágott fák, úgy lehet a kinti robusztusabb rönköket fokozatosan feldarabolni és a benti oldalra hordani. Nyáron, mikor az összes fa elfogyott, a polikarbonát lemezt leszerelve egy teljesen átszellőző nyári pavilont kapunk, mely sütögetésre vagy pihenésre kiválóan használható. Így az alapvetően téli használatra tervezett épület jól tud alkalmazkodni a nyárra megváltozó igényekhez is.

KERÉKPÁROS
PIHENŐ

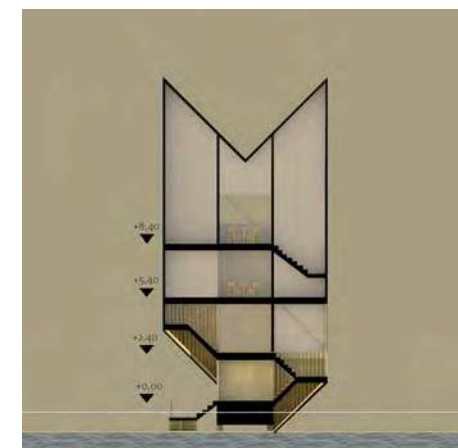
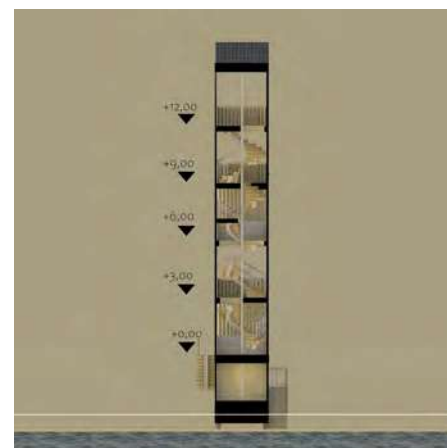
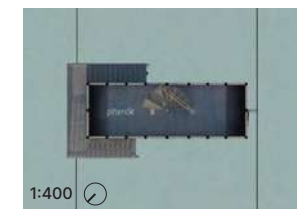
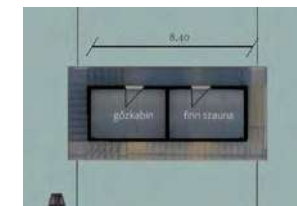
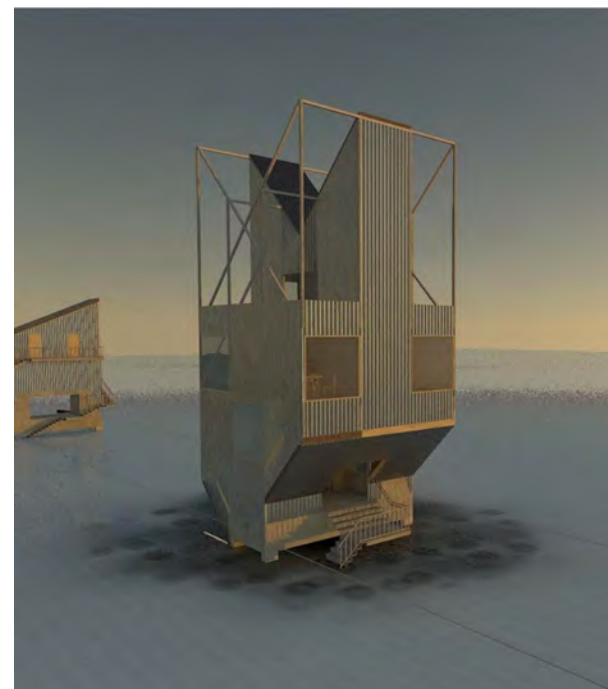
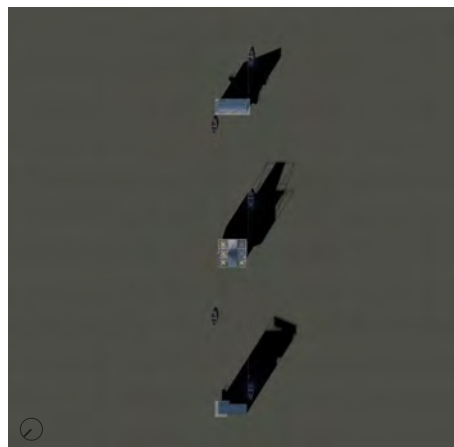
Az Erőmű-tó szép időben vonzza a kirándulni vágyó családokat, horgászokat, kerékpárosokat. De hol tudnak az idelátogató családok megpihenni, míg folytatják a kirándulást? Hol tudnak a szülők leülni és meginni egy üdítőt, míg a gyerekek a parton játszanak? Hol tudnak a sportimádók kerékpárt bérelni? Még sehol. Ezt a hiány szeretném feloldani a tervemmel, egy kerékpáros pihenővel.

Az épület a tó legforgalmasabb közlekedési csomópontjában található, távol a horgászkunyhóktól, hogy ne zavarja azok nyugalmát. A kerékpárkölcsonzót szezonálisan, míg a vendégteret, az etolható polikarbonát tábláknak és hőszugárzóknak köszönhetően, egész évben élvezhetik az idelátogatók.

Kiss Kinga

PILON-PROJEKT

A tó közepén árválkodó pilonok csak arra várnak, hogy újra hasznossá válhassanak. Belkásuk kézenfekvőnek tűnt, hiszen ki ne szeretne ezekre a betonplaccokra felmászni. A koncepcióm lényege a pilonok szerepének újragondolása mellett, olyan izgalmas funkciók megteremtése Tatabányán, amik turisztikai

forgalmat és ezáltal nagyobb népszerűséget és megbecsülést teremtenek az itt lévő összebarkácsolt halászházaknak. A megközelítést drótköteles csónakpálya tenné még izgalmasabbá. A könnyűszerkezetes vázas rendszer légies és a környezethez igazodik. A kilátás minden irányból új perspektívát mutat meg.

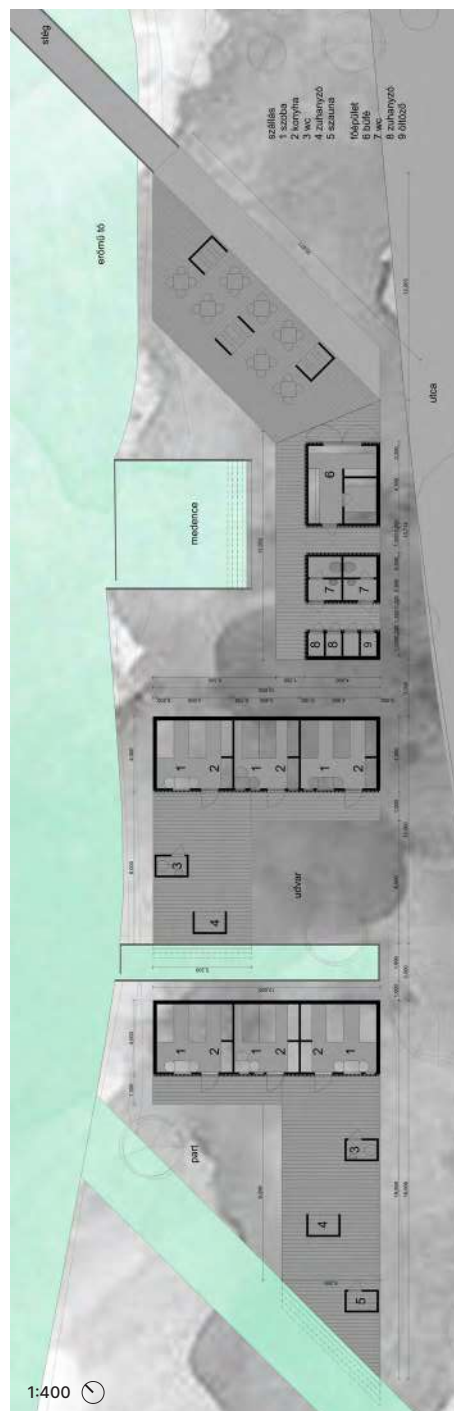
ERŐMŰ-TÓ KEMPING

A tó környezeti adottságait és problémáit vizsgálva született meg az ötlet, az Által-ér által levágott horgásztábor területének hozzácsatolásáról a szabad partszakaszhoz. A koncepció megalkotása a tábor fejlesztésének és a szabad part kibővítésének célját szolgálja. A tervezett kemping egy egyenes vonal, mely rendezetten rendezetlen belső világot rejt. Intuitívan elszórt többfunkciós

dobozokkal, tűzrakó helyekkel, áttörésekkel megszakított közlekedő sávval és horgászatra kijelölt helyel csatlakozik a tábor épületéhez. A szabálytalan téri elrendezést egy, a megfelelő helyeken, amorf formákkal áttört tető fogja össze, mely hangulatos teret hoz létre és alkalmat teremt az elvonulásra és a csoportos időtöltésre egyaránt.

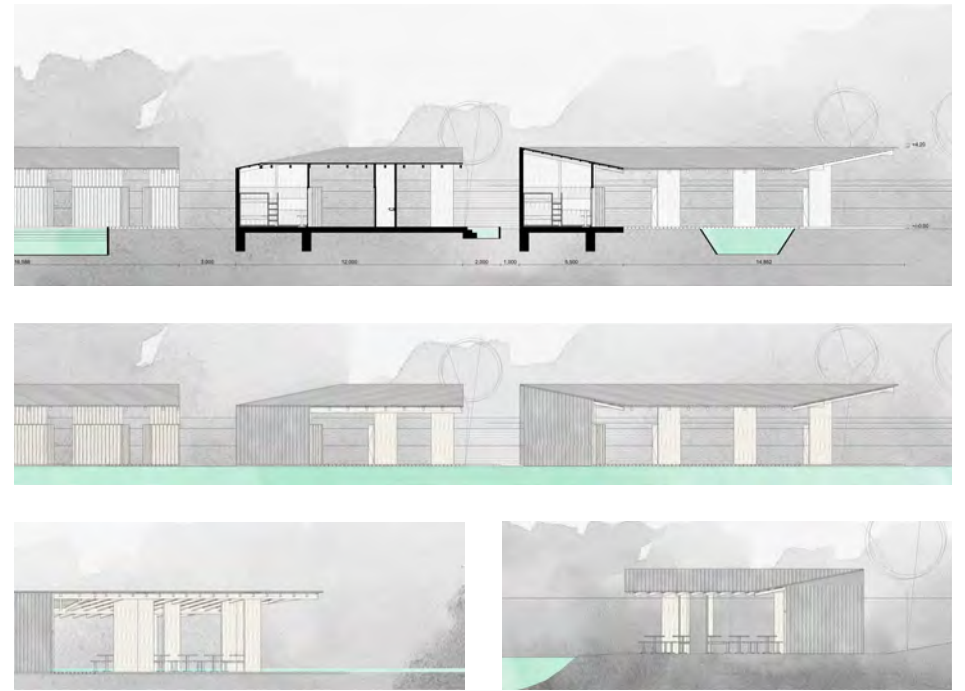
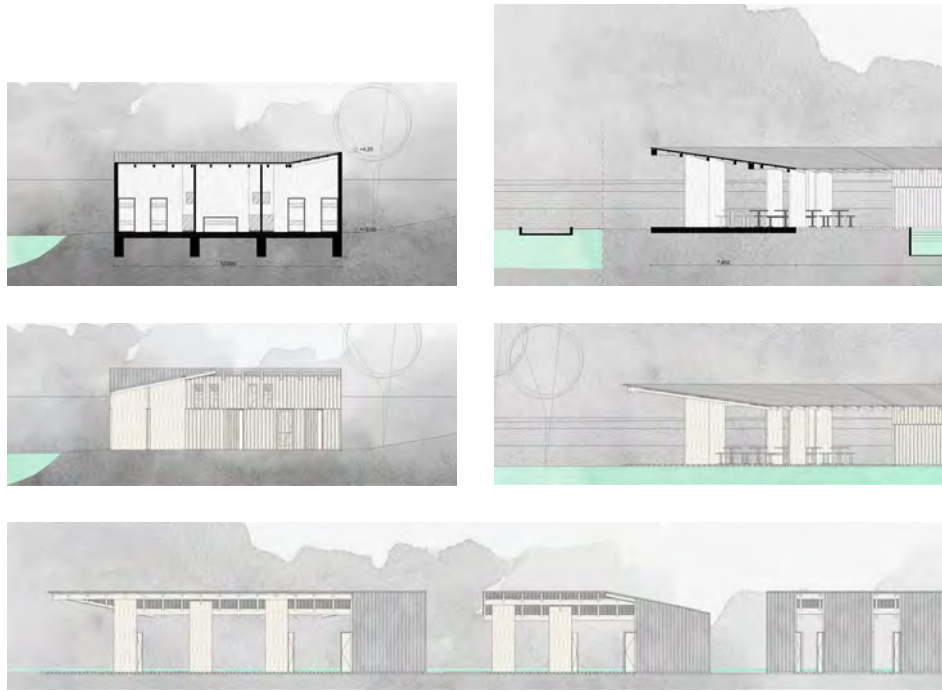
TATABÁNYA
PIHENTETŐ

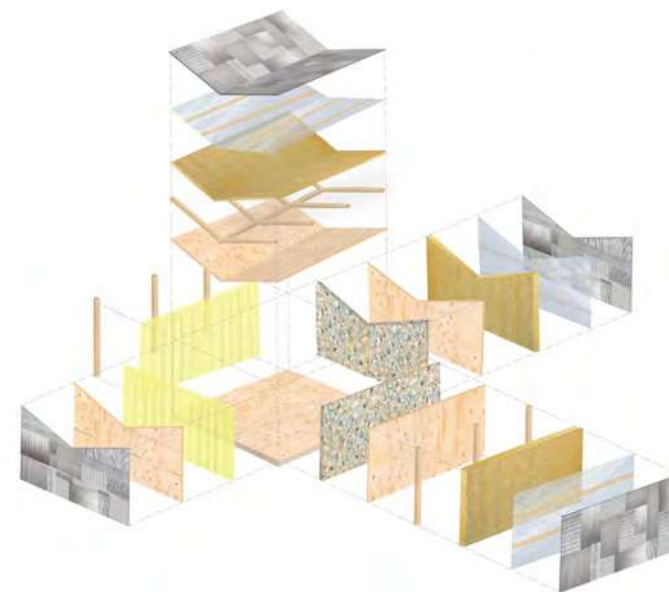
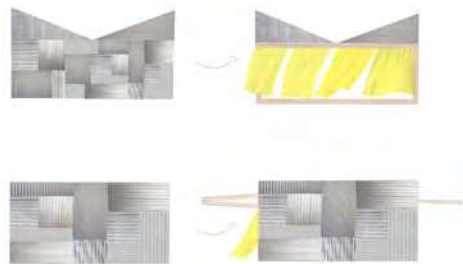

A koncepcióban a legnagyobb szerepet a víz és a szárazföld viszonya kapta. Éles vonal választja el őket, de szorosan összefűződnek. Az ipari elemek jelenléte és a tópart organikus formáinak ellentétje a helyszín jellemzője. Ezt a hangulatot igyekszik megtartani az épület is melyben alvóhelyek, vizesblokkok, és

egy kávézó kapott helyet. Az épületek alaprajzilag, használhatóságilag is követik a cölöp házakat. Az alvó helyiségeken kívül, „dobozokban” található a WC, zuhanyzó. Az épület anyaghasználatát a környék egyszerűsége ihlette. Szerelt tetőszerkezet, hullámlemez és faburkolat a mérvadó.

A horgásztábor egy moduláris épület az Erőmű-tó partján, mely maximum 15 gyerekeknek biztosít alvóhelyet. Az épület formavilágát a környező házak nyeregtetője, az anyaghasználatát pedig a környéken gyakran felhasznált hullámlemez inspirálták. A tető dinamikussága, a sárga elválasztó függönyök, valamint a belső terekben használt újrahasznosított műanyagból készült szivacs fedések hívogatóvá, játékosá teszik az épületet a gyerekek számára. A modul oldalai kinyithatóak, mely közelebb hozza a táborozókat a természethez és nagyobb teret biztosít.

1:400

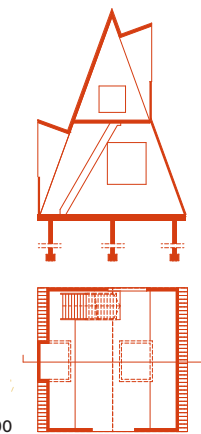
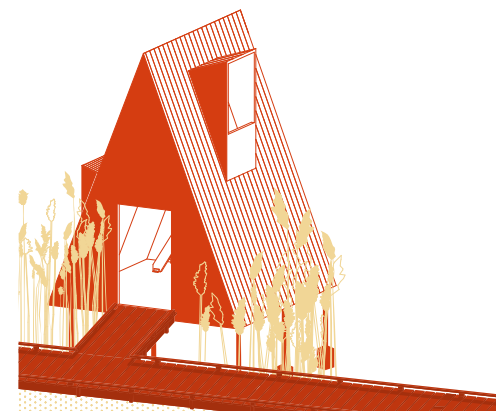
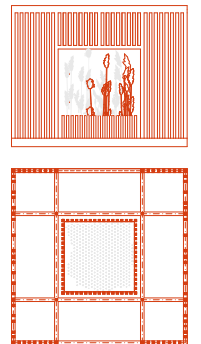
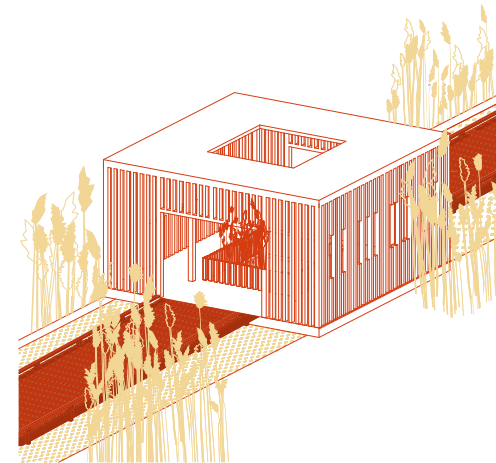
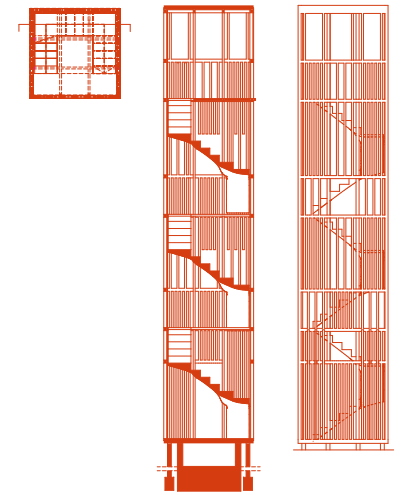

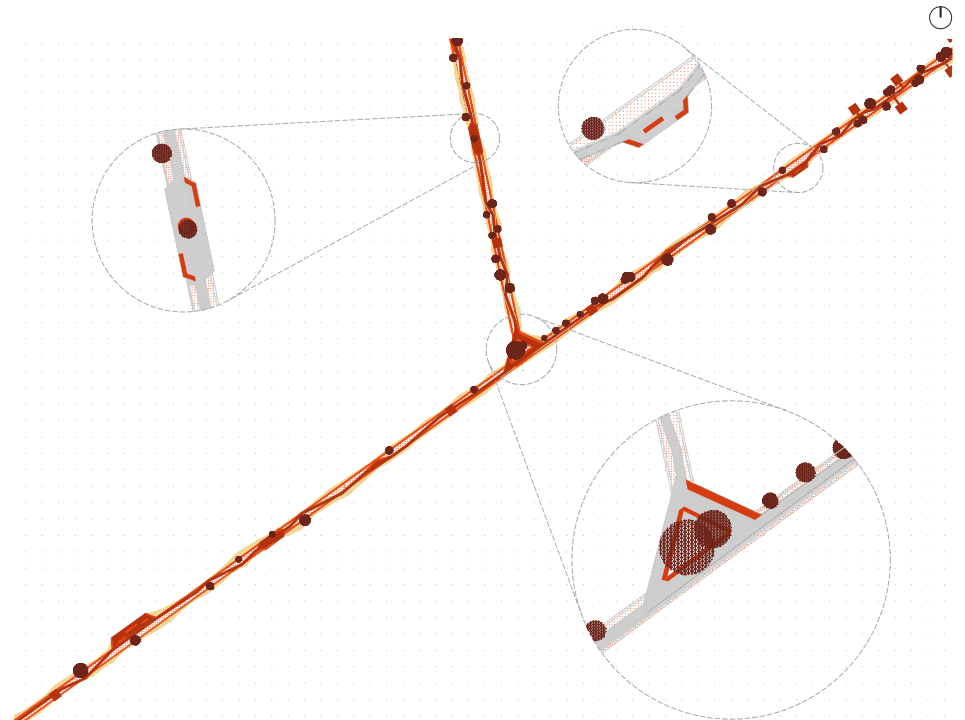
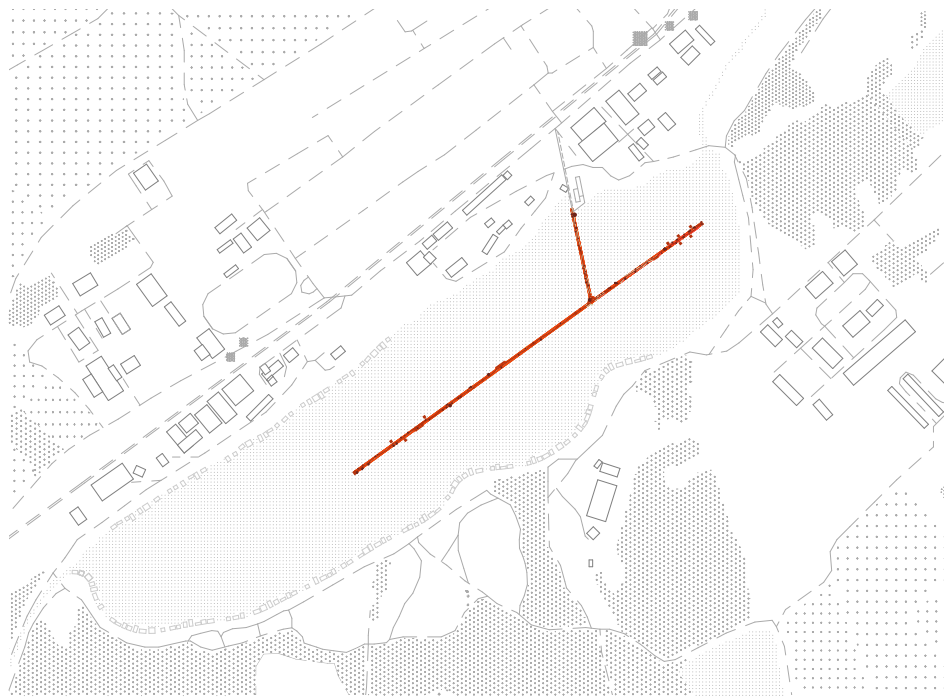

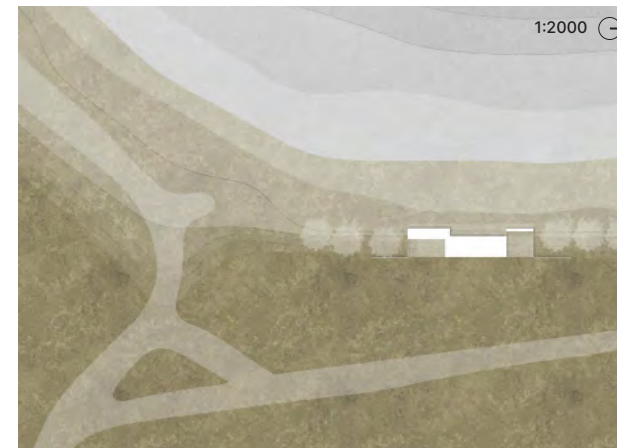
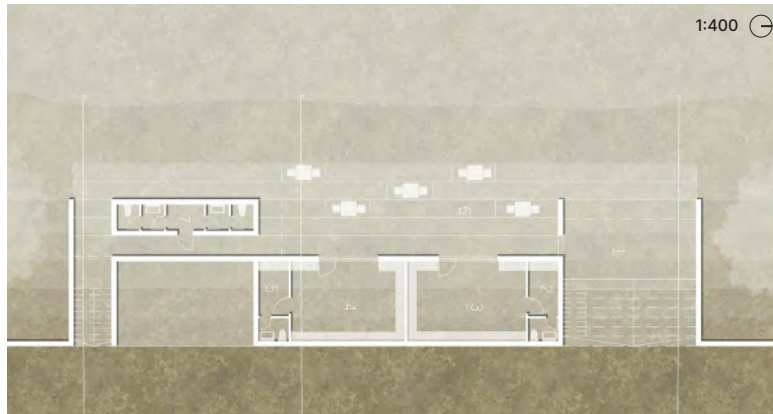
Szerettem volna megtalálni azt a perspektívát a tóról, ahonnan szemlélve minden ember bele tud szeretni az elé táruló sokszínű, festői tájba. A tó körül sétálva többségében privát térként használt hátsókatákat találunk, a horgász- házak víz felé néző főhomlokzatainak látképe egészében csak ritkán tárul elénk.

Ezen vágyam megvalósítására a tó közepén lévő egykori terelőgát revitalizációjaként terveztem meg az Erőműi tavi tanösvényt, amely találkozási, sportolási, kikapcsolódási lehetőséget kínál az odalátogatóknak és a helyieknek egyaránt.

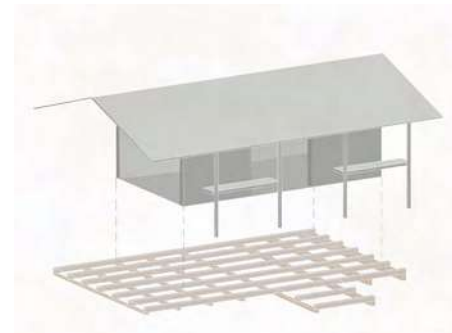

1:400

Alapkonceptióm egyik legfontosabb eleme a terepviszonyok kihasználtságára irányult, ez a helyszínválasztásomon is látszik. Az épület a „Közösségi lépcső” nevet kapta. A különböző építményelemeken különböző funkciók kapnak helyet. Az épület vályogbetonból épül, ami fellaasztja a beton alapfeszességét. Az egyik lépcsőt kihasználva egy szabadtéri mozi jött létre, és mikor éppen nem zajlik vetítés, a vászon felhúzható és a látogatók élvezhetik a kilátás szépségeit a tóra. A középső tömb a pecabolt funkció mellett még egy büfével bővül, amelyeknek izgalmas megnyitása fellasztja a homlokzatot. A büféhez szorosan kapcsolódó alsó lépcső a fogyasztótér, ahová lehelyezhetők asztalok és székek és a kilátás mellett a büfében kapható hamburgereket is élvezhetik a látogatók. Az épület tetejére ahogy felérünk egy kilátópontra jutunk, ahonnan, ha továbbmegyünk, egy játszótérrel találkozhatunk.

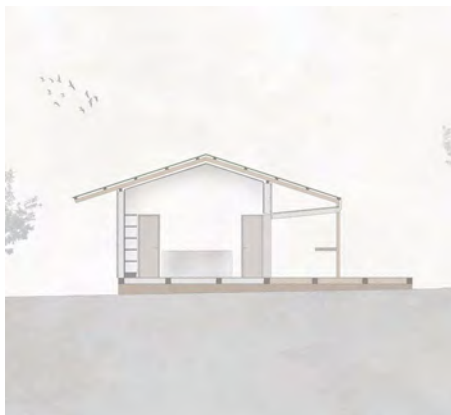
1:2000 ⌚

A helyszín bejárása során engem az foglalkoztatott leginkább, hogy mi az, ami hiányzik erről a kis helyről, mi az, amivel használhatóbbá lehetne tenni, mi az, amire jelen helyzetében szüksége van. Mindemellett tetszett a hely pecaházakban való egysége, de egyben változatossága. Ezen gondolatokból született meg a döntés, hogy egy kisboltot szeretnék ide tervezni, mely jellegében illeszkedik a hely szelleméhez, de valamilyen formában felismerhető. Így tehát anyaghasználatában és formájában hasonul, funkciója pedig megmutatkozik a felnyitható, betekintés nyújtó bejáratról és a kirakatról. Fontos, hogy ez egy lehelyezhető „dolog”, nem másítja meg a helyi adottságokat, nem igényel terepmunkát. Azt gondolom, hogy azok az emberek, akiknek itt van házuk vagy ide járnak horgászni, esetleg más okból kötődnek a helyhez egy kis közösséget alkotnak, így szerettem volna kialakítani egy fogyasztói teret, ahol egy kávé mellett lehet beszélgetni, kikapcsolódni.

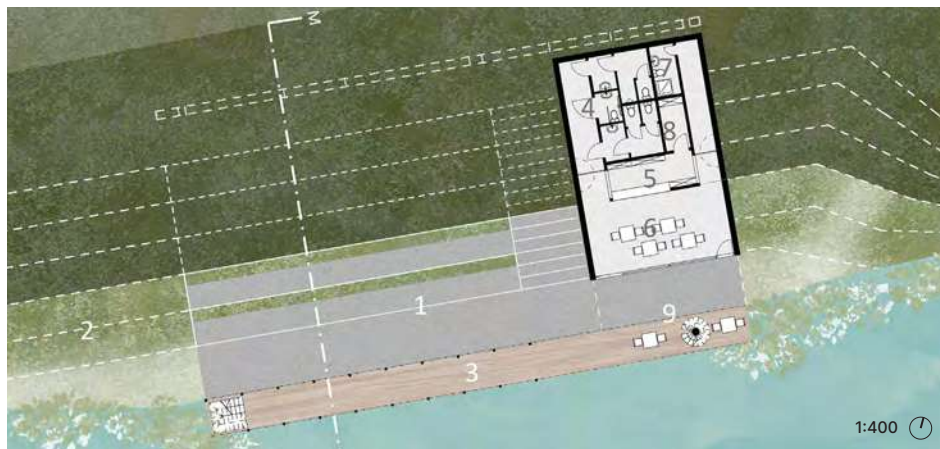

1:250 ⌚

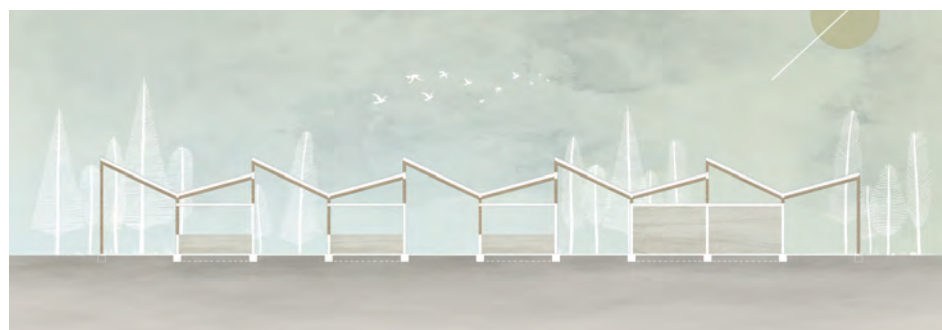
1:2000

1:400

A tó körül az ember mindig a vizet keresi tekintetével, mely a horgászok árnyékában sokszor nem látható. Egy olyan multifunkciós hely kialakítása volt a célom, ahol mindenki a tó vizének látványába merülve kapcsolódhat ki. A kertmozi és kocsmát egy lépcsőzetes park fogja közre, ami minden korosztály számára ideális. A multifunkcionális, állvány-szerű konstrukció lehetővé teszi a vetítövásznon rögzítését a mozihoz, továbbá a kocsmá részére is fogyasztó teret képeznek az emeleti teraszok. Fontosnak tartottam, hogy a torkolat felvirágozzon, és a tó egyik fontos csomópontjává váljon.

A tó környékének békés és egyedülálló hangulata egyből megihletett. A nyugalom és a hobbi iránti elhivatottság tükröződött az Erőmű-tó partjáról. A tó híd melletti csücskében ennek a kis horgász közösségnek és családjaiknak szerettem volna mindenképp egy találkozóhelyet kialakítani. Úgy éreztem,

hogy ezen a helyszínen egy halas piac, büfé, közösségi terasz abszolút működne. A piac a nem horgászok számára is közösségteremtő hely, reggeltől estig remek kikapcsolódási, üzleti és étel-italfogyasztási lehetőség. Egy nyitott, kültéri építményt hoztam létre, ezzel is utalva az ott lévők természetközelségére.

Szalai Luca

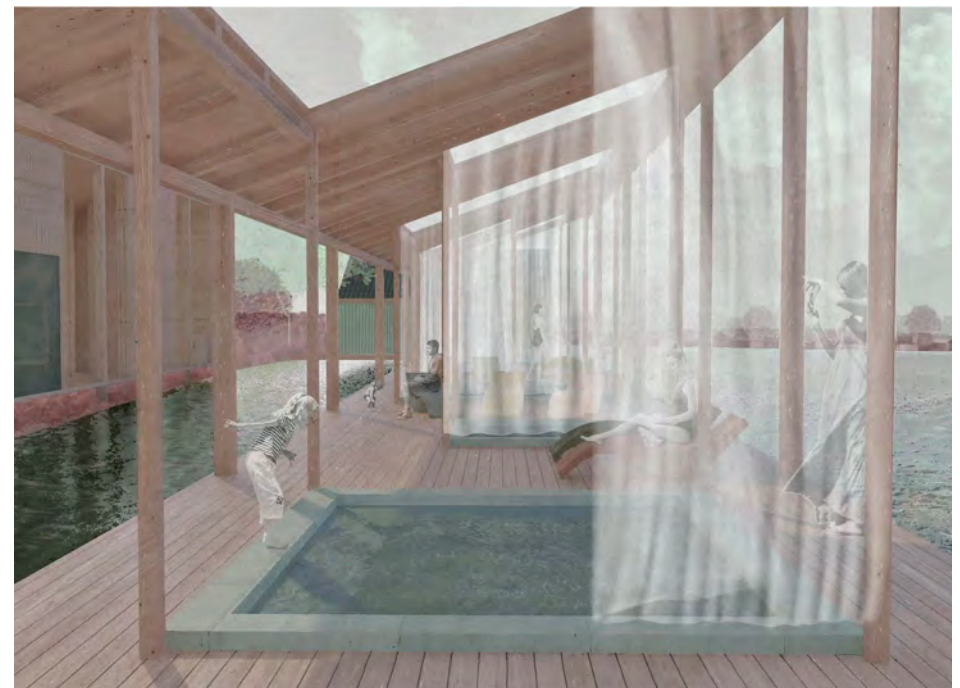
FÜRDŐ

A terv célja a fürdés lehetőségének megteremtése: medence a tóban, víz a vízben elv szerint. Az épület a meglévő sor folytatása és lezárása, ami kihasználja a szintkülönbségeket. Az épületet három funkcionális sávra lehet bontani, amelyeket egy tető fog össze. Az úthoz közel kaptak helyet a kiszolgáló funkciók, mint a bár, a mosdók és az öltözők. Lejebb

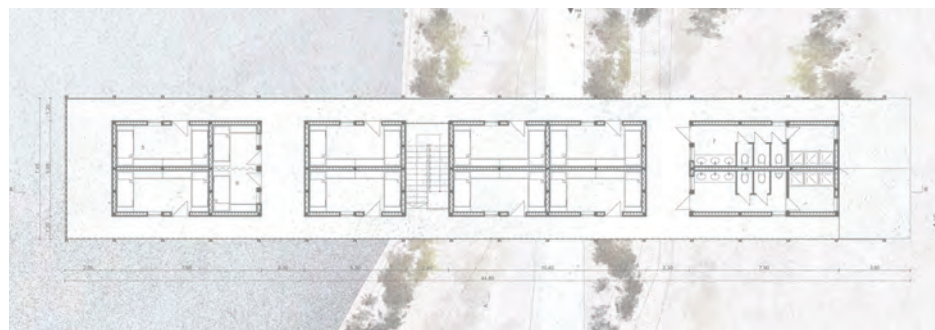
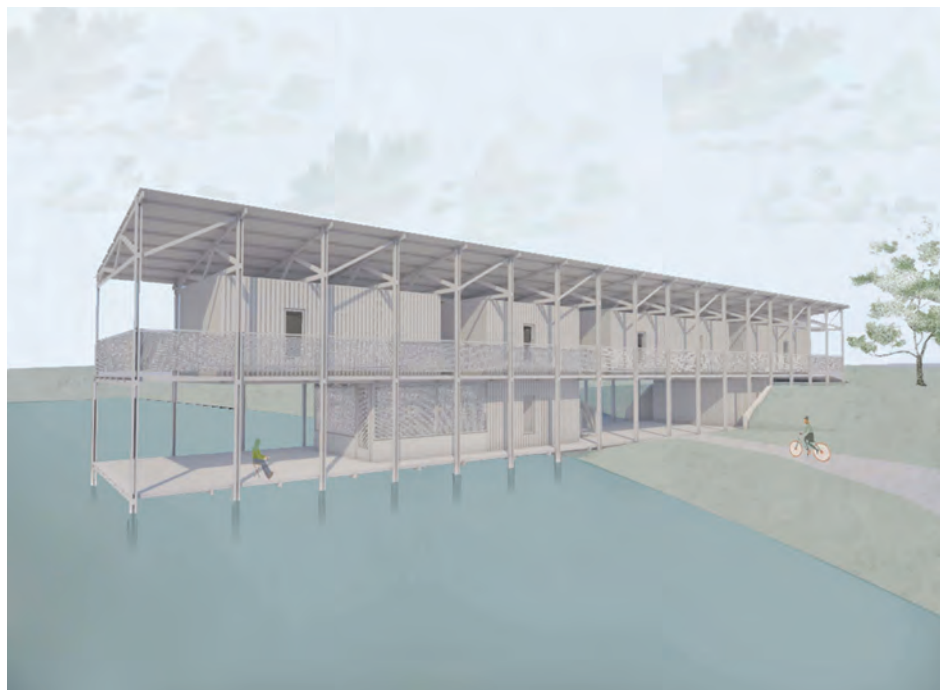
kaptak helyet az élményt nyújtó funkciók. A második sávban helyezkednek el a szaunák és zuhanyzók, végül a harmadikban pedig a medencék. A víz felé egyre jobban kinyílik az épület. Anyagában is egyre könnyedebbé válik: A kiszolgáló sáv betonból készül, a többi rész fából. A fém hullámlemez tetőfedés igazodik a környező házakhoz.

Vida Stefánia

TÜSKEVÁR GYEREKTÁBOR

A helyszínre érve engem is magával ragadott a Hűtő-tó különös világa, azonban láttam egy-két hiányosságot. Az egyik ilyen, egy fogadó épület volt, a másik; a gyerektábor jelenlegi körülményei. Tatabánya ipari múltja és a természet egyszerre, szoros összhangban léteznek, így ezt fontos szempontnak tartottam az anyagválasztás, és a formalkotás kapcsán. Ötvözve a fémet és a fát, kaptam egy egyszerre meleg, természet közeli, hívogató épületet, ugyanakkor kellően józan és funkcionális házat. Szerettem volna az idelátogatóknak bemutatni ezt az igazi „szomszédoló vízi életet”, ezért is helyeztem félig a vízre, s vágtam keresztül egy bicikli úttal.

A környezettudatosság, a fenntarthatóság és az erőforrásaink megváltozott szemléletű használata aktuális, létfontosságú kérdés. Milyen a jövőképünk, hogyan szeretnénk élni? Miként viszonyulunk a környezetünkhöz? Változásra, szemléletmód váltásra van szükség ahhoz, hogy a természet, a környezet pusztulását megakadályozzuk.

A fenntartható fejlődés egy olyan komplex folyamat, amely a környezeti erőforrásokat úgy alkalmazza, hogy hozzájárul, és nem csökkenti az elkövetkező nemzedék életét és esélyeit. Ez Herman Daly értelmezésében az életminőség javulását jelenti, miközben a támogató ökoszisztémák eltartó képességének határain belül maradunk. A fenntartható fejlődés nem kizárólag környezeti kérdés, holisztikusan szemlélve az elkövetkező korosztály számára a társadalmi igazságosság érvényesülését, a környezeti erőforrások megóvását és a gazdasági viszonyokat is szükséges tanulmányozni. A környezetünk meg gondolatlan rombolása, a túlfogyasztás és a klímaváltság miatt sürgősen változásokra van szükség.

Stephen McKenzie szerint a társadalmi fenntarthatóság legfontosabb törekvése a környezettudatos és környezet-etikus hozzáállás, amely az

életminőség javításának szándékával a szociális igazságosságot (például a szegénység elleni küzdelmet és a diszkrimináció felszámolását) valamint az anyagi jólétén kívül az esélyegyenlőséget (például az egészséges környezeti feltételek biztosítását és a demokratikus jogok érvényesítését) tűzte ki célul.

Tatabánya a társadalmi befogadásra, a helyi identitástudat erősítésére, valamint a lakosság szociális állapotára és a városi polgárok, a fiatalok helyben megtartó képességére fontos feladatként tekint. Támogatja a generációkon belüli és a nemzedékek közötti szolidaritást, a korosztályi együttélést és a szomszédsági kapcsolatrendszereket is. A térségben kiemelt jelentőségű a társadalmi felelősségvállalás és részvétel az esélyegyenlőség, a hátrányos helyzetű lakosság

arányának csökkentése és szociális felzárkóztatása terén egyaránt.

A vizsgált város a fenntartható életért a klimatikus, környezeti változások enyhítésére és ahhoz való alkalmazkodóképesség kialakítására törekszik. A helyi környezeti kérdések többek között a természet- és környezetvédelem, a zöld hálózatok mellett az energiagazdálkodás, a hulladék- és vízgazdálkodás és a zöld közlekedés témaköreit érintik. A helyi erőforrások felhasználása a városi lakosság gyarapodását szolgálja, az épített környezet pedig lehetővé teszi a közösségek alakulását, fejlődését.

A fenntarthatóságért a tatabányai önkormányzat és az egyetemi építészképzés is sokat tesz. A féléves kutatás, vizsgálat eredményeként mindkét fél profitált az együttműködésből.

Olyan fontos témaköröket érintettünk a felsőgallai feladatoknál, mint a kortárs lakóépület tervezés és a vidéki élet, a lakozás és életforma, a település és strukturáltság, a tájtól a kertig, valamint a lépték és a karakter. Az identitást képző, kultúrtörténeti örökséget, és annak kortárs átértelmezését is tanulmányoztuk a bánhidai Erőmű-tóval foglalkozó terveknél.

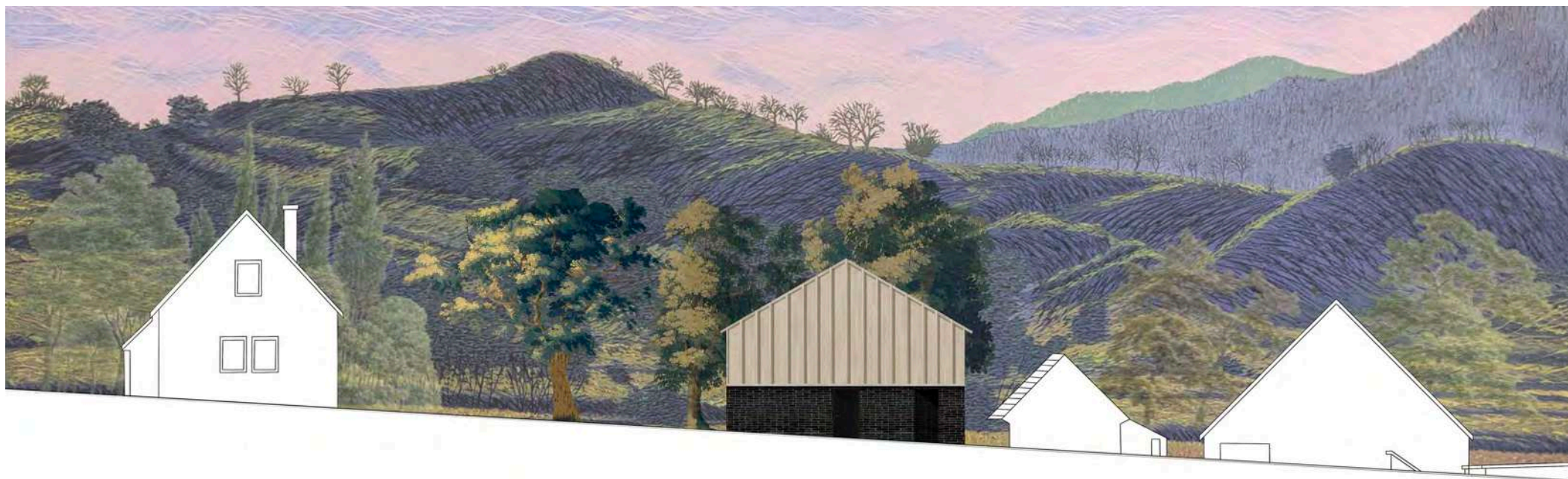
Tatabánya számára a legfőbb konklúzió, hogy léteznek a helyi sajátosságokból táplálkozó fenntartható életmódok. A múlt értékei mentén, a hagyományokra alapozva lehet tovább vinni a viselkedésmódokat. Napjainkban a vidéki lakhatás vonzó alternatíva a nagyvárosi felgyorsult életvitelből történő kiszakadásra. A technikai fejlődés, a digitalizáció és az otthoni munkavégzés (elsősorban a világjárvány miatti) elterjedése folytán a vidéki élet egyre népszerűbb lett. Az egyetemi kurzus családi házai és kisléptékű vízparti építményei jövőképet, irányvonalat mutatnak Tatabánya számára és igyekeznek támogatni, előmozdítani a helyi közösségek fejlődését.

A tanszékünk az oktatás során kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a hallgatók a tervezési munkákat nagyfokú társadalmi érzékenységgel, közös jövő iránt érzett felelősségtudattal, kreativitással és megfelelő műszaki tartalommal valósítsák meg. Tapasztalatunk szerint, az építészhallgatók érdeklődése egyre inkább az olyan egyetemi feladatok felé fordul, amelyek életszerű szituációkban teszik próbára a tervezési tudásukat. A tatabányai kurzusok tematikája, feladatai azáltal, hogy valós

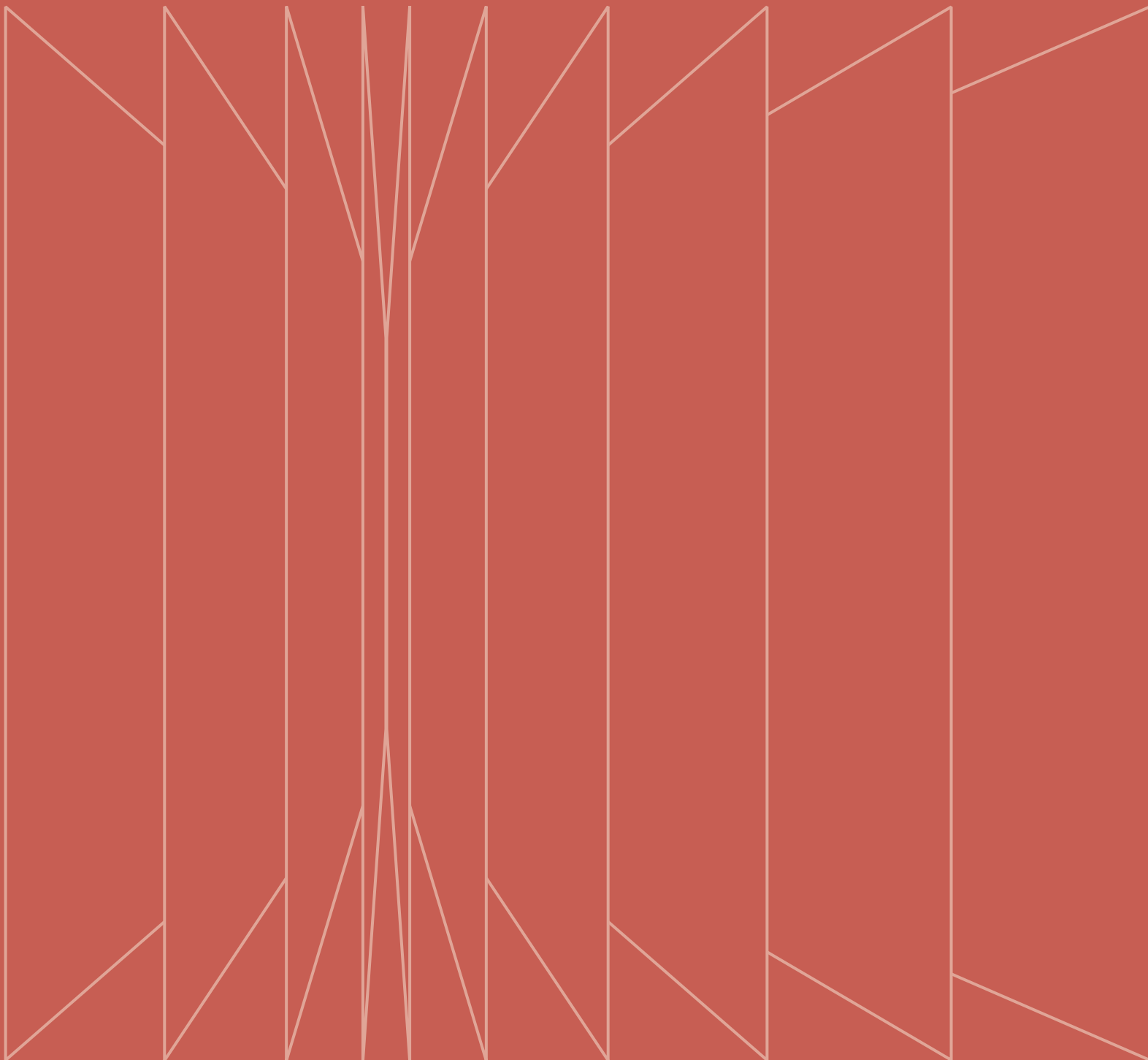
körülményekre és igényekre reagáltak, segítették a hallgatókat, hogy a gyakorlatban is alkalmazható tudás birtokába jussanak.

Felnőtt egy olyan fiatal generáció, amely jellemzően már tudatosan él (pl. környezetbarát termékeket választ, újrahasznosít), érzékenyen reagál és fogékony az ökológiai problémák iránt. A fenntarthatóságról való párbeszéd során nem lehet figyelmen kívül hagyni az egyetemi építész-képzésben sem, hogy a felelősségteljes tervezői magatartás az anyagokkal való takarékosagra, a megfizethető megoldásokra, a környezettudatos és a gazdaságos megvalósításra törekszik. Miből, mennyit és mekkorát szabad építeni? Fontos a tervezett ház, az építmény léptékének, mértékének a kérdése, mert csak, ami racionális, az fenntartható.

A partnerség eredménye, hogy Tatabánya városrészeiről, érdekes területeiről, telkeiről és a fenntartható, megújulni képes életmódok problémájáról a döntéshozók, az önkormányzat, a BME Lakóépülettervezési Tanszék oktatói és hallgatói között megindult egy diskurzus, együttgondolkodás. Mi, a tanszék oktatói, bízunk abban, hogy ez a párbeszéd a jövőben is folytatódni fog.

Tanszéki műhelyek

A fenntarthatóság általános társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi problémáján belül mindenkinek meg kell találnia azt a területet, ahol a legtöbbet tud tenni. Lakóépületekkel foglalkozva természetes, hogy nem a globális vagy országos kérdésekre keressük a választ, a mi léptékünk általában egy épület, legfeljebb egy kisebb épületcsoport. Tennivaló itt is akad bőven.

A környezettudatos lakhatás témája három alapvető kérdés, a létrehozás, a fenntartás és a használat köré csoportosítható: hogyan és miből építsünk, hogyan takarékoskodhatunk a lakhatáshoz szükséges energiával, milyen lakáshasználati módokkal csökkenthetjük az épület ökológiai lábnyomát. Mindhárom kérdésen belül meg lehet találni az építész, a tervező kompetenciáját és felelősségét.

Építés, bontás, átalakítás: csak akkor építsünk, ha feltétlenül szükséges, vagy ha az építés az optimális megoldás. A legtöbb épület felújítható, korszerűsíthető, akár technikai, energetikai, akár lakhatási szempontból alkalmassá tehető a mai kor igényei számára. A megőrzés legyen az első, a bontás legyen az utolsó megoldás. Ha építünk, ügyeljünk a felhasznált anyagok és szerkezetek kiválasztásánál a teljes életciklusra vonatkozó fenntarthatóságra, beleértve a ház utóéletét is.

A fenntartás, az energetika kérdése csak részben az épületgépészek felelőssége, az építészek is sokat tehetnek azért, hogy az energiamérleg kedvező legyen. Első és talán legfontosabb elv, hogy ne pazaroljunk: csak akkor építsünk, amekkora szükséges. Az is rajtunk múlik, hogy ez a jól méretezett tér megfelelően kis lehülő felülettel, kompakt tömeggel bírjon. A jó építész kihasználja a benapozást, a tájoláshoz és a telepítéshez választ megfelelő hőszigetelő és hőtároló szerkezeteket.

A harmadik, minket leginkább érdeklő terület az épületek fenntartható használata. Rendkívül sokrétű téma, jelenleg még több szempontból is kísérleti terület. Kiindulás lehet a tértartalék megléte, amely a modern építészet elképzeléseivel szakítva a funkcionális minimum feletti területekkel számol, elősegítve a lakóhely rugalmas használatát. Tovább lépés a flexibilis térszervezésű épületek létrehozása, ahol a helyiségek egy része akár ideiglenesen, akár tartósan funkciót válthat. A strukturalista hagyományokra épülő gondolat radikális változatában sokszor azonos méretű, funkcionálisan nem meghatározott terek sorozatával találkozunk.

Fenntartható módon lakhatunk közösségi lakóhelyeken is. Ezek ismert formái a cohousing, a shared house, a hostel, a kollégium, a közösségi lakás, illetve ezek mindenféle átmenete és kombinációja. Ezek a sokszor még kísérleti konstrukciók takarékosak, egy főre jutó alapterületük a szokásosnál kisebb, ennek ellenére használati értékük magasabb.

Bár az építés és a fenntartás kérdése megkerülhetetlen, lakóépületekkel foglalkozó, tervező építészekként a műhelyünk fő érdeklődési iránya a flexibilis és közösségi lakótérhasználat.

A MŰHELY TAGJAI

Hild György DLA, Jancsó Miklós DLA, Mándoki Réka,
Máthé Dóra, Peitl Péter, Weiszkopf András DLA

A Kraft műhely azt vizsgálja, miként hatnak a szakmánkon belüli építési folyamatok, illetve az építészethez kapcsolódó gyártó, fejlesztő és művészeti diszciplínák az építészetre. Az építés technológiai sokszínűsége, az iparművészet, a tárgykultúra, a képzőművészet és a modellezés, valamint a kisléptékű tárgykísérletek tervezésre gyakorolt hatása, illetve az ezek közötti kölcsönhatások, szinergiák tudatos keresése áll a műhely tevékenységének központjában.

Az előregyártás, az iparosított gyártásban előállított termékek megismerése, felfedezése és újraértelmezése az építészet számára ma kimeríthetetlen inspirációs forrásként szolgál. Az építőiparban rendelkezésre álló megszámlálhatatlan mennyiségű anyag az építész kezében eszközzé válik, hogy felületeket, hangulatokat, részleteket hozzon létre. Célunk a lehetséges felhasználási módok számának tudatos tágítása, az anyaggal történő kísérletezés, új utak keresése.

A műhely tagjai alkotó tevékenységükkel, kutatásaikkal és egyetemi kurzusok keretén belül is keresik az alkalmazott iparművészet, a klasszikus kézműves mesterségek és az építészet találkozási pontjait. A meglévő épületállomány megfigyelésével, a kihalóban lévő iparos anyagok bemutatásával és történeti rendszerezésével hiánypótló ismeretanyagot gyűjtünk. Az építőipar még létező mesterségeinek kézműves fogásait vizsgáljuk, amely tudás bár nem akadémikus, mégis meghatározó a kivitelezés és az építésről való gondolkodás során. A kézműipar kortárs lehetőségeit, tendenciáit tárjuk fel műhelylátogatások, manufaktúrák és meghívott alkotók, vendégek segítségével.

Tudatosan keressük a kapcsolatot más művészeti ágak képviselőivel. Egy olyan korban, amikor mindent szabad, és egyre kevesebbet lehet, egyre fontosabb saját elméleti alapállásunk kialakítása: problémafeltárás,

majd a problémával kapcsolatban kialakított alkotói válasz. Építészeti megközelítésünk ezért ma mindennél közelebbi rokonságban áll a képzőművészeti alkotók egyéni kísérleteivel. Célunk, hogy a magyarországi fiatal és középgeneráció művészeivel együttműködésekkel alakítsunk ki, és a megismerés segítségével csiszoljuk építészeti látásunkat.

A makettezés hasznos médium az építészek eszközeinek palettáján. Makettépítés közben nehezen elképzelhető, rejtett, vagy akár váratlan összefüggésekkel találhatjuk szemben magunkat, ami újabb gondolatokat generálhat. A Kraft műhely a tervezésben, így a tervezés oktatásában is kiemelt jelentőséget tulajdonít a modellkészítésnek, a csinálás, építés által fejlesztett építészeti gondolkodás elsajátításának. A makettezés azonban nemcsak hasznos tervezésmódszertani eszköz: tárgyak, modellek készítése a felszabadul alkotás örömét is magában rejti.

A Kraft műhely célja, az építőanyagok, iparművészek, képzőművészek, a modellezési technikák és a szabad tárgyalakítás megismerésén keresztül a mindannyiunkban rejlő alkotó energiák felszabadítása.

A MŰHELY TAGJAI

Falvai Balázs DLA, Ghyczy Dénes, Gulyás Eszter, Gyárfás Noémi, Nagy Márton DLA, Nedeczky Zsolt, Szederkényi Lukács, Török Dávid DLA, Varga Noémi, Varga Tamás DLA

A Szociális Lakhatás Műhely az építész szerep felülvizsgálatával, a társadalom perifériáján, a létbizonytalanságban élők, a támogatásra szoruló felzárkóztatásának, megsegítésének építészeti eszközeivel és módszereivel foglalkozik.

Az építészet egy összetett, sokrétű feladat, amelyben az építész tevékenysége folyamatosan változik. Ahhoz, hogy erre a változó szerepre fel tudjuk készíteni a hallgatókat, már az egyetemi évek alatt fejleszteni és erősíteni szükséges bennük számos olyan készséget – empátiát, szociális érzékenységet – amelyek túlmutatnak a szigorúan vett szakmai ismereteken, de később, a praktizálás során elengedhetetlenek lesznek.

Tapasztaljuk, hogy az építészhallgatók érdeklődése egyre inkább az olyan egyetemi feladatok felé fordul, amelyek életszerű szituációkban teszik próbára a tervezési tudásukat, és amelyeknek ők is látják az értelmét. Ennek megfelelően Műhelyünkben valós kérdésekre adott programok, reális építészeti válaszok és a helyi közösséggel kialakított kapcsolatok állnak a féléves kurzusok fókuszában. Az interdiszciplináris szemléletű tantárgyak folyamán közös gondolkodásra és újszerű kísérletezésre törekszünk.

A tervezési tantárgyaink során hallgatóink kétféle építészeti feladattal, beavatkozási igénnyel találkozhatnak. A kötelező tervezési kurzusok általában egy terület építészeti megújításával, nagyobb, épületléptékű építészeti tervezéssel foglalkoznak. Ezekben a tantárgyakban hangsúlyos szerepet kap az együttműködő külső partner bevonása, igényeinek felmérése, és a tágabb társadalmi kontextus megismerése az adott probléma szakértőinek segítségével.

A Műhely szervezésében zajló kötelezően választható tantárgyainkban kis léptékű, de nagy szabadságot jelentő építészeti feladatokon

keresztül oktatjuk, hogy hogyan lehet az épített környezetünket jobbá, használhatóbbá tenni. Ezek a programjaink szintén a megbízóval való kapcsolatfelvétellel és egyeztetéssel indulnak. Itt a kurzus célja rövidebb távon megvalósítható bútor, pavilon vagy installáció léptékű objektum tervezése, melyet lehetőség szerint maguk a hallgatók építenek meg a Műhelynek a kurzushoz kapcsolódó nyári táborában. A hallgatói munkák megvalósulásának, az 1:1-es léptékű építésnek nagy jelentőséget tulajdonítunk, hiszen a megépítés, a gyakorlat által sokat lehet tanulni, fejlődni.

A MŰHELY TAGJAI

Dankó Zsófia DLA, Perényi Tamás DLA, Sugár Péter DLA,
Gulyás Bálint, Péteri Zsolt

Falvai Balázs DLA,
Imre Katalin

Egy teljes szemeszteren keresztül fejleszteni egy tervet az első alkalommal nagy kihívás. A félév során igyekeztünk azzal vezetni a hallgatók kezét, hogy kisleadatokkal modelleztük számukra az építészeti tervezés során összeegyeztetendő peremfeltételeket. Hangsúlyt fektettünk a saját megrendelőnk megtervezésére, akinek életformájáról, szükségleteiről beszélgettünk.

A kisleadatainkhoz olyan hívószavaink voltak, mint telepítés, téri struktúra, anyag és hangulat. Elvárás volt mindenkitől, hogy háza személyes életformára keresen választ, ezáltal karakteres térkapcsolatokkal rendelkezzen, ugyanakkor a használhatóság, alakíthatóság zálogaként tisztán strukturált téri rendszere legyen. Idén a harmadik szemesztert töltöttük együtt ugyanazzal a hallgatói csapattal, rendkívül termékenynek bizonyult, a végeredményen egyértelműen visszatükröződik.

Jancsó Miklós DLA,
Máthé Dóra, Peitl Péter

A félév első részében a hallgatók három kis tervet készítettek csoportmunkában. Mindhárom terv a lakás működését és térrendszerét vizsgálta. Az első, a „funkcionalista” az egyéni és közösségi tevékenységek elkülönítésére, zavartalan működésére helyezte a hangsúlyt. A második, az „egyterű” a közösségről, a közösen használt terekről és térkapcsolatokról szólt. A harmadik, a „strukturalista” középpontjában a többféle funkcióra alkalmas, ismétlődő terek sorozata és ezek összekötése állt. A félév második részében, az azonos telekre tervezett egyéni tervezési feladatnál már volt mihez kapcsolni az újabb tervezési szempontokat: a környezeti illeszkedést, a „megrendelő igényeit”, a koncepcióhoz társuló kerhasználatot. A tervezési folyamatot kortárs építészeti példák gyűjtése és közös elemzése segítette.

A3 TANKÖR

Török Dávid DLA,
Varga Noémi

A félév során helyszín és használat harmonikus együttesét kerestük. A tervezési helyszínek kínálta karakterjegyek három alapvető kutatási téma felé irányították figyelmünket:

Strukturáltság: Beilleszthető-e egy a mai kor elvárásai szerint strukturált épület, kert a meglévő településszövetbe? A klasszikus korok építészeti részletei helyettesíthetők-e az épületek strukturáltságából eredő részletgazdagsággal?

Közfunkció: Lehet-e magántulajdonban lévő szolgáltatásokkal közösségi életet generálni alapvetően lakófunkciót ellátó településrészekben? Képes-e egy homogén lakókörnyezet apró középületekre jellemző karakteres épületeket, épületrészeket befogadni?

Lépcsőzetesség: Hogyan lehet a lejtős telkek adottságait tervezési célokra felhasználni? Milyen hatása van egy lépcsőzetes tájnak a tervezett épületre?

B1 TANKÖR

Weiskopf András DLA,
Czirják Bence, Sógor Ákos,
Sóváry Dalma Friderika

A hallgatók a helyszín megismerésével és programalkotással kezdtek: megfogalmazták azokat a kortárs lakóigényeket, amelyek kielégítésére Felsőgallára költözhet egy kisebb közösség vagy család. A kerttel rendelkező családi házat, a gyorsan változó használói igényeket és a fenntartható térstruktúrákat a hallgatókkal a „Határok” témáján keresztül fejtettük fel. Kültér és beltér viszonylatában vizsgáltuk az épület és a kert kapcsolatát, valamint a köztér, a kültér és a beltér közti átmenetek rendszerét. Régi és új viszonylatában vizsgáltuk az oldalhatáron álló, felsőgallai beépítéssel való viszonyt, a kortárs térszervezési eszközöket a hagyományos beépítésben, illetve a kortárs anyaghasználat és részletek viszonyát a helyi környezetben. A lakó és nem lakó terek kapcsolatát, korcsoportokon átívelő együttes formákban, az otthon dolgozásban, a közfunkciók és a lakás viszonyában vizsgáltuk.

B2 TANKÖR

Nagy Márton DLA,
Batári Attila DLA, Gulyás Eszter,
Gyárfás Noémi, Nedeczky Zsolt

Műtermünkben a tervezési munkát a kortárs kerthasználat, a szomszédságból következő karakter és lépték, valamint a folytonosság építészeti eszközeinek keresése határozta meg. A hallgatói tervek segítségével a következő kérdésekre kerestük a választ. A falusi kertek hangulata sajátos. Milyen építészeti eszközökkel alakítható a kert? Milyen a differenciált kerthasználat és az „érintetlen természetben” álló ház? Hogyan hat a telkekre a településen belüli helyzetük, és a választott funkció? Mik a telkek távlati, határai, hol ér véget a kert? A közvetlen szomszédokon mellett mi befolyásolja még a telkek hangulatát és a használatot? Minden új ház egy történet folytatása. Hogyan folytassuk a település történetét? Melyek azok a karakterek, amiket tovább örökítünk?

B3 TANKÖR

Dankó Zsófia DLA,
Bódey Attila, Hartvig Lajos DLA,
Péteri Zsolt

Tankörünkben a félév során az új lakhatási formák, a fenntarthatóság és a lépték kérdéskörét tanulmányoztuk hangsúlyosabban. A lakás, a munkahely és a szociális életter közötti viszony átalakult, rugalmasabb lett. A „Re-vidék” és a „slow life” mottóhoz kapcsolódóan a közösségi lakhatás, az újszerű együttélési módok, az otthon és munkatér, valamint a többgenerációs lakozás formáit vizsgáltuk. A fenntarthatóság (a megtartás, a helyfoglalás, a beépítés, a méret és a térhasználat) építészeti eszközeivel, az adaptívan belakható terekkel, a megújulásra képes használati módokkal is foglalkoztunk. Lényeges kérdés volt a falusias lépték és a helyben gyökerező, mégis mai karakter megfogalmazása. Hogyan tud egy kortárs épület a település szövetéhez viszonyulni, az utcaképhez illeszkedni, azzal együtt élni?

C1 TANKÖR

Sugár Péter DLA,
Boromissza Júlia, Öcsi Gabriella,
Pásztor Bence

A félév során azt vizsgáltuk, hogyan lehet a hagyományos struktúrájú beépítésben a mai igényeknek, városi létformáknak, térhasználatnak megfelelő lakásokat létrehozni. A tervek ajánlásai bizonyítják, hogy a kortárs építészeti eszköztár használata jótékonyan hathat a környezetre. Az igényes anyagok, szerkezetek követhető példát mutathatnak a meglévő házak megújításához is. Sok esetben a meglévő, hagyományosnak mondható formák is inspirálták a tervezést. Az általánosan jellemző, tipikus helyzetű telkek mellett az egyedi szituációt jelentőket is vizsgáltuk. Hangsúlyt fektettünk a nagy szintkülönbségekből eredő problémák építészeti-használati előnyökre fordítására. Az értelmes és építészetiileg értelmezhető egyedi megoldások alapján, a településkép és a lakhatási minőség érdekében javasoljuk a helyi szabályozás bizonyos elemeinek a felülvizsgálatát.

C2 TANKÖR

Varga Tamás DLA,
Palotai Tamás, Tóth Emese

A tervezési helyszín bejárását követően felkutattuk Felsőgalla történetét, megvizsgáltuk és tipologizáltuk építészeti karakterét. Az ezeken alapuló hagyomány a további tervezési munka során a beavatkozások gyökereiként szolgált, biztosítva az illeszkedés lehetőségét és a folytonosságot az építészeti megjelenés és a lakóközösség identitását tekintve. Mindezt tettük a kortárs viselkedés keretei között, nem a felkutatott elemek lemásolásával, hanem azok átértelmezésével, új formák és szerkezetek arányos alkalmazásával, meglévő anyagok újszerű használatával.

C3 TANKÖR

Perényi Tamás DLA,
Gulyás Bálint, Tóth Csaba

A feladat egyik fontos eleme egy paradoxonnal való birkózás volt: egyrészt szembesültünk Tata-bánya, mint egy nem szervesen kialakult település képével, másrészt megejtő volt látni Felsőgalla páratlan fekvését. Szinte mindegyik telek egyedi kilátással bírt, van ahonnan a településszövetből előbukkanó templomtorony adott erős kiindulópontot, más esetben a táj szépségére adott válasz jelentette a terv alapkarakterét. Abban mindenki egyetértett, hogy a környezet kiválóan alkalmas családi ház létrehozására. A közös szemlélet a félév során különböző megjelenésű házakban öltött testet: a magas- és lapostetős tömegek, az egy-, két- vagy akár háromszintes kubusok, a belső terek eltérő felfogása, a kerttel való viszony értelmezése mind jó megoldást adott, bizonyítva azt, hogy sok út vezet egy korszerű, jól használható otthon megteremtéséhez.

C4 TANKÖR

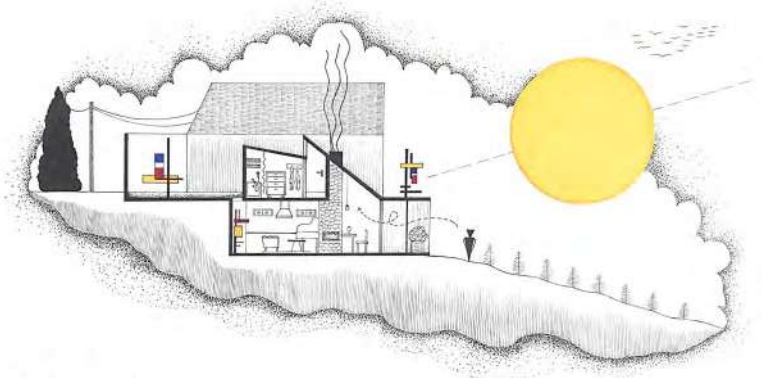
Hild György DLA,
Bujtor Bence, Nagy Gergely,
Vékony Péter

A tankör terveire többségében jellemző, hogy próbál kitekinteni a közvetlen épített környezet hatásaiból. Többen sikeresen vonták be koncepciójukba a terep, a kissé távolabbi, de gyönyörű táj által kínált lehetőségeket. Cél az is, hogy ne az épületek mérete, hanem azok nyitott formája, intenzív megnyitásai teremtsenek a használatban és otthon-életérzésben magas minőséget.

A Tatabánya várossal folytatott együttműködés felhívta a figyelmet a telekstruktúra átalakításában rejlő lehetőségekre, ami a telekszabályozás átalakításával kihasználható lenne, valamint bemutatta azt, hogy az Erőmű-tó fejlesztése már kisléptékű beruházásokkal, minimális támogatással is megvalósítható. Ez pedig nem csak a kisvállalkozások segítésére és a helyi turizmus élénkítésére, hanem a helyi közösségek megerősítésére is alkalmas lehet. A felsőgallai tervek felvázolták, hogy az organikus alakuló, falusias, tradicionálisan kis alapterületű telkeknél, az oldalhatáros beépítési struktúra ellenére is lehet XXI. századi lakóminőséget elérni. Bízunk benne, hogy jelen kiadvány minden kétséget kizáróan demonstrálja, hogy milyen lehetőségek rejlenek az ehhez hasonló közös munkában, együtt gondolkodásban.

A félév eredményeként mintegy 320 hallgatói terv született a város által meghatározott területekre, melyek egy átfogó képet adnak a helyekben rejlő potenciárról és fejlesztési lehetőségekről. A született tervek mennyisége nagyságrendileg azonos a legszéleskörűbben hirdetett hazai tervpályázatokéval: összehasonlításképp a 2020 Nemzeti Mintaterv Katalógus Pályázatára összesen 273 pályamű érkezett be, ahol a pályázat során 93 díjazott mű szerzője 500 000 Ft-os díjban részesült.

Természetesen van különbség hallgatói tervek és szakmagyakorló építészek tervpályázatai anyagai között, ugyanakkor a tervezésbe fektetett munkaórák és a konzulensek személyei biztosítják azt minőséget, ami miatt a jelen kiadványba beválogatott tervek sok szempontból felveszik a versenyt a tapasztaltabb kollegák munkáival. A bemutatott tervek elkészülte a hallgatók oldaláról nagyságrendileg 180-200 munkaórát vett igénybe, tehát a kötet összesen mintegy 60 ezer munkaóra eredményét prezentálja.

A félév során a tervezést olyan sikeres szakmagyakorló építészek vezették, akik munkájukkal Ybl-díjat, Pro Architectura-díjat, Prima Primissima-díjat és sok más szakmai elismerést is kiérdemeltek. Ez a kiadvány nem jöhetett volna létre az ő alaposáguk, szakmai alázatuk, és kemény munkájuk nélkül. A terveken tagadhatatlanul meglátszik az a hatás, amit ilyen mesterek gondoskodó figyelme jelent.

Ahogy Flora Samuel írja Housing for hope and wellbeing című könyvében „az építészek azzal a hasznos készségekkel rendelkeznek, hogy képesek olyan képzeletbeli épületeket és helyeket alkotni, amelyek másoktól származó információk hatására fokozatosan változhatnak és fejlődhetnek”. Ez a tudás elengedhetetlen ahhoz, hogy egy város olyan jövőképet tudjon felvázolni, ami több hangzatos mondatoknál.

Munkánk és magánéletünk során is gyakran tapasztaljuk, hogy a problémák kezeléséhez elengedhetetlen az, hogy a szereplők azonos nyelvet beszéljenek, hogy a szavak, amiket használunk közősek legyenek. Egy olyan bonyolult és sokszereplős feladat megoldása, mint egy város fejlesztése és fenntartása a közös nyelv létrehozása nélkül szinte reménytelen. A jelen kiadványban található épületek konkrét válaszok Tatabánya problémáira, az általuk generált diskurzus pedig lehetővé teszi a valódi, környezetspecifikus megoldások megtalálását ezekre.

HIVATKOZOTT SZERZŐK

Aalto, A. (1926). From doorstep to living room, in Alvar Aalto in his own words, ed. Schildt, G., Helsinki: Rizzoli.

Böhringer, H. (1995). Kísérletek és tévelygések. Budapest: Balassi Kiadó.

Daly, H. E. (1996). Beyond Growth: The Economics of Sustainable Development. Boston: Beacon Press.

Falvai, B. (2017). Átadás után – a beköltözés jelenetei, in Árkádia: építészméleti jegyzet, ed. Puhl, A., Szalai, A., & Valastyán, T., Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó.

Janáky, I. (2004). Az építészeti szépség rejtekei Magyarországon. Budapest: Terc Kiadó.

Jancsó, M. (2022). Malter.
URL: <https://www.magymalter.com>

McKenzie, S. (2004). Social Sustainability: Towards Some Definitions. Magill: Hawke Research Institute.

Meggyesi, T. (1985). A városépítés útjai és tévútjai. Budapest: Műszaki Könyvkiadó.

Pogány, F. (1954). Terek és utcák művészete. Budapest: Építésügyi Kiadó.

Roters, K. (2014). Hungarian cubes. Zürich: Park Books.

Rudofsky, B. (1987). Architecture Without Architects. Albuquerque: University of New Mexico Press.

Samuel, F. (2023). Housing for hope and wellbeing. London: Routledge.

KÉPJEGYZÉK

A Hallgatói tervek fejezetekben közölt rajzok, ábrák és fényképek az adott projektnél megnevezett hallgató saját munkái.

A KÖTET ILLUSZTRÁLÁSHOZ
HASZNÁLT TOVÁBBI KÉPEK SZERZŐI

Gyárfás Noémi, Máthé Dóra 9
Polgár Benedek, 10
Csende Réka, 15
Számuel Boglárka, 16
Horváth Rebeka, 18-19
Mészöly Csenge, 20-23
Papp Zoé Beáta, 62-63
Katona Boglárka, 64
Sal Noémi Anna, 65
Lantos Balázs, 66
Ráplí Anna, 67
Kovács Kende, 108-109
Tibold Csenge, 150-151
Hajós Dorina, 153-155
Fülöp Theodóra Eszter, 200
Pais Boglárka, 201
Schán Sára, 202
Schán Sára, 218-221
Fülöp Theodóra Eszter, 222
Schán Sára, 223
Pais Boglárka, 224
Bátorfi Bianka, 268
Kocsis Kinga, 269
Mihály Slomit, 270-271
Wágner Csapó József, 275, 277, 279
Tóth Tamara, 287

FELELŐS SZERKESZTŐ

Nagy Márton DLA

SZERKESZTŐ

Mándoki Réka

GRAFIKAI TERV

ÉS TÖRDELÉS

Máthé Dóra

SZERZŐK

Dankó Zsófia DLA

Falvai Balázs DLA

Hild György DLA

Jancsó Miklós DLA

Mándoki Réka

Nagy Márton DLA

Perényi Tamás DLA

Sugár Péter DLA

Török Dávid DLA

Varga Tamás DLA

Weiszkopf András DLA

KÖZREMŰKÖDŐK

Angi Nóra

Angyal Bendegúz

Antal Virág Anna

Baranyi Bálint

Báthory Dániel

Becsi Dorka

Biró Zsombor

Bozi Dénes

Bréda Péter Viktor

Brjeska Laura Regina

Csende Réka Viktória

Csernák Marcell

Csertán Tamás Barnabás

Dániel Gergő

Dombai Dániel

Domokos Lenke

Dóka Gabriella

Dóró Elizabet

Dukay Benedek

Fehér Józsa Cseperke

Fülöp Helga

Füri Márton János

Glaczk Sebestyén

Hajós Dorina

Hábetler Leona Tekla

Hérincs Diána Letti

Horváth Lili Flóra

Horváth Lili Flóra

Hugauf Lotti

Huszár Kornélia

Jahoda Boglárka Ingrid

Jakab Sára

Juhász Ádám

Kardos Eszter

Katona Boglárka

Kecskés Kata Luca

Kis Flóra

Komáromy Ábel

Kóródi Gergely

Kovács Dániel

Kovács Kende

Kovács Lőrinc

Lantos Balázs

Lászlófy Sándor

Lukács Adrienn Erzsébet

Márton Veronika

Merényi Márton

Mészáros Lujza

Mészöly Csenge

Mihály Slomit

Móczár Anna Bíborka

Nagy Tímea

Pallos Lőrinc József

Papp Zoé Beáta

Polyák Júlia

Pólus Sára Róza

Pröhle Borbála Piroska

Pusztai Dániel Balázs

Pusztai Kincső Noémi

Rápló Anna

Sajben Barbara Petra

Sal Noémi Anna

Schaueremann János Tamás

Sipos Viktória

Stiedl Dóra

Sütő Péter

Szabó Dóra

Szabó Virág Judit

Szakácsi Márton

Számuel Boglárka

Szepessy Hajnalka

Szikes Ákos

Szilva Sára

Szobota Szonja

Tibold Csenge

Tóth Tamara

Vinter Balázs

Záhonyi Nikoletta

Zsák Kristóf

Budai Flóra

Csomai Barnabás

Csontos Hanna

Elek Anna Dalma

Fülöp Theodóra Eszter

Horváth Ákos

Kiss Kinga

Lakatos Fanni

Maróthy Mónika Orsolya

Orbán Blanka Franciska

Pais Boglárka

Polgár Benedek

Princzinger Lili

Schán Sára

Sprok Lilla

Szabó-Temple Marcell

Szalai Luca

Takács Johanna Krisztina

Tóth Noémi

Vida Stefánia

Gulyás Eszter

Gyárfás Noémi

Jelinek Dorka

Peitl Péter

Weisz Mátyás

Kiadja a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Lakóépülettervezési Tanszék

1111 Budapest, Műgyetem rakpart 3. K épület II. emelet 73.

telefon: +36 1 4631312
e-mail: lako@epk.bme.hu
<https://www.lako.bme.hu>

NYOMDA

Stanctech Digital Kft.

NYOMDAI KOORDINÁTOR

Mádi Lajos

BORÍTÓ

Favini Remake Sky 250 g/m²

ALKALMAZOTT

BETŰTÍPUSOK

FR Kraken Slab (Frank Béla)

Inter (Rasmus Andersson)

ISBN 978-963-421-900-2

(PRINT)

ISBN 978-963-421-901-9

(PDF)

A kiadványt utánnomni, sokszorosítani a törvényesen engedélyezett eseteken kívül csak a szerzők és a Lakó-épülettervezési Tanszék hozzájárulásával lehet.

Valamennyi szöveg és kép a kiadványban megnevezett szerzők szellemi tulajdona, akik hozzájárultak ahhoz, hogy a BME Lakóépülettervezési Tanszék felhasználja munkáikat a jelen kiadvány létrehozásához.

© 2023 BME Lakóépülettervezési Tanszék

A kiadvány Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Komárom-Esztergom Megyei Építész Kamara és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával készült.

A BME Lakóépülettervezési Tanszékének kutatási területe máig leghangsúlyosabban a lakókörnyezet és a lakóépületek általános tervezése és elemzése. Kiemelt kutatási terület a lakhatás mai életkörülményekhez, elvárásokhoz történő kialakítása, lehetőségeinek vizsgálata és a lakókörnyezet működéséhez és élhetőségéhez tartozó közösségi funkciók hozzárendelése, megtervezése, mint például a fiatalok lakhatási kérdéseinek vizsgálata és megoldása, a piaci és szociális alapú bérlakás építés, a szociális lakhatás, alacsony intenzív lakóformák vizsgálata.

Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata a hosszabbtávú településfejlesztési célok érdekében együttműködést kezdeményezett a BME Lakóépülettervezési tanszék alapítványával. A kooperáció 2022 szeptemberében megkezdődött. Az őszi félévben a tanszék Tatabánya városfejlesztési stratégiájához illeszkedően tervezési és kutatási témákat hirdetett meg hallgatói számára. A munkában megközelítőleg 320 hallgató és 50 oktató vett részt. Az együttműködés keretében olyan kutatások, valós helyszínen készíthető tervezési programok valósultak meg, amelyek eredménye támogatja az Önkormányzat tevékenységét, a lakókörnyezet fejlesztési céljainak elérését és egyúttal az egyetem számára lehetővé teszi szakmai tudásának felhasználását, szélesítését, a kutatás eredményeinek publikálását.